

ΘΕΜΑ

Πολυτέλεια η στέγη σε όλο τον κόσμο

Σελ. 10

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η στεγαστική κρίση πλήττει τη μεσαία τάξη από το Δουβλίνο μέχρι τη Νέα Υόρκη

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Μεγαλώνει το χάσμα πλούτου μεταξύ ιδιοκτητών και ενοικιαστών

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Πρώτη στην παραγωγή και εξαγωγή οχημάτων

Η Κίνα παράγει και εξάγει περισσότερα αυτοκίνητα από κάθε άλλη χώρα. Ο Τραμπ απειλεί με δασμούς στην Κίνα. Πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, έχουν ήδη δασμούς στα κινεζικά ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Όμως, με το πλεονέκτημα που έχει η Κίνα στην αυτοκινητοβιομηχανία, τα εμπόδια αυτά δεν φαίνεται να απειλούν την κυριαρχία της. **Σελ. 11**

Μεγάλωσε η «παιδική χαρά» των πλουσίων

Με τη δημιουργία μιας νέας οικολογικής γειτονιάς, της Mareterra, το δεύτερο μικρότερο κράτος στον κόσμο μεγάλωσε κατά 3% ή σχεδόν 61 στρέμματα. Ο λόγος για το Μονακό, την «παιδική χαρά» για τους πλουσίους, όπως λέγεται. Το έργο των 2 δισ. ευρώ περιλαμβάνει υποδομές πολυτελείας. **Σελ. 10**

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΤΟ 2024 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αυξήθηκαν κατά 14% οι δαπάνες τουριστών

Αύξηση των δαπανών που πραγματοποιήσαν οι τουρίστες στην Ελλάδα δείχνουν τα στοιχεία της Visa. Οι δαπάνες των τουριστών αυξήθηκαν κατά 14% σε ετήσια βάση, με την Αθήνα να προσελκύει τους περισσότερους επισκέπτες ανάμεσα σε όλες τις πόλεις. Το μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών αυτών αφορά δαπάνες για εστίαση και νυχτερινή ζωή. **Σελ. 14**

Θετικοί οι οίωνοι για το επιχειρείν

Αναμένεται να σημειώσει νέες θετικές επιδόσεις το 2025 – Οι εκτιμήσεις εργοδοτικών οργανώσεων και τα αγκάθια

Σημαντικές προοπτικές για περαιτέρω άνθηση της επιχειρηματικότητας στην Κύπρο φέρνει το 2025. Εργοδοτικές και άλλες οργανώσεις εκφράζουν συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία του τομέα, υπό την προϋπόθεση όμως ότι θα ξεπεραστούν αποτελεσματικά τα προβλήματα. Αν ως Κύπρος επιλύσουμε τα εσωτερικά προβλήματα μας και εντείνουμε την εξωστρέφειά μας, τότε είναι σχεδόν βέβαιο ότι η επιχειρηματικότητα θα σημειώσει νέες θετικές επιδόσεις το 2025, σημειώνει το ΚΕΒΕ. Σύμφωνα με το Επιμελητήριο, εμπόδιο στην άνθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας αποτελούν οι ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό, η γραφειοκρατία και η μη προώθηση των αναγκών μεταρρυθμίσεων. ΑΤΑ, συνταξιοδοτικό και εθνικός κατώτατος μισθός αποτελούν τα αγκάθια για τα

ΕΤΟΙΜΑΖΟΥΝ ΔΩΡΕΕΣ

Την εύνοια του Τραμπ επιδιώκουν οι κολοσσοί

Από το Χόλιγουντ μέχρι τη Σίλικον Βάλεϊ και τη Γουόλ Στρίτ, κορυφαία στελέχη ενισχύουν τις σχέσεις τους με τον εκλεγμένο πρόεδρο από τότε που κέρδισε τις εκλογές. Τα ραντεβού με κορυφαίους CEO έχουν πολλαπλασιαστεί. Τα «αφεντικά» της Big Tech τείνουν κλάδο ελαίας στον 47ο πρόεδρο των ΗΠΑ και προγραμματίζουν δωρεές για την εκκωμωχία του. **Σελ. 13**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- **Πώς βλέπει η Λευκωσία το Συριακό σπιν...** θάλασσα: Η συζήτηση για την ΑΟΖ Τουρκίας-Συρίας με φόντο το τουρκολιβυκό μνημόνιο. **Σελ. 5**
- **Γερμανικό κοστούμι 8 σημείων για τη Συρία:** Νέο πλαίσιο σχέσεων με κυβέρνηση ευρείας νομιμότητας - Αποφυγή τρομοκρατίας και νέων ρωών. **Σελ. 6**
- **Αύξηση Κυπρίων στελεχών στην Ε.Ε.:** Οι λόγοι των 15 προσλήψεων στην Ευρωβουλή, οι αρμοδιότητες και ο παρεμβατικός ρόλος σε ζητήματα του Κυπριακού. **Σελ. 7**

Αυξημένος κατά 10% ο τζίρος των καταστημάτων

Αυξημένη συγκριτικά με πέρυσι ήταν φέτος η επισκεψιμότητα στα καταστήματα και ιδιαίτερα στα εμπορικά κέντρα. Η υψηλή αγοραστική κίνηση αντικατοπτρίζεται τόσο στους αριθμούς της επισκεψιμότητας όσο και στον τζίρο των καταστημάτων. Συγκεκριμένα, αυξημένη κατά 7% είναι η επισκεψιμότητα στα διάφορα καταστήματα της Λευκωσίας συγκριτικά με τον Δεκέμβριο πέρυσι. Σε σχέση με τον τζίρο αναμένεται να είναι κατά 10% αυξημένος συγκριτικά με την περσινή περίοδο.

Ασκήσεις επί χάρτου για άνοιγμα της αγοράς Φ.Α.

Οι σκέψεις και οι εισηγήσεις

Κυβέρνηση και Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας κάνουν ασκήσεις επί χάρτου για ενδεχόμενο άνοιγμα της αγοράς φυσικού αερίου. Το υπουργείο Ενέργειας από τον περασμένο Αύγουστο είχε ζητήσει από την ΡΑΕΚ να εκπονήσει έναν οδικό χάρτη ανοίγματος της αγοράς φυσικού αερίου. Η ΡΑΕΚ, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», απάντησε για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν. **Σελ. 5**

Επί ποδός για κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης

Ορόσημα και υποχρεώσεις

Επισημειώνονται οι προσπάθειες και αναθεωρούνται τα ορόσημα ώστε η Κύπρος, και άλλα κράτη-μέλη, να μη χάσουν κονδύλια από το Ταμείο Ανάκαμψης. Η Κύπρος έχει λάβει μέχρι στιγμής περίπου 367 εκατ. ευρώ, και αναμένεται η απόφαση για την τρίτη πληρωμή εκτός από το καινούργιο αίτημα για την πέμπτη δόση. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Η Ευρωζώνη ενώπιον κρίσιμων αποφάσεων

Το 2024 ετοιμάζεται σιγά-σιγά να μας αποχαιρετήσει χωρίς να έχει προκύψει κάποιο σημαντικό περιστατικό κυβερνοεπιθέσεων, όπως φοβόντουσαν όλοι ότι θα μπορούσε να συμβεί, θέτοντας σε αμφιβολία τα παραδοσιακά συστήματα πληρωμών. Για το 2025 τη θέση των χάρκων παίρνει όμως ο πρόεδρος Τραμπ, ο οποίος απειλεί να κηρύξει έναν παγκόσμιο εμπορικό πόλεμο επιβάλλοντας μέτρα προστατευτισμού, μάλιστα αναλάβει την εξουσία στις ΗΠΑ, σε λιγότερο από ένα μήνα. Έναν πόλεμο που απειλεί να βάλει φωτιά στις οικονομίες μέσα από τη βίαιη ανατροπή των εμπορικών οδών και το ανακάτεμα της τράπουλας των ξένων νομισμάτων.

Γιατί, όπως οι ορμητικοί χείμαρροι συμπαρασύρουν όποιο τεχνητό εμπόδιο βρίσκουν στο πέρασμά τους, έτσι αναμένεται πως θα συμβεί και με την υπερβάλλουσα προσφορά προϊόντων κινεζικής προέλευσης, τα οποία, εφόσον η Αμερική επιβάλει 60% δασμούς, θα πρέπει να διοχετευτούν σε άλλες γεωγραφίες. Και επειδή οι χώρες που θα πληρώσουν το τίμημα δεν θα κάτσουν με σταυρωμένα τα χέρια, θα πρέπει να αναμένουμε αντίποινα περιπλέκοντας και άλλο την κατάσταση. Και κάπως έτσι θα βρεθούμε να κοιτάζουμε 100 χρόνια πριν, όταν η μεγάλη ύφεση του '30 και ο καταστροφικός παγκόσμιος πόλεμος του '40 έγιναν οι αιτίες αλλαγής της παγκόσμιας οικονομίας.

Στην περίπτωση της Ευρωζώνης ευχόμαστε η αντίδραση να είναι άμεση, αν και διατηρούμε επιφυλάξεις στον βαθμό που γνωρίζουμε πως οι αποφάσεις αυτή τη φορά θα είναι πολιτικές και όχι τεchnοκρατικές, παρόλο που στηρίζονται στις απόψεις και αναλύσεις των τεchnοκρατών που κυρίως εδρεύουν στη Φρανκφούρτη. Και άλλη αντίδραση από την περαιτέρω ισχυροποίηση του ευρώ μέσω της ευρωπαϊκής εμβάθυνσης δεν θα μπορούσε να υπάρξει. Εμβάθυνση που θα πρέπει να επιδιωχθεί μέσω της ενίσχυσης των υφιστάμενων και δημιουργίας νέων ευρωπαϊκών θεσμών. Οι λαϊκισμοί και τα άκρα όπως εκφράζονται σε Γαλλία και Γερμανία είναι εκτός κλίματος, αφού το ζητούμενο είναι να επικρατήσει νηφαλιότητα και αποφασιστικότητα για μεγαλύτερη σύγκλιση και περισσότερη ενοποίηση.

Σήμερα, η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή πρόκληση είναι το δημογραφικό, που ροκανίζει την παραγωγικότητα και υποσκάπτει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η Ευρώπη, σε αντίθεση με το τι επιβάλλει ο λαϊκισμός, χρειάζεται περισσότερη συντεταγμένη μετανάστευση αν θα μπορέσει να καλύψει το εργατικό κενό που ταλανίζει νευραλγικούς κλάδους, όπως είναι η γεωργία, η βιομηχανία και ο τουρισμός.

Συμπληρώνονται σε μερικούς μήνες πέντε χρόνια από την αναστολή των δημοσιονομικών κανόνων λόγω πανδημίας. Πέντε χρόνια που επέτρεψαν να συσσωρευθεί νέο κρατικό χρέος παρουσιάζοντας αύξηση 10% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το εντυπωσιακό, όμως, είναι η αντιστροφή των ρόλων στην Ευρωζώνη, αφού οι πρώην μνημονιακές χώρες οδηγούν την κούρσα των επιδόσεων, σε αντίθεση με το τι συμβαίνει στις παραδοσιακές οικονομίες που ούτε έγκριση των προϋπολογισμών τους δεν έχουν λάβει λόγω μη συμμόρφωσης με τους νέους δημοσιονομικούς κανόνες. Πέραν της δημοσιονομικής πειθαρχίας, όμως, θα απαιτηθούν πολύ περισσότερες. Οι απαιτούμενες αλλαγές έχουν να κάνουν με δομικά ελλείμματα που δεν αφήνουν την Ευρωζώνη να γίνει ανταγωνιστική. Ελλείμματα που έχουν να κάνουν με τη συμπλήρωση της τραπεζικής ένωσης, τη δημιουργία ενιαίας κεφαλαιαγοράς, την ομοιομορφία των κανόνων που διέχεται ο ανταγωνισμός, τη σύγκλιση της αγοράς εργασίας, τη δημιουργία της δημοσιονομικής ένωσης. Συστατικά που επέτρεψαν στην Αμερική να καταστεί η πιο δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία στον πλανήτη, απειλώντας σήμερα τον κόσμο με έναν καταστροφικό πόλεμο που θα διεξαχθεί με εμπορικούς και όχι με στρατιωτικούς όρους.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;

Έχεις cashback!

KATEBASE ΤΟ ΤΩΡΑ

HELLENIC BANK

μπλε

ΜΑΡΙΣΑ ΠΑΡΕΔΕΣ (1946-2024)

Αριστοκρατική ηθοποιός, «κορίτσι» του Αλμοδόβαρ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Υπάρχουν κάποιοι ηθοποιοί στην ιστορία του κινηματογράφου που είναι λίγο σαν τους... μπισοίστες μιας μπάντας: δεν βρίσκονται σχεδόν ποτέ στο προσκήνιο, ωστόσο, κάνουν μία από τις πιο κρίσιμες δουλειές, κρατώντας τον (κινηματογραφικό) ρυθμό και πλουτίζοντας κάθε σκηνή με την παρουσία τους. Μία τέτοια ηθοποιός ήταν η Μαρίσα Παρέδες, η οποία έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 78 ετών. Οι περισσότεροι διαδίκτυακοί τίτλοι μίλησαν για «μυόσα του Αλμοδόβαρ»,

Στο «Μυστικό μου λουλούδι» του 1995, η Μαρίσα Παρέδες υποδύεται μια συγγραφέα αισθηματικών μυθιστορημάτων.

Είχε 75 ταινίες στο ενεργητικό της, ανάμεσα στις οποίες το «Η ζωή είναι ωραία» του Ρομπέρτο Μπενίνι και το «Στη ράχη του διαβόλου» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο.

όμως —εκτός από αναχρονιστικοί— είναι μάλλον παραπλανητικοί: στην πραγματικότητα, η Παρέδες ήταν περισσότερο «una chica Almodovar», ένα «κορίτσι του Αλμοδόβαρ», όπως την αποκαλούσαν στην Ισπανία, καθώς ο σπουδαίος συμπατριώτης της κινηματογραφιστής τη συμπεριέλαβε στο καστ έξι ταινιών του, δίνοντάς της συνήθως ένα ρόλο ακριβώς δίπλα στον πρωταγωνι-

στικό. Εξάιρεση αποτελεί η απολαυστική κομεντί «Το μυστικό μου λουλούδι», εκεί όπου η Παρέδες υποδύεται τη Λέο, συγγραφέα Άρλεκιν με ψευδώνυμο, η οποία αντιμετωπίζει προβλήματα με τον σύζυγο αλλά και με τη δουλειά της, καθώς τα τελευταία της μυθιστορήματα χαρακτηρίζονται από τους εκδότες υπερβολικά σκοτεινά και κοινωνικά ανήσυχα. Προφανώς, τα παραπάνω δεν είναι άσχετα από τις προσωπικές αγωνίες του Αλμοδόβαρ εκείνη την εποχή, με τη Μαρίσα Παρέδες να ενοσκώρει με τη συλ και γλυκόπικρη αύρα ένα (ακόμη) alter ego του και να κερδίζει μια υποψηφιότητα για βραβείο Γκόγια.

Στα του Αλμοδόβαρ, είχαν προηγηθεί οι ερμηνείες της στα «Αμαρτωλές καλόγριες» και «Ψηλά τακούνια» (στο δεύτερο είναι ξανά εξαιρετική στον ρόλο μιας μητέρας που αναπτύσσει αντιζηλία με την κόρη της), ενώ ακολούθησαν οι ταινίες «Όλα για τη μητέρα μου», «Μίλα της» και «Το δέρμα που κατοικώ». Με έναν ιδιαίτερο τρόπο έκανε δικούς της αυτούς τους ρόλους μεσήλικων γυναικών, οι οποίες αποπνέουν ένα μείγμα έμφυτης αρχοντιάς και απροσποίητης ανεμελιάς. Η Παρέδες δεν έπαιξε όμως μόνον Αλμοδόβαρ. Αντιθέτως, είχε πλούσια καριέρα στο θέατρο και περισσότερες από 75 ταινίες στο ενεργητικό της, ανάμεσα στις οποίες και διεθνείς συμπαραγωγές όπως το «Η ζωή είναι ωραία» του Ρομπέρτο Μπενίνι και το «Στη ράχη του διαβόλου» του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο. Στην τελευταία υποδύεται τη διευθύντρια ενός ορφανοτροφείου, ταγμένου στον αγώνα των Δημοκρατικών κατά τη διάρκεια του ισπανικού εμφυλίου.

Και στην πραγματική ζωή, πάντως, η Παρέδες υπήρξε επίσης αγωνίστρια. Παρά το αριστοκρατικό παράστημα που αναφέραμε παραπάνω και τα σήμα κατατεθέν μακριά φορέματα που συνήθιζε να φοράει, προερχόταν κοινωνικά από την εργατική τάξη της Μαδρίτης, την οποία τιμούσε. Επίσης το 2003, ως πρόεδρος της Ισπανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, στάθηκε αναφανδόν στο πλευρό των καλλιτεχνών οι οποίοι, από τη σκηνή των βραβείων Γκόγια, διαμαρτυρήθηκαν για την υποστήριξη της κυβέρνησης του Χοσέ-Μαρία Εθνάρ στην αμερικανική εισβολή στο Ιράκ.

Βραχείες λίστες Οσκαρ χωρίς τη «Φόνισσα»

Εκτός οσκαρικής κούρσας μένει η ταινία «Φόνισσα» της Εύας Νάθενα, καθώς δεν περιλαμβάνεται στη βραχεία λίστα της κατηγορίας διεθνούς ταινίας που ανακοινώθηκε. Η αμερικανική ακαδημία των Οσκαρ έδωσε στη δημοσιότητα 10 διαφορετικές κατηγορίες βραβείων (μακιγιάζ και κομμώσεις, ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, τραούδι, μουσική κτλ.) με τις ταινίες που περνούν στην επόμενη φάση, από όπου θα ανακοινωθούν οι τελικοί φιναλίστ για τα φετινά βραβεία. Στη βραχεία λίστα για την κατηγορία της διεθνούς ταινίας περιλαμβάνονται τα εξής φιλμ: «I'm Still Here» (Βραζιλία), «Universal Language» (Καβαάς), «Waves» (Τσεχία), «The Girl with the Needle» (Δανία), «Emilia Pérez» (Γαλλία), «The Seed of the Sacred Fig»

(Γερμανία), «Touch» (Ισλανδία), «Kneecap» (Ιρλανδία), «Vermiglio» (Ιταλία), «Flow» (Λετονία), «Armand» (Νορβηγία), «From Ground Zero» (Παλαιστίνη), «Dahomey» (Σενεγάλη), «How to Make Millions before Grandma Dies» (Ταϊλάνδη), «Santosh» (Ηνωμένο Βασίλειο). Τον περασμένο Αύγουστο, η διαδικασία επιλογής της ταινίας που θα εκπροσωπούσε την Ελλάδα στα Οσκαρ προκάλεσε πολλές συζητήσεις και διαμαρτυρίες από δημιουργούς. Αιτία ήταν η αλλαγή από το υπουργείο Πολιτισμού στη σύνθεση της επιτροπής που ήταν επιφορτισμένη με την επιλογή της ταινίας, κάτι που προκάλεσε την απόσυρση του συνόλου των υποψηφίων ταινιών πλην της «Φόνισσας».

ΕΛΕΝΗ ΣΑΜΠΑΝΗ

Ερμηνεύοντας τα σκοτάδια της νομπελίστριας Αλिस Μανρό

Του ΝΙΚΟΛΑ ΣΩΗ

Όταν τον περασμένο Ιούλιο η Αντρεα Σκίνερ αποκάλυψε ότι ο πατέριός της την κακοποιούσε σεξουαλικά από την ηλικία των εννέα ετών μέχρι την εφηβεία της και ότι η μητέρα της, η Καναδή νομπελίστρια Αλिस Μανρό (1931-2024), είχε αγνοήσει εκκωφαντικά τις εκκλήσεις της κόρης της για υποστήριξη, πολλοί ήταν εκείνοι που άρχισαν να βλέπουν τη μόλις εκλιπούσα τότε συγγραφέα όχι σαν μια λογοτεχνική φωνή ενσυναίσθησης και κατανόησης των ανθρώπινων, αλλά σαν ένα σύμβολο μητρικής εγκατάλειψης.

Σε πρόσφατο άρθρο του στους New York Times, ο βιβλιοκριτικός Τζάιλς Χάρβεϊ επιχειρεί να εντοπίσει όχι μόνο τα βιογραφικά στοιχεία της Μανρό

που φανερώνουν ίσως την προέλευση της σκληρής στάσης της προς την κόρη της, αλλά και εκείνα τα διηγήματά της τα οποία γράφτηκαν μετά την αποκάλυψη της αλήθειας και μοιάζουν επηρεασμένα από το τρομερό γεγονός που η Καναδή αντιμετώπισε περισσότερο στην τέχνη της.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα το διήγημα «Vandals», για το οποίο η Μανρό έγραψε στον ατζέντη της το 1993 (μόλις ένα χρόνο μετά τις απέλπιδες εκμυστηρεύσεις της κόρης της) ότι την είχε δυσκολέψει τόσο που κυριολεκτικά την «αρώστανσε».

Η ιστορία που διαβάζει κανείς στο «Vandals» μοιάζει αρκετά με τον πυρήνα όσων συνέβησαν μεταξύ της Μανρό, της κόρης της, Αντρεα Σκίνερ, και του θετού πατέρα της και συντρό-

Η Καναδή νομπελίστρια Αλिस Μανρό (1931-2024).

φου της Καναδής συγγραφέως, Τζέ-ραλντ Φρέμλιν: ο άνδρας κακοποιεί ένα νεαρό κορίτσι, αλλά η συμβία του, παρότι μαθαίνει την αλήθεια, παραμένει εξαρτημένη από εκείνον, αποτυγχάνοντας να προστατεύσει το θύμα.

«Η ενσυναίσθηση που επιδραφίζει η Μανρό στο μυθιστορηματικό της παιδί προφανώς είχε παρακρατηθεί από το αληθινό της», γράφει για το «Vandals» ο βιβλιοκριτικός των New York Times. Ο οποίος πάντως αναφέρει και τη δύσκολη σχέση της Καναδής με τη δική της μητέρα, την υποψία της Μάργκαρετ Ατγουντ ότι είχε κακοποιηθεί και η Μανρό ως παιδί, καθώς και την αίσθηση πλήρους αποδοχής που της πρόσφερε ο Φρέμλιν, ο οποίος φαίνεται βέβαια πως είχε κακοποιήσει

και άλλα παιδιά. Ο ίδιος πάντως είχε δηλώσει ένοχος για την κακοποίηση της Αντρεα Σκίνερ το 2005. Παραθέτει και άλλα διηγήματα της Μανρό το άρθρο των New York Times. Ενα από αυτά είναι και το «Runaway», που στα ελληνικά αποδόθηκε από τη μεταφράστρια Σοφία Σκουλικάρη ως «Απόδραση» και περιλαμβάνεται στην ομώνυμη συλλογή που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Η πρωίδα της «Απόδρασης» αποφασίζει μεν να φύγει από έναν καταπιεστικό σύντροφο, στην πορεία όμως διαπιστώνει ότι ούτε μακριά του μπορεί να ζήσει και έτσι επιστρέφει σε αυτόν. Και στο διήγημα «Χαλίκι», ένα μικρό κορίτσι χάνει τη ζωή του, ενώ η μητέρα του κάνει σεξ με τον νέο της σύντροφο και έτσι δεν αντιλαμβάνεται το αίτημα

ρόντας να αντιμετωπίσει το κόστος της συντήρησής του, τον πούλησε το 1998 σε ένα μυστικό πάρτι, του οποίου η τοποθεσία δεν μπόρεσε ποτέ να προσδιοριστεί και από τότε τα ίχνη του χάθηκαν εντελώς.

Οι New York Times, που παρακολουθούν αυτή τη διαδρομή αγοραπωλησίας ενός από τα σημαντικότερα έργα τέχνης, διαπιστώνουν ότι ο πίνακας αντί να δεσπόζει σε κάποιο από τα μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου, παραμένει κλεισμένος σε κάποια ιδιωτική συλλογή.

Όσοι ασχολήθηκαν με την έρευνα για τον εντοπισμό του, έθεσαν το ερώτημα κατά πόσον οι συλλέκτες έχουν ευθύνη να μοιράζονται εμβληματικά έργα τέχνης με το ευρύτερο κοινό. Σήμερα, αυτός ο προβληματισμός είναι πιο επίκαιρος από ποτέ καθώς πολλά μουσεία και κατ'επέκταση το κοινό, στερούνται εμβληματικών έργων τέχνης λόγω της αδυναμίας τους να πλειοδοτήσουν έναντι των διασεκατομμυριοχών συλλεκτών για να τα αποκτήσουν.

Για τους λάτρεις της τέχνης, όπως η συγγραφέας του βιβλίου «Portrait of Dr. Gache», Σίνθια Σάλτζμαν, μία τέτοια απώλεια μοιάζει με τον θάνατο ενός πραγματικού προσώπου. Όπως δήλωσε στους New York Times, την τελευταία φορά που είδε το έργο στο μουσείο της Νέας Υόρκης, δεν φανταζόταν ότι θα ήταν πράγματι η τελευταία. «Μου θυμίζει όταν κάποιοι πεθάνουν χωρίς να τη περιμένεις και φέρνεις στο μυαλό σου εκείνη τη φορά που τους είδες, ενώ εύχασαι να ήξερεις τι θα συνέβαινε για να έδινες μεγαλύτερη προσοχή».

Ένας από τους τελευταίους πίνακες που ζωγράφησε ο Βαν Γκογκ, λίγο πριν αυτοκτονήσει

Της ΕΛΕΝΗΣ ΣΑΜΠΑΝΗ

Ενας από τους τελευταίους πίνακες που ζωγράφησε ο Βίνσεντ βαν Γκογκ, λίγο πριν αυτοκτονήσει το 1890, είναι ένα πορτρέτο που απεικονίζει τον γιατρό του, τον δρ Γκασέ. Τα ίχνη του πίνακα έχουν χαθεί τα τελευταία 26 χρόνια και σύμφωνα με τους New York Times, το έργο τέχνης πιθανότατα βρίσκεται σε κάποια ιδιωτική συλλογή, τον ιδιοκτήτη της οποίας δεν γνωρίζει κανείς. Η τελευταία φορά που παρουσιάστηκε δημόσια ήταν πριν από 34 χρόνια στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

«Έχω κάνει το πορτρέτο του Γκασέ με μια μελαγχολική έκφραση, που μπορεί να φαίνεται σαν μορφασμός

Τα ίχνη του διάσημου πίνακα του Βαν Γκογκ έχουν χαθεί εδώ και 26 χρόνια σε κάποια άγνωστη, ιδιωτική συλλογή.

σε όσους το παρατηρούν», έγραψε ο Βαν Γκογκ τον Ιούνιο του 1890 και συνέχισε ως εξής: «Κι όμως έπρεπε να το ζωγραφίσω έτσι για να αποκαλύψω πόσο πολλή εκφραστικότητα και πάθος υπάρχει στα σημερινά πορτρέτα σε σύγκριση με τα παλαιότερα». Ο μόλις 37 ετών καλλιτέχνης θα αυτοκτονούσε λίγες εβδομάδες αργότερα, διανύοντας όμως μια ιδιαίτερως παραγωγική περίοδο, κατά τη διάρκεια της οποίας ζωγράφησε τα «Σταροχώ-

Το πορτρέτο του 1890 απεικονίζει τον γιατρό του Βαν Γκογκ, τον δρ Γκασέ. Τα ίχνη του πίνακα έχουν χαθεί τα τελευταία 26 χρόνια, ενώ η τελευταία φορά που παρουσιάστηκε δημόσια ήταν πριν από 34 χρόνια στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης.

ραφο με κοράκια» και «Η Εκκλησία της Οβέρ».

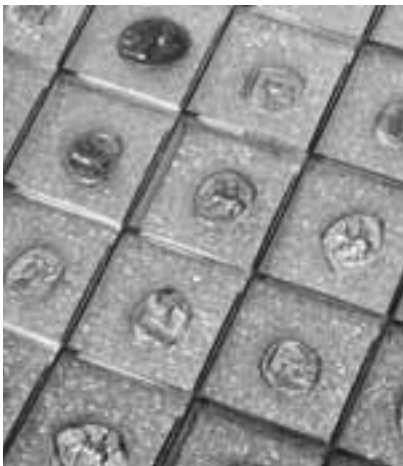
Μετά τον θάνατό του, ο πίνακας φαίνεται να κάνει μία ενδιαφέρουσα διαδρομή, περνώντας αρχικά στον αδελφό του Τέο και στη συνέχεια στη σύζυγό του, Γιοχάνα, η οποία τον πούλησε το 1897, ενώ μέχρι το 1904 βρίσκόταν στα χέρια ενός Γερμανού κόμη. Ήταν η περίοδος που η φήμη του Βαν Γκογκ εκτοξεύτηκε στη Γερμανία και έτσι το 1911, το Μουσείο

Städel, στη Φρανκφούρτη, απέκτησε το πορτρέτο και το τοποθέτησε δίπλα σε άλλους μεγάλους καλλιτέχνες όπως ο Ντίρερ, ενώ πολύ σύντομα κατατάχθηκε μεταξύ των πιο πολυτιμών έργων του μουσείου. Το 1990 αγοράστηκε σε δημοπρασία από έναν Ιάπωνα συλλέκτη, του οποίου η περιουσία κατασχέθηκε από τις τράπεζες λίγα χρόνια αργότερα, καταλήγοντας έτσι σε έναν άλλον ιδιώτη αυστριακής καταγωγής. Ο τελευταίος μιν μπο-

Κομίζοντας γλαύκες κατασχεμένες πίσω στην Τουρκία

Εντοπίστηκαν τον Ιούλιο του 2019, από τις τελωνειακές αρχές των Κήπων στον Εβρο. Σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής τα μετέφερε Τούρκος υπάκοος μέσα σε πλαστικά μπουκαλάκια, τοποθετημένα σε μια τσάντα με φαγητό που προοριζόταν για τη Γερμανία. Όμως κάτι «μυρίστηκαν» τότε οι υπεύθυνοι και έτσι, αφού κατάσχεσαν τα 1.055 αρχαία νομίσματα, η υπόθεση παραπέμφθηκε στη Δικαιοσύνη. Οι Έλληνες επιστήμονες έκριναν ότι τα νομίσματα αποτελούν μέρος «θησαυρού» που είχε αποκρυφθεί στη Μικρά Ασία ανάμεσα στα τέλη του 5ου και στις αρχές του 4ου αιώνα π.Χ. Και οι Τούρκοι συνάδελφοί τους, που είχαν επιβεβαιώσει το συμπέρασμα με τη βοήθεια τεκμηριωτικού υλικού, θα μπορούσαν πλέον να τα μελετήσουν εκτενέστερα: σε τελετή που πραγματοποιήθηκε χθες στο Νομισματικό Μουσείο, τα 1.055 νομίσματα επιστράφησαν στην Τουρκία.

«Οι Έλληνες έχουμε ιδιαίτερη ευαισθησία στα θέματα των επαναπατριστών», είπε ο υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, τονίζοντας ότι η επιστροφή των νομισμάτων είναι αήθης φωνή με τα οριζόμενα από την UNESCO και με το πρωτόκολλο για την παρεμπόδιση της παράνομης διακι-

Συνολικά 994 αθηναϊκά τετράδραχμα και 61 στατήρες (δίδραχμα) περιλαμβάνει ο «θησαυρός» που επαναπατρίστηκε στην Τουρκία.

Τούρκος υπάκοος μετέφερε τον θησαυρό των αρχαίων νομισμάτων σε πλαστικά μπουκάλια νερού στα σύνορα του Εβρου το 2019.

οι επονομαζόμενες «γλαύκες» (λόγω της κουκουβάγιας που φέρουν στην οπίσθια όψη), κυκλοφορούσαν και εκτός της αθηναϊκής ηγεμονίας, στην Περσική Αυτοκρατορία, μέσω εμπορικών δρόμων, αλλά και επειδή χρησιμοποιούνταν από Πέρσες στρατάρχη για μισθούς ναυτικών κ.ά.

Ο θησαυρός περιλαμβάνει ακόμα 61 αργυρούς στατήρες (δίδραχμα), κοπές αρχαίων ελληνικών πόλεων της Παμφυλίας, της Κιλικίας, της Ιωνίας, της Κύπρου, αλλά και της Αίγινας και της Μήλου. Το εύρημα έχει μεγάλη σημασία για την κατανόηση της νομισματικής, οικονομικής και πιθανώς στρατιωτικής ιστορίας της αθηναϊκής ηγεμονίας και της Περσικής Αυτοκρατορίας του 5ου αιώνα π.Χ. Εν αναμονή δε της σχετικής επιστημονικής δημοσίευσης, ανέφερε η κ. Στεφανάκη, η απόκριση του θησαυρού τοποθετείται πιθανότατα στην περίοδο των εκστρατειών του Αθηναίου στρατηγού Κίμωνα στην ανατολή.

Πριν από την τελετή πραγματοποιήθηκε συνάντηση των δύο υπουργών για θέματα διμερούς ενδιαφέροντος, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» συζητήθηκε και το ζήτημα της Αγίας Σοφίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλ.Α: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΤΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ.Ε: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαος Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

AMM MEDAESTHETICS

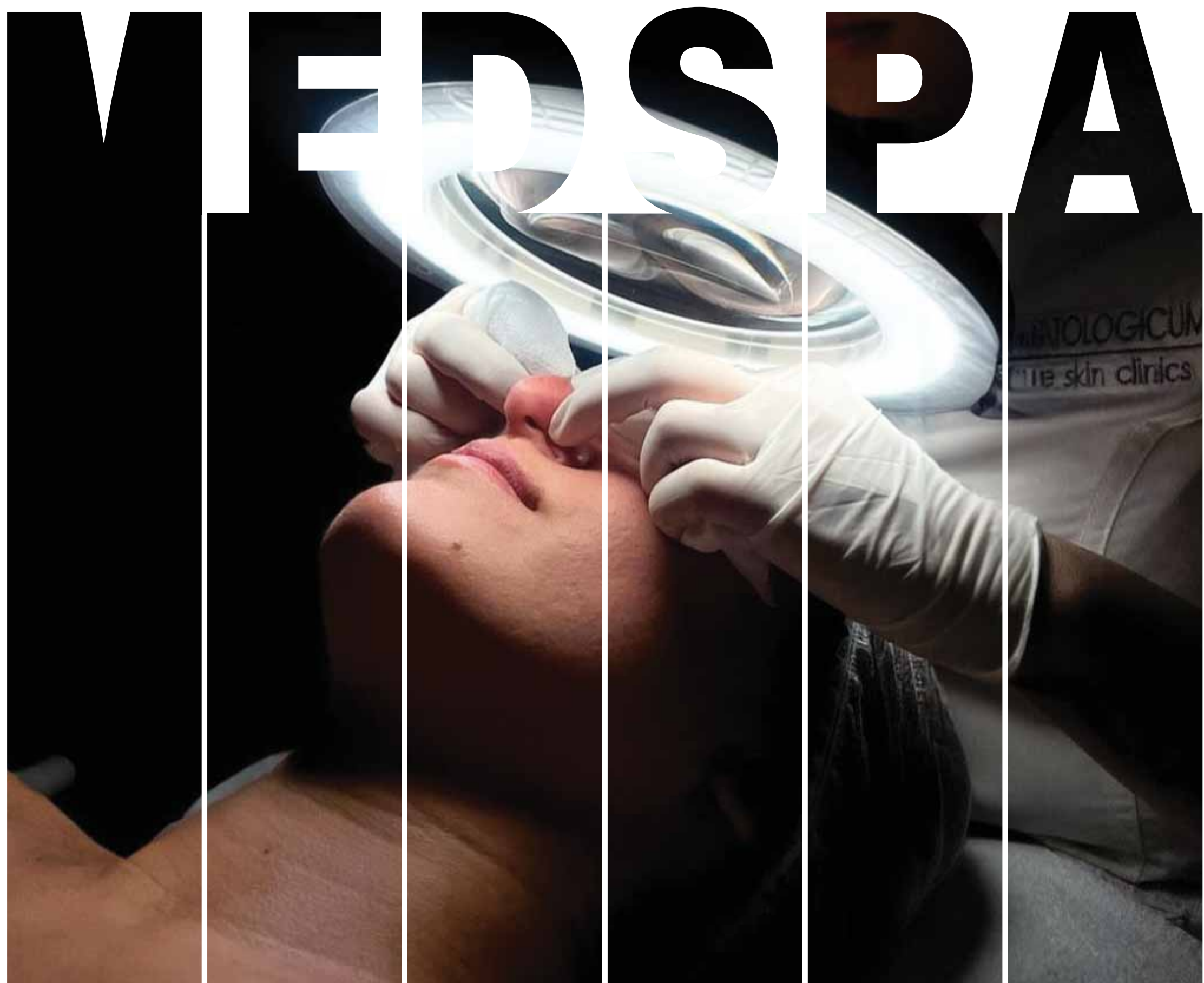
/ V V I DR ARGYRIS MICHAELIDES

PLASMA
HIFU

FACIAL DERMAPEN
LASER ASCLEPION

BOTOX
FILLER

LASER HAIR REMOVAL
FUNGAL NAILS PHOTOTHERAPY

MEDICAL SKINCARE

FOLLOW US

MEDICAL
AESTHETIC
CLINICS

FOR
BOOKING
22871110

Με το δεξι μπαίνει το επιχειρείν στο 2025

Αναμένεται να σημειώσει νέες θετικές επιδόσεις τη νέα χρονιά – Σε αχαρτογράφητα νερά τα εργασιακά, το συνταξιοδοτικό προ των πυλών

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Με το δεξι μπαίνει το 2025 για το επιχειρείν, ωστόσο δύσκολο προμνύεται το τοπίο για τα εργασιακά. Οι εργοδοτικές και επιχειρηματικές οργανώσεις προβλίνουν σε μια ανασκόπηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας για τη χρονιά που πέρασε, αξιολογώντας τα δεδομένα και τις προοπτικές που ενυπάρχουν για το νέο έτος. Η άμεση επίλυση των εσωτερικών προβλημάτων της χώρας θα ενισχύσει την εξωστρέφεια της Κύπρου και θα επιφέρει θετικές επιδόσεις στην επιχειρηματικότητα της Κύπρου το 2025, αναφέρει το ΚΕΒΕ στην «Κ». Σύμφωνα με το Επιμελητήριο, εμπόδιο στην άνθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας αποτελούν οι ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό, η γραφειοκρατία και η ανάγκη προώθησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων.

Αναφορικά με τις προκλήσεις στα εργασιακά ζητήματα, η ΟΕΒ αναφέρεται στην περαιτέρω αξιοποίηση του κοινωνικού διαλόγου και της ευελιξίας που παρέχει το σύστημα εργασιακών σχέσεων. Η ΟΕΒ επισημαίνει την ανάγκη όπως η χώρα προχωρήσει άμεσα με τον σχεδιασμό και υλοποίηση κατάλληλων μεταρρυθμίσεων που θα διασφαλίζουν την ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητα της χώρας όπως ο φορολογικός μετασχηματισμός, η ενίσχυση της απνομής της δικαιοσύνης, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας υπηρεσίας και η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση.

Προοπτικές

Θετικές είναι οι προοπτικές για την επιχειρηματική δραστηριότητα το 2025 σύμφωνα με το ΚΕΒΕ και την ΟΕΒ. Αν ως Κύπρος επιλύσουμε τα εσωτερικά προβλήματα μας και εντείνουμε την εξωστρέφειά μας, τότε είναι σχεδόν βέβαιο ότι η επιχειρηματικότητα θα σημειώσει νέες θετικές επιδόσεις το 2025, σημειώνει το ΚΕΒΕ.

Όπως τονίζεται, η αναμενόμενη εκκείρεια μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς στη Μέση Ανατολή και οι ενδείξεις για μια συμφωνία στην Ουκρανία θα βελτιώσουν το διεθνές οικονομικό κλίμα, με θετικό αντίκτυπο και στη δική μας οικονομία.

Επιπρόσθετα, η μείωση των επιποκίων από τη Fed και την ΕΚΤ σε συνδυασμό με την πτώση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη, αναμένεται να βοηθήσουν την επιχειρηματικότητα.

Η εκτίμηση είναι ότι η κυπριακή οικονομία θα συνεχίσει να πορεύεται ανοδικά και το 2025, σε ένα περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις αλλά και ευκαιρίες, αναφέρει η ΟΕΒ. Είναι σημαντικό να προχωρήσουμε ως κράτος με τον σχεδιασμό και υλοποίηση κατάλληλων μεταρρυθμίσεων που θα διασφαλίζουν την ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητα της χώρας όπως ο φορολογικός μετασχηματισμός, η ενίσχυση της απνομής της δικαιοσύνης, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας υπηρεσίας, η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, προσθέτει. Διευκρινίζοντας, ωστόσο, ότι η επιτυχία για όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις θα εξαρτηθεί από τη συντονισμένη δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Προκλήσεις

Το ψηλό ενεργειακό κόστος, η συγκράτηση του εργατικού κόστους που κατά τα τελευταία χρόνια αυξάνεται δυσανάλογα, οι ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό σε βασικούς τομείς της οικονομίας, η μεγάλη γραφειοκρατία που εμποδίζει την απόδοκτη λειτουργία των επιχειρήσεων και η ανάγκη προώθησης των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων αποτελούν τα μεγαλύτερα ζητήματα του επιχειρείν.

Παράλληλα, οι υποχρεώσεις των επιχειρήσεων λόγω της ανάγκης για την πράσινη μετάβαση αλλά και το συνεχώς αυξανόμενο κόστος συμμόρφωσης με ευρωπαϊκές οδηγίες και κανονισμούς συγκαταλέγονται ανάμεσα στις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις. Εξάλλου, όπως επισημαίνεται από τις εργοδοτικές και επιχειρηματικές οργανώσεις, η συνεχιζόμενη αβεβαιότητα στα εργασιακά καθιστά ιδιαίτερα σημαντική την περαιτέρω αξιοποίηση του κοινωνικού διαλόγου και της ευελιξίας που παρέχει το σύστημα εργασιακών σχέσεων, προκειμένου να αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά οι αναδυόμενες προκλήσεις. Την ίδια ώρα, αβεβαιότητα παρατηρείται και με τις συγκρούσεις που υπάρχουν στη γύρω περιοχή, δηλαδή οι δυο πόλεμοι σε Ουκρανία και Παλαιστίνη.

Αντισυχίες δημιουργούνται επίσης και λόγω της αλλαγής σκυτάλης στον Λευκό Οίκο εν' αναμονή των αποφάσεων και των πολιτικών που θα εφαρμόσει η νέα αμερικανική κυβέρνηση έναντι της Κίνας, ενδεχομένως και σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με τις εργοδοτικές και επιχειρηματικές οργανώσεις.

Πληγώνουν τα εργασιακά

ΑΤΑ, συνταξιοδοτικό και εθνικός κατώτατος μισθός αποτελούν τα αγκάθια

Η εκτίμηση από τις εργοδοτικές και επιχειρηματικές οργανώσεις είναι ότι η κυπριακή οικονομία θα συνεχίσει να πορεύεται ανοδικά και το 2025, σε ένα περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις αλλά και ευκαιρίες.

ΚΕΒΕ: ΑΤΑ και καθορισμός κατώτατου μισθού προμνύουν δυσκολίες στα εργασιακά. ΟΕΒ: Η συγκράτηση του εργατικού κόστους και η εξεύρεση ανθρώπινου δυναμικού οι σημαντικότερες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις.

για τα εργασιακά το 2025. Όπως αναφέρει η ΟΕΒ, το νέο έτος αναμένεται να είναι χρονιά ορόσημου για τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος καθώς επίκειται εντατικός κοινωνικός διάλογος. Στόχος όλων είναι να καταλήξουμε σε ένα σύστημα που να είναι βιώσιμο και να διασφαλίζει αξιοπρέπειες και επαρκείς συντάξεις για όλους, σημειώνεται.

Επιπλέον, ο επικείμενος διάλογος για ανανέωση της συμφωνίας για την ΑΤΑ αναμένεται να είναι δύσκολος, αλλά η ΟΕΒ είναι έτοιμη να εισέλθει με εποικοδομητικό πνεύμα έτσι ώστε να καταλήξουμε σε μια συμφωνία που θα αντικαθιστά, για όσους λαμβάνουν ΑΤΑ, το υφιστάμενο σύστημα με ένα νέο εκσυγχρονισμένο σύστημα που θα λαμβάνει υπόψη ανάμεσα σε άλλα την παραγωγικότητα, την ανεργία και τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Εντός του νέου έτους θα πρέπει να

συμφωνηθεί και το ύψος και η μεθοδολογία καθορισμού του εθνικού κατώτατου μισθού με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2026, καθώς και μια σειρά άλλων θεμάτων εργασιακού περιεχομένου, προσθέτει το ΚΕΒΕ σημειώνοντας ότι πρόθεσή του είναι να διασφαλίστούν συνθήκες εργασιακής ειρήνης προκειμένου να εξελιχθεί θετικά η χρονιά, αναφέροντας ότι και το συνδικαλιστικό κίνημα θα επιδείξει την ανάλογη στάση και συμπεριφορά.

Εισηγήσεις ΚΕΒΕ

Στο επιχειρηματικό πεδίο οι προτάσεις του ΚΕΒΕ στοχεύουν στην ενίσχυση των δράσεων για αξιοποίηση νέων ευκαιριών εντός και εκτός Κύπρου, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρει η οικονομική διπλωματία για μεγαλύτερη εξωστρέφεια των κυπριακών επιχειρήσεων, συνεχή απλοποίηση των διαδικασιών για προσέλκυση νέων ξένων επενδύσεων, αλλά και στην υποβοήθηση υφιστάμενων κυπριακών και ξένων επενδύσεων να αναπτυχθούν περαιτέρω.

Καθοριστικές σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας αλλά και για την ανάληψη νέων επενδύσεων θα διαδραματίσει η υπό επεξεργασία φορολογική μεταρρύθμιση.

Ειδικότερα, το Επιμελητήριο επικεντρώνεται στη συνέχιση της συγκροτημένης και συνεπούς δημοσιονομικής πολιτικής, την αύξηση των κρατικών δαπανών σε παραγωγικές επενδύσεις όπως βελτίωση των υποδομών, επιτά-

χυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της κρατικής μηχανής και αποκέντρωση υπηρεσιών του κράτους. Ψηλά στην ατζέντα θέτει το ΚΕΒΕ την κατάργηση ή και εκσυγχρονισμό πεπαιδωμένων νόμων και κανονισμών που απλώς αυξάνουν αχρείαστα τη γραφειοκρατία, καθώς και την παραχώρηση στοχευμένων κινήτρων σε συγκεκριμένες κατηγορίες του πληθυσμού που έχουν πραγματική ανάγκη. Σε σχέση με τον τουρισμό, το Επιμελητήριο υποστηρίζει ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη βελτίωση του τουριστικού μας προϊόντος επενδύοντας στοχευμένα στην ανάγκη μείωσης της εποικότητας, βελτίωσης της συνδεσιμότητας και προσέλκυσης ποιοτικότερου τουρισμού πιο ψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Τέλος, σε σχέση με τον τομέα της βιομηχανίας το ΚΕΒΕ επισημαίνει την ανάγκη όπως προχωρήσει πιο ουσιαστικά η έμπρακτη συνεργασία της Βιομηχανίας με την Ακαδημαϊκή Κοινότητα για επίλυση τεχνολογικών προβλημάτων. Ταυτόχρονα, αναφέρεται και στην ανάπτυξη νέων καινοτόμων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, στη συνέχιση της στήριξης των βιομηχανιών με χρηματοδοτικά κίνητρα για την τεχνολογική τους αναβάθμιση και στην απόδοση περισσότερης σημασίας στην προώθηση των εξαγωγών κυπριακών μεταποιημένων προϊόντων.

Προβληματισμοί ΟΕΒ

Το ζήτημα της υπερνομοθέτησης στον τομέα της εργασίας, προβλημα-

Άμεση υλοποίηση μεταρρυθμίσεων για τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας της χώρας - Φορολογικός μετασχηματισμός, ενίσχυση της απνομής της δικαιοσύνης, εκσυγχρονισμός της δημόσιας υπηρεσίας, ψηφιακή μετάβαση.

τίζει ιδιαίτερα την Ομοσπονδία. Όπως αναφέρει η ΟΕΒ, είναι ιδιαίτερα προβληματικό το γεγονός ότι συχνά δεν λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Στόχος θα πρέπει να είναι να μπει μια παύση στις νομοθετικές πρωτοβουλίες που προωθούνται κατά καιρούς έτσι ώστε να αξιολογηθεί το όλο πλαίσιο και να επιβεβαιώσουμε ότι οι όποιες νέες εισηγήσεις είναι δικαιολογημένα επιβεβλημένες, τονίζει.

Είναι αναγκαίο ακόμα να διασφαλιστεί η ευελιξία του συστήματος, καθώς πρόκειται για ένα σημαντικό χαρακτηριστικό που δίνει την ευχέρεια στους κοινωνικούς εταίρους να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στη συμφιλίωση των αναγκών των επιχειρήσεων και των αναγκών των εργαζομένων, επισημαίνεται.

Η ΟΕΒ αναφέρθηκε ακόμα και στο ζήτημα των συλλογικών συμβάσεων

σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας όπως η οικοδομική βιομηχανία, τα ξενοδοχεία, τα λιμάνια και τα αεροδρόμια. Σίγουρα, η ανανέωση των συμβάσεων στους τομείς αυτούς επισκιάστηκε από την πολυήμερη απεργία στις επιχειρήσεις του έτοιμου σκυροδέματος που διήρκεσε πέραν των τεσσάρων εβδομάδων και προκάλεσε αλυσιδωτά προβλήματα στον κλάδο των κατασκευών, πρόσθεσε η ΟΕΒ. Η συγκεκριμένη απεργία μάλιστα πρόκειται να μελετηθεί με στόχο την κατανόηση των προβληματικών σημείων στην όλη διαδικασία, έτσι ώστε να αποφευχθούν παρόμοια ζητήματα στο μέλλον, τονίζει χαρακτηριστικά η ΟΕΒ.

Καλύτεροι χειρισμοί

Οι εργατικές αναταραχές σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως είναι η δημόσια υγεία, το έτοιμο σκυρόδεμα και η ξενοδοχειακή βιομηχανία κατέδειξαν ότι θα μπορούσαν να γίνουν καλύτεροι χειρισμοί από όλες τις πλευρές για να μην φθάσουμε στο σημείο να παραλύσουν ζωτικοί κλάδοι της οικονομίας. Σύμφωνα με το ΚΕΒΕ, κρίνεται αναγκαίο όπως το υπουργείο Εργασίας καταστεί πιο αποφασιστικό σε αδικαιολόγητα αιτήματα. Παράλληλα, το Επιμελητήριο σημειώνει ότι και οι συντεχνίες από την πλευρά τους θα πρέπει να καταστούν πιο συνεργάσιμες και εποικοδομητικές. Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε σε ακραίες διεκδικήσεις να υπονομεύσουν την οικονομία, διευκρινίζει το Επιμελητήριο.

Δύσκολη χρονιά για την αγορά ακινήτων

Δύσκολο αναμένεται το 2025 για την αγορά ακινήτων λόγω της αβεβαιότητας που δημιουργούν οι γεωπολιτικές εξελίξεις και οι πόλεμοι, αναφέρει ο πρόεδρος του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών, Μαρίνος Κυναιγέιρου. Ο κ. Κυναιγέιρου επισήμανε ότι η σταδιακή μείωση των επιποκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα βοηθήσει την αγορά των ντόπιων αγοραστών και ιδιαίτερα τα νεαρά ζευγάρια να κινηθούν για απόκτηση κατοικίας. Την ίδια ώρα, σημειώνει, μας ανησυχεί ιδιαίτερα το ενδεχόμενο εμπορικού πολέμου καθώς σε μια τέτοια περίπτωση είναι πολύ πιθανό να υπάρξουν αυξήσεις σε πρώτες ύλες και κατασκευαστικά υλικά. Ο πληθωρισμός, τα ψηλά επιτόκια δανεισμού και οι πολεμικές συγκρούσεις επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν έμμεσα και άμεσα τον τομέα των ακινήτων, τονίζει ο πρόεδρος του Συμβουλίου.

Αναφερόμενος στην αγορά οικιστικών ακινήτων, ο κ. Κυναιγέιρου επισήμανε ότι η αυξημένη ζήτηση σε συνδυασμό με την περιορισμένη προσφορά ήταν από τα σημαντικότερα θέματα

που απασχόλησαν τον τομέα και κατά τη διάρκεια του 2024, ενώ αναμένεται ότι θα συνεχίσουν να τον απασχολούν και κατά το 2025. Έχουμε παρατηρήσει ότι σταδιακά η προσφορά έχει αυξηθεί, γεγονός που βοήθησε στη συγκράτηση των τιμών, διευκρίνισε ο κ. Κυναιγέιρου.

Μ. Κυναιγέιρου: Η αγορά οικιστικών ακινήτων σε συνδυασμό με την περιορισμένη προσφορά θα συνεχίσουν να απασχολούν τον τομέα και το νέο έτος.

Ως Συμβούλιο Εγγραφής Κτηματομεσιτών έχουμε καταθέσει προτάσεις για ενίσχυση της ζήτησης, όπως για παράδειγμα η καλύτερη ρύθμιση της ημερήσιας ενοικίασης ακινήτων για τουριστικούς σκοπούς στα πρότυπα που εφαρμόζουν άλλες χώρες, πρόσθεσε ο κ. Κυναιγέιρου.

Ανησυχίες από το ενδεχόμενο εμπορικού πολέμου, καθώς σε τέτοια περίπτωση είναι πιθανές οι αυξήσεις στις τιμές των πρώτων υλών.

Ετοιμο το πλάνο για άνοιγμα της αγοράς φυσικού αερίου

Οι εισηγήσεις της ΡΑΕΚ για κατάργηση της αναδυόμενης αγοράς και οι κυβερνητικές επιλογές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Προτού καλά-καλά λειτουργήσει η αγορά Φυσικού Αερίου (ΦΑ) στην Κύπρο, κυβέρνηση και Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας είναι έτοιμες να καταργήσουν το καθεστώς προστασίας της, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί και ισχύει από τότε που η ΔΕΦΑ μετατράπηκε σε δημόσια εταιρεία και η αγορά ΦΑ κηρύχθηκε αναδυόμενη (προστατευόμενη). Η ΡΑΕΚ μετά από αίτημα του υπουργείου Ενέργειας ετοίμασε οδικό χάρτη άρσης του προστατευτικού πλαισίου, το οποίο όταν η εφαρμογή του ολοκληρωθεί θα τερματίσει τον μονοπωλιακό χαρακτήρα της ΔΕΦΑ στην προμήθεια, εισαγωγή και διάθεση ΦΑ στην εσωτερική αγορά. Οι εσωτερικές διεργασίες αλλαγής του πλαισίου λειτουργίας προέκυψαν ως ανάγκη μετά το ναυάγιο του περασμένου καλοκαιριού στην κατασκευή του τερματικού ΦΑ στο Βασιλικό. Τότε το αρμόδιο υπουργείο Ενέργειας προκειμένου να αποτρέψει νέες καθυστερήσεις στην εισαγωγή ΦΑ, ένεκα του συγκρουσιακού κλίματος με την κινεζική κοινοπραξία του Βασιλικού στα εναλλακτικά σενάρια έβαλε στο τραπέζι και την

μοκρατία. Συγκεκριμένα, το υπουργείο Ενέργειας ζητούσε τα βήματα καθώς και τις νομοθετικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο ρυθμιστικό πλαίσιο, αλλά και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Παράλληλα, με την απελευθέρωση της αγοράς ΦΑ το υπουργείο Ενέργειας μελετούσε και άλλες επιλογές για εισαγωγή ΦΑ μέσα στο 2025 όπως η ενοίκιαση πλωτής μονάδας (FSRU) εάν η παράδοση του ιδιόκτητου πλοίου FSRU «ΙΠΟΜΗΘΕΑΣ» της ΕΤΥΦΑ από τους Κινέζους οδηγείτο στα δικαστήρια. Η συγκεκριμένη επιλογή κρίθηκε οικονομικά ασύμφορη, ωστόσο, δεν εγκαταλείφθηκε ποτέ και αποτέλεσε την τελευταία γραμμή άμυνας της κυβέρνησης εάν δεν υπήρχε άλλη διέξοδος.

Το μοντέλο που προκρίνεται στην παρούσα φάση για την αγορά ΦΑ δείχνει μερική απελευθέρωση της αγοράς με εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην πρώτη φάση που είναι η προμήθεια. Στη συνέχεια απουγροποίηση του ΦΑ θα γίνεται στις εγκαταστάσεις του τερματικού της ΕΤΥΦΑ όταν αυτές ολοκληρωθούν.

Όπως προκύπτει από την εξέλιξη των πραγμάτων, η απάντηση της ΡΑΕΚ σε συνδυασμό με τον απόπλου του πλοίου «ΙΠΟΜΗΘΕΑΣ» από το λιμάνι της Σαγκάης φαίνεται να οδηγήσαν το υπουργείο Ενέργειας να βάλει προσωρινά στην άκρη το όλο θέμα, παρά το γεγονός ότι κάποια κοινοβουλευτικά κόμματα είχαν ταχθεί

υπέρ της κατάργησης της αναδυόμενης πλευράς, ενώ θετική ήταν και η αρχική τοποθέτηση του μεγαλύτερου αγοραστή ΦΑ, της ΑΗΚ. Σύμφωνα με πηγές από το υπουργείο Ενέργειας, στο παρόν στάδιο το θέμα κατάργησης της αναδυόμενης αγοράς έχει παγώσει επειδή οι διαδικασίες είναι αρκετές όπως και οι αλλαγές που πρέπει να

γίνουν σε νομοθετικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως λέγεται από το υπουργείο Ενέργειας, στην παρούσα φάση δόθηκε προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των έργων στο Βασιλικό και στο πλοίο «ΙΠΟΜΗΘΕΑΣ».

Το μοντέλο ανοίγματος

Σύμφωνα με πληροφορίες, η προεργασία της ΡΑΕΚ αφορούσε στην πλήρη απελευθέρωση της αγοράς ΦΑ και χωρίς προϋποθέσεις. Παρά τη μερική άρση της έκτακτης κατάστασης που δημιουργήθηκε κυρίως με τα προβλήματα με τους Κινέζους και το πλοίο «ΙΠΟΜΗΘΕΑΣ», η κυβέρνηση το επόμενο διάστημα θα κινηθεί σε συνθήκες προστασίας της αγοράς ΦΑ εφαρμόζοντας στη συνέχεια μερική άρση του καθεστώτος της αναδυόμενης αγοράς. Όπως εξηγήθηκε στην «Κ» από κυβερνητικές πηγές, ο προσανατολισμός είναι να ολοκληρωθούν οι εργασίες στο Βασιλικό και το τερματικό να είναι έτοιμο να υποδεχθεί ΦΑ. Στο υπουργείο Ενέργειας βλέπουν θετικά τη χρήση του τερματικού από ιδιώτες, οι οποίοι θα μπορούν να προμηθευτούν από μόνοι τους ΦΑ από την αγορά το οποίο στη συνέχεια θα μπορούν να το απουγροποιήσουν στο τερματικό του Βασιλικού έναντι ενός τέλους απουγροποίησης. Με τον τρόπο αυτό θα γίνει μερική απελευθέρωση της αγοράς ΦΑ μόνο για το σκέλος της προμήθειας που σήμερα δεν είναι δυνατή.

Ιδιωτικός τομέας και γερμανικό μοντέλο

Με βάση το μοντέλο της κυβέρνησης η μερική απελευθέρωση της αγοράς ΦΑ, η οποία σημειωτέον θα πρέπει να τύχει αποδοχής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προϋποθέτει πως η ολοκλήρωση του τερματικού στο Βασιλικό δεν θα πέσει σε νέες περιπέτειες και θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι αρχές του 2026. Πριν την εξέλιξη με το πλοίο «ΠΟΜΗΘΕΑΣ» το υπουργείο Ενέργειας έχοντας ενώπιόν του ένα σκηνικό αδιεξόδου προσανατολιζόταν να καλέσει τους ιδιώτες να καταθέσουν πρόταση για εισαγωγή ΦΑ το συντομότερο δυνατόν. Το μοντέλο εισαγωγής περιέγραψε ενώπιον της Επιτροπής Ενέργειας ο διευθύνων σύμβουλος της Power Energy Cyprus (PEC) Γιώργος Χρυσόχορς. Όπως είπε στον υπουργό Ενέργειας και τα μέλη της Επιτροπής, η εταιρεία έχει κάνει έρευνα για το ενδεχόμενο ενοίκιασης τερματικού απουγροποίησης ΦΑ σε συνεργασία με άλλους ενδιαφερόμενους, με κόστος €30 εκατ. ετησίως. Εκ μέρους του ΔΗΣΥ προτάθηκε και το γερμανικό μοντέλο, το οποίο βασίζεται στη λογική των ενοικιασμένων πλωτών μονάδων εναποεριοποίησης ΦΑ, υποδομές που αναπτύχθηκαν κατά κύριο λόγο από ιδιώτες, πρόταση εκ διαμέτρου αντίθετη με τη λογική που επικρατεί στην Κύπρο με τον ασφυκτικό κρατικό εναγκαλισμό αναπτυξιακών έργων.

Το υπουργείο Ενέργειας από τον περασμένο Αύγουστο είχε ζητήσει από την ΡΑΕΚ να εκπονήσει έναν οδικό χάρτη ανοίγματος της αγοράς ΦΑ. Η ΡΑΕΚ, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», απάντησε στην επιστολή του υπ. Ενέργειας για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν.

άρση του καθεστώτος της αναδυόμενης αγοράς ευελπιστώντας πως ο ευέλικτος από πλευράς διαδικασιών ιδιωτικός τομέας θα κάλυπτε τα όποια κενά και αδυναμίες του κρατικού τομέα στην εισαγωγή ΦΑ. Μάλιστα, όπως ακούστηκε και στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, μια ιδιωτική εταιρεία είχε ολοκληρώσει τις διαδικασίες προκειμένου να προμηθευτεί και να εισάγει ΦΑ στην Κύπρο μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν. Η τελευταία εξέλιξη με τον απόπλου του πλοίου FSRU «ΙΠΟΜΗΘΕΑΣ» από τη Σαγκάη φαίνεται να διαφοροποιεί μερικώς τα σχέδια του υπουργείου Ενέργειας, ωστόσο υπό τον φόβο να προκληθεί κάποια νέα γκέλα η προεργασία της ΡΑΕΚ παραμένει σε ετοιμότητα να εφαρμοστεί εάν και εφόσον προκύψει ανάγκη.

Οι κινήσεις

Με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 18 Ιουνίου 2008 (Αρ. Απόφασης 67.366) η καθολική εισαγωγή και διάθεση του Φυσικού Αερίου εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ανατέθηκε στη ΔΕΦΑ. Το καθεστώς αναδυόμενης αγοράς προέκυψε μετά από οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. τα οποία εισέρχονται σε νέες αγορές σε μια προσπάθεια ομαλής μετάβασης και ρύθμισης του ανταγωνιστικού πλαισίου. Στην επιστολή προς την ΡΑΕΚ το υπουργείο Ενέργειας ζητούσε να πληροφορηθεί τις διαδικασίες προκειμένου να καταργηθεί το προστατευτικό πλαίσιο το οποίο σημειωτέον είχε ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Κυπριακή Δη-

Κρατάμε τη μια όψη του νομίσματος.

Αυτή που μας φέρνει πιο κοντά.

Στην Τράπεζα Κύπρου πιστεύουμε ότι το όραμα είναι κοινό, γι' αυτό δεν αφήνουμε τίποτα στην τύχη.

Για την υγεία που αξίζουμε, τον πολιτισμό που μοιραζόμαστε, την παιδεία που οραματιζόμαστε, το περιβάλλον και την κοινωνία στα οποία συνυπάρχουμε.

#ΚοινόΚυπρίων

Τράπεζα Κύπρου

Πώς βλέπει η Λευκωσία το Συριακό στη... θάλασσα

Η συζήτηση για την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη Τουρκίας-Συρίας με φόντο το τουρκολιβυκό μνημόνιο

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο απόστρατος ναύαρχος Τζιχάτ Γιαϊτζί, πατέρας του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας», δήλωσε την επομένη της πτώσης του Άσαντ, στο πλαίσιο τηλεοπτικής του εμφάνισης: «Μπορούμε να υπογράψουμε με τη Συρία μια συμφωνία καθαρισμού Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), όπως είχαμε κάνει με τη Λιβύη. Αυτή η συμφωνία θα δώσει κατά 12% περισσότερο χώρο στη Συρία σε σχέση με την πρόταση της Ελληνοκυπριακής Διοίκησης της Νότιας Κύπρου (sic). Αυτό δηλαδή θα δώσει περισσότερη ΑΟΖ στη Συρία. Αυτή η συμφωνία θα δώσει ένα κέρδος στην Τουρκία έκτακτος 4.000 τ.χλμ. και θα χαλάσει το παιχνίδι των Ελληνοκυπρίων. Έτσι, στην Ανατολή θα δημιουργηθεί μια τουρκική ασπίδα όπως είχε δημιουργηθεί και δυτικά μια τουρκική ασπίδα με τη συμφωνία με τη Λιβύη. Η κυβέρνηση αυτή πρέπει να το

κάνει αυτό. Δεν είναι η εποχή για να διατάζουμε και να σκεφτόμαστε τι θα πει ο ένας ή ο άλλος. Η Τουρκία δεν πρέπει να φοβάται τους Ελληνοκυπρίους».

Η εν λόγω δήλωση αναπαράχθηκε μαζικά από τον τουρκικό Τύπο και ελληνικά ΜΜΕ, και αναπόφευκτα ξεκίνησε μια συζήτηση, στον δημόσιο διάλογο, για το αν ένα νέο μνημόνιο, σαν το τουρκολιβυκό του 2019, θα μπορούσε να συναφθεί μεταξύ Συρίας και Τουρκίας ή ακόμη πιο... προχωρημένα η Συρία της νέας εποχής θα υπέγραφε συμφωνία καθαρισμού θαλασσίων ζωνών με τη λεγόμενη ΤΑΒΚ, το ψευδοκράτος.

Τη σκυτάλη πήραν και Έλληνες ακαδημαϊκοί καθώς και σχολιαστές στις πολύ δημοφιλείς, διαδικτυακά, εκπομπές γεωπολιτικής ανάλυσης με το ζήτημα να λαμβάνει και διάσταση μικροπολιτικής αντιπαράθεσης σε σχέση και με τα όσα τεκταίνονται στην ελληνική εξωτερική πολιτική – λόγω του ελληνοτουρκικού διαλόγου. Πώς βλέπει

ωστόσο η Λευκωσία τις εξελίξεις στο Συριακό στη... θάλασσα;

Η θέα από τη Λευκωσία

Αθήνα και Λευκωσία συντονίζονται στενά για το εν λόγω ζήτημα, ωστόσο στη Λευκωσία καλά ενημερωμένες πηγές αναφέρουν πως τόσο τη δεκαετία του 2000 όσο και μετά το 2011 η Λευκωσία κλήθηκε να αντιμετωπίσει, και το έπραξε

επιτυχνημένα, δύο συμβάντα: Την προσπάθεια δημιουργίας, υπό το καθεστώς Άσαντ μάλιστα, ακτοπολικής γραμμής που θα συνέδεε τη Λατάκεια της Συρίας με τις ακτές της Αμμοχώστου και τη συστηματική προσπάθεια της Αιγύπτου, υπό τον Μοχάμεντ Μόρσι, την περίοδο 2011-2012, να ανατρέψει τη συμφωνία καθορισμού θαλασσίων ζωνών Κύπρου-Αιγύπτου, του 2003. Σκηνικό που δεν κατέστη εφικτό ακόμη και πριν από την ανατροπή του φιλότουρκου Μόρσι από τον στρατηγό αλ Σίσι. Επιπλέον, έμπειροι παρατηρητές στη Λευκωσία θεωρούν πως η παράνομη συμφωνία καθορισμού θαλασσίων ζωνών μεταξύ Τουρκίας και «ΤΑΒΚ», το 2011, δεν παρήγαγε κανένα νομικό ή πολιτικό αποτέλεσμα, παρά τις διεκδικήσεις της Τουρκίας «για λογαριασμό των Τουρκοκυπρίων», που έφτασαν μέχρι τη διεκδίκηση μέρους των αδειοδοτημένων τεμαχίων της Κυπριακής Δημοκρατίας, με κορύφωση την περίοδο 2019-2020 με τις έξι παράνομες –κι αποτυχημέ-

νες– γεωτρήσεις της Τουρκίας (ΤΡΑΟ) στην Κύπρο, εκ των οποίων οι τρεις στα τεμαχία «6», «7» και «8». Η νέα πολιτική κατάσταση στη Συρία, ακόμη και υπό καθεστώς αυξημένης τουρκικής επιρροής, επίσης αναζητεί διεθνή νομιμοποίηση, πτυχή που καθιστά πρόωπη ο-πιδήποτε συμφωνία της με το ψευδοκράτος, διάσταση που καθιστά το σενάριο συμφωνίας Συρίας-«ΤΑΒΚ» πρόωρο ως προς τις ρεαλιστικές προοπτικές επιδίθευσής του.

Συρία και Τουρκία

Αν και αμφότερες οι χώρες, Τουρκία και Συρία, δεν έχουν κυρώσει τη συμφωνία UNCLOS (1982) για το Δίκαιο της Θάλασσας, ένας μεταξύ τους καθορισμός θαλασσίων ζωνών εθιμοτυπικά θα γίνονταν αποδεκτός γιατί δικαιούνται να παρακείμενα κράτη. Υπενθυμίζεται πως μετά το 2003 η Κυπριακή Δημοκρατία καθόρισε θαλάσσιες ζώνες με την Αίγυπτο και τον Λίβανο (2003) και το Ισραήλ (2010), χωρίς ωστόσο να κατορ-

θώσει κάτι αντίστοιχο με τη Συρία. Ένας καθορισμός θαλασσίων ζωνών Τουρκίας-Συρίας συνεπώς ακόμη και αν γίνει με έναν τρόπο που θα υπαγόρευε η Άγκυρα κατ' αποκλειστικότητα, δεν επηρεάζει άμεσα την ανατολική ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας –λόγω και της γεωγραφικής θέσης της Συρίας «βορειότερα» στη «γραμμή κλεισίματος» του 36ου μεσημβρινού στον κόλπο Χα-σάμ. Ως εκ τούτου, ένας καθορισμός θαλασσίων ζωνών Τουρκίας-Συρίας προϋποθέτει –ως προς την πρακτική– και την επίλυση του ζητήματος της Αλεξανδρέτας (Χατάι) που το 1939 προσαρτήθηκε από την Τουρκία με δημοψήφισμα που αμφισβητείται από κάθε κυβέρνηση της Συρίας, έκτοτε. Υπενθυμίζεται, τέλος, πως η Συρία το 2003 ανακήρυξε μονομερώς ΑΟΖ χωρίς να εν λόγω ζώνη να επικαλύπτει τμήμα της αιγιαλίδας ζώνης της ΚΔ – δημιουργώντας ουσιαστικά προϋποθέσεις «διεκδικητικής» ζωτικής χώρας στις θαλάσσιες ζώνες δικαιοδοσίας της Κύπρου.

Ζεσταίνουν μηχανές για την εκταμίευση

Επισπεύδονται οι προσπάθειες ώστε η Κύπρος, και άλλα κράτη-μέλη, να μη χάσουν κονδύλια από το Ταμείο Ανάκαμψης

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Σε επίσπευση των προσπαθειών για ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων, και για αναθεώρηση και τροποποίηση οροσήμων μέχρι τον Μάρτιο, προχωρούν η Κύπρος αλλά και όλα τα κράτη-μέλη, καθώς με την έναρξη του νέου έτους θα απομείνουν μόλις 20 μήνες για την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης τον Αύγουστο του 2026.

Η Κύπρος, που συντηκά μπορεί να αντλήσει μέχρι και 1,22 δισ. ευρώ σε χρηματοδοτήσεις και δάνεια, παραμένει μια από τις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά ολοκλήρωσης οροσήμων, έχοντας ολοκληρώσει το 18% των μεταρρυθμίσεων, και βρίσκεται έβδομη από το τέλος από τα 27 κράτη-μέλη (μέχρι στιγμής έχει λάβει 367 εκατ.). Ωστόσο, η πρόοδος που έχει σημειωθεί δεν είναι αμελητέα καθώς τον περασμένο Σεπτέμβριο βρισκόταν τρίτη από

Οποια ορόσημα και συνδεδεμένα κονδύλια δεν διεκδικηθούν μέχρι τον Αύγουστο του 2026, ουσιαστικά χάνονται.

το τέλος έχοντας ολοκληρώσει μόλις το 5% των οροσήμων, σύμφωνα με το RRF Scoreboard, τα επίσημα συγκριτικά στοιχεία που δημοσιεύει η Κομισιόν.

Και άλλες χώρες έχουν καταγράψει βελτίωση την ίδια περίοδο, με την Πολωνία για παράδειγμα να ανεβαίνει από το 12% στο 25% και τη Λιθουανία από το 17% στο 30%, ενώ άλλες έχουν σημειώσει πιο σταδιακή πρόοδο, όπως η Σλοβενία (από 27% σε 32%) και η Σλοβακία (από 26% σε 32%). Πιο προχωρημένη παραμένει η Δανία, έχοντας αυξήσει το ποσοστό ολοκλήρωσης οροσήμων από το 46% στο 49%.

Το Ταμείο Ανάκαμψης είναι μέρος του προγράμματος NextGenerationEU, το οποίο δημιουργήθηκε μετά την πανδημία μεταξύ άλλων μέσω δανεισμού από την ίδια την ΕΕ, για ανάκαμψη των οικονομιών των κρατών-μελών αλλά και για στήριξη της μετάβασης σε πρά-

σινες και ψηφιακές πολιτικές. Στο πλαίσιο του Ταμείου τα κράτη-μέλη έχουν συμφωνήσει με την Κομισιόν να προχωρήσουν σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για να λάβουν χρηματοδότηση και δάνεια. Ωστόσο, όποια ορόσημα και συνδεδεμένα κονδύλια δεν διεκδικηθούν μέχρι τον Αύγουστο του 2026, ουσιαστικά χάνονται.

Μπορούμε, αλλά δυσκολίες

Εκτιμήσεις από κοινοτικές πηγές που παρακολουθούν στενά τη διαδικασία ανέφεραν στην «Κ» πως υπάρχει εναρμόνιση των προσπαθειών των κρατών-μελών, μετά την καθυστέρηση που καταγράφηκε το 2023 λόγω των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία, τον πληθωρισμό, την ενεργειακή κρίση, και την αναθεώρηση του μηχανισμού ώστε να καλύπτει την ενέργεια (μέσω του REPowerEU).

Αν και δεν θα είναι εύκολο για όλα τα κράτη-μέλη να πετύχουν 100% απορρόφηση κονδυλίων, όπως γίνεται με τα Ταμεία Συνοχής, καθώς η εκταμίευση συνδέεται με τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, η νομοθεσία δίνει δυνατότητα παράτασης (έξι μηνών) για κονδύλια για τα οποία έχει ζητηθεί πληρωμή αλλά για τα οποία η Κομισιόν θεωρεί ότι δεν ολοκληρώθηκαν τα απαιτούμενα. Η Κύπρος ειδικότερα θεωρείται πως μπορεί να καταφέρει να καλύψει τον χαμένο χρόνο, αν και φυσικά δεν θα είναι εύκολο, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τα δάνεια που εκκρεμούν – ειδικότερα αυτό που αφορά στην ηλεκτρική διασύνδεση με την πειρωτική Ευρώπη.

Εκκρεμότητες

Αυτή τη στιγμή η Κύπρος έχει καταθέσει τέσσερα αιτήματα πληρωμής, με το πιο πρόσφατο, το τέταρτο κατά σειρά, να καλύπτει την πέμπτη δόση (από δέκα που προβλέπονται) των κονδυλίων για την Κύπρο (το δεύτερο αίτημα πληρωμής είχε καλύψει τη δεύτερη και την τρίτη δόση).

Όπως ανακινώθηκε την περασμένη εβδομάδα, το τέταρτο αίτημα πληρωμής αφορά 120,3 εκατομμύρια σε χρηματοδοτήσεις, και συνδέεται με 25 ορόσημα και στόχους (από τα 28 που προβλέπε ο αρχικός σχεδιασμός).

Η Κύπρος ειδικότερα θεωρείται πως μπορεί να καταφέρει να καλύψει τον χαμένο χρόνο, αν και φυσικά δεν θα είναι εύκολο, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τα δάνεια που εκκρεμούν – ειδικότερα αυτό που αφορά στην ηλεκτρική διασύνδεση με την πειρωτική Ευρώπη.

Τα σημεία που εκκρεμούν, και για αυτό δεν δηλώθηκαν ως ολοκληρωμένα από την Κύπρο, αφορούν ενδιάμεσο στόχο για τη γενετική βελτίωση των αμμοεργιών στη χώρα, καθώς και άλλους δύο στόχους: ο πρώτος αφορά την έναρξη ισχύος της τροποποίησης του εθνικού πλαισίου αφερεγγυότητας για

τα πιστωτικά ιδρύματα και εισαγωγής εργαλείων για τη διατήρηση χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, και ο δεύτερος την εφαρμογή της νομοθεσίας για έναν νέο μηχανισμό αξιολόγησης εκπαιδευτικών και σχολείων.

Οι στόχοι και τα ορόσημα που η Κύπρος θεωρεί ότι έχουν εκπληρωθεί α-

φορούν μεταρρυθμίσεις για βελτίωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα, την αντιμετώπιση της αναποτελεσματικότητας στην έκδοση και μεταφορά τίτλων ιδιοκτησίας, επέκταση των κυβερνητικών υπηρεσιών που είναι διαθέσιμες διαδικτυακά, καθώς και ανάπτυξη ενός συστήματος πληροφορικής

Γερμανικό κοστούμι 8 σημείων για τη Συρία

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΑ**

Νέο πλαίσιο σχέσεων με τη Συρία, στη βάση οκτώ σημείων, παρουσίασε η Γερμανία στους εταίρους στην Ε.Ε., σημειώνοντας αφενός τις νέες ευκαιρίες που διανοίγονται συνεπεία της απαλλαγής από το καθεστώς Άσαντ και αφετέρου μια σειρά «κινδύνων για την ασφάλεια και τη μεταναστευτική πολιτική», δίνοντας έμφαση στο ενδεχόμενο αναβίωσης της τρομοκρατίας, ως επίσης και σε σχέση με την προστασία των μειονοτήτων και την περιφερειακή σταθερότητα. Το άτυπο έγγραφο της Γερμανίας (non paper), το οποίο εξασφάλισε αυτούσιο η «Κ», θέτει σαφείς όρους και προϋποθέσεις, παραπέμποντας σε μια «κυβέρνηση ευρείας νομιμότητας», αναγνωρίζοντας τον πρωταγωνιστικό ρόλο της οργάνωσης HTS ως de facto νέας ισχυρής δύναμης στη Συρία και αποκλείοντας τρομοκρατικές ομάδες που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στη χώρα. Παράλληλα, σημειώνει την ανάγκη ενός συμπεριληπτικού διαλόγου με διασφάλιση συμμετοχής και προστασίας όλων, περιλαμβανομένων των εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων, καθιστώντας σαφές ότι αυτά τα «πολιτικά κριτήρια», καθίστανται προαπαιτούμενα για το επόμενο βήμα, που αφορά στην ανοικοδόμηση της Συρίας.

Στα αξιοσημείωτα των οκτώ σημείων του Βερολίνου, περιλαμβάνονται η πρόταση για «διεθνή συντονισμό», ώστε να υποστηριχθούν οι εθελούσιες επιστροφές προσφύγων, σημειώνοντας ότι «μακροπρόθεσμα» θα πρέπει να τεθούν προϋποθέσεις, «σε ανθρωπιστικό, πολιτικό και κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο», ενώ την ίδια ώρα, διαμνύει ότι «είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι μια παρατεταμένη αβεβαιότητα και η αναζωπύρωση νέων συγκρούσεων, δεν θα ενεργοποιήσει καινούργιες προσφυγικές ροές». Ενδιαφέρον επίσης προσλαμβάνει η εισήγηση της Γερμανίας «για παραχώρηση ανθρωπιστικής βοήθειας και μέτρα άμεσης ανάκαμψης (όπως για παράδειγμα προγράμματα παραχώρησης χρημάτων) στην ίδια τη Συρία αντί σε προσφυγικούς καταυλισμούς στην Τουρκία, τον Λί-

βανο και την Ιορδανία», παραπέμποντας σε ένα περίγραμμα διαχείρισης του ζητήματος πολύ διαφορετικό από τους μέχρι τώρα προσανατολισμούς της Ε.Ε. Ανάλογης σημασίας είναι και η υπόδειξη του Βερολίνου ότι τα νέα δεδομένα στη Συρία δημιουργούν μια ευκαιρία για «πλήρη καταστροφή των χημικών όπλων του καθεστώτος Άσαντ». Με την υποσημείωση, πάντως, ότι «η τρέχουσα κατάσταση εγκυμονεί κινδύνους στην περίπτωση που αυτά τα χημικά όπλα καταλήξουν σε λάθος χέρια».

Στο πρώτο από τα οκτώ σημεία, το άτυπο έγγραφο της Γερμανίας επισημαίνει ότι στόχος της όλης προσπάθειας είναι μια ειρηνική παράδοση της εξουσίας από τις ένοπλες ομάδες και τα υπολείμματα του καθεστώτος Άσαντ σε μια πολιτική κυβέρνηση που απολαμβάνει ευρείας νομιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό (του πρώτου σημείου), θεωρεί ότι πρέπει να γίνουν τα εξής βήματα:

- κατάπαυση του πυρός μεταξύ όλων των ενόπλων δυνάμεων
- τη δέσμευση όλων σε μια συμφωνία κατανόησης της εξουσίας που θα υποστηρίζει την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Συρίας
- την ένταξη των ανταρτών σε εθνικό στρατό
- τη διατήρηση ή/και την ίδρυση ενιαίων κρατικών θεσμών και διοικητικών δομών
- τις ελεύθερες και δημοκρατικές εκλογές (σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο).

Όπως επισημαίνεται, αυτή η διαδικασία θα πρέπει να ενσωματωθεί σε ένα διεθνές πλαίσιο, σε συνέχεια του ψηφίσματος 2254 του Συμβουλίου Ασφαλείας, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Το άτυπο έγγραφο της Γερμανίας, αναφέρει ακόμη ότι ως αποτέλεσμα παρασκηνιακών συζητήσεων και επαφών με όλους τους παράγοντες στη Συρία, το Βερολίνο έχει δημιουργήσει ένα ευρυσιαστικό δίκτυο και ένα υψηλό επίπεδο αξιοπιστίας, το οποίο επι-

μάλιστα η σκέψη δημιουργίας ενός νέου «γκρουπ φίλων της Συρίας», στο οποίο θα συμμετάσχουν γειτονικές χώρες και τα πλέον σημαντικά αραβικά κράτη, όπως επίσης και δυτικές χώρες-δωρατές, ενώ σημειώνεται ότι «η προσέγγιση Ιράν και Ρωσίας είναι κάτι που απομένει να φανεί». Τα υπόλοιπα σημεία του εγγράφου της Γερμανίας, αναφέρουν:

• **Ρεαλιστική προσέγγιση για τη Hayat Tahrir al-Sham (HTS):** Όπως τονίζεται, η οργάνωση HTS είναι de facto η νέα ισχυρή δύναμη στη Συρία. Το αν και πώς η HTS που βρίσκεται υπό καθεστώς κυρώσεων και ο πολιτικός της βραχίονας (η Κυβέρνηση Σωτηρίας) που δεν υπόκειται σε κυρώσεις, θα εμπλακούν και θα αναγκασθούν να δεσμευτούν στις αρχές μιας πολιτικής διαδικασίας, θα είναι αποφασιστικής σημασίας για την επιτυχία του εγχειρήματος. Σημειώνεται η ανάγκη να υπάρξουν σαφή κριτήρια για συνέχιση υπεύθυνης προσέγγισης προς τις μειονότητες, καθώς και η απελευθέρωση κρατούμενων και η αποχή από πράξεις εκδίκησης. Το Βερολίνο σημειώνει ακόμη ότι επιθυμεί να συμμετάσχει ενεργά στον καθορισμό της μελλοντικής προσέγγισης με την οργάνωση HTS και τη Κυβέρνηση Σωτηρίας, σε στενή διαβούλευση με τους στενότερους του εταίρους, περιλαμβανομένων της Ε.Ε.

• **Ανοικοδόμηση:** Θα ξεκινήσει όταν υλοποιηθούν οι πολιτικές προϋποθέσεις και θα συνοδευθεί, όπου απαιτείται, από την ταχεία άρση των κυρώσεων. Παράλληλα, θα πρέπει να εīμαστε έτοιμοι «για παραχώρηση ανθρωπιστικής βοήθειας και μέτρα άμεσης ανάκαμψης (όπως για παράδειγμα προγράμματα παραχώρησης χρημάτων) στην ίδια τη Συρία αντί σε προσφυγικούς καταυλισμούς στην Τουρκία, τον Λίβανο και την Ιορδανία», σημειώνει το άτυπο έγγραφο.

• **Στήριξη μεταβατικής δικαιοσύνης:** Το Βερολίνο θεωρεί ότι η αντιμετώπιση των έκνομων ενεργειών Άσαντ και η λογοδοσία θα δημιουργήσει συνθήκες «ενδοσυριακής διαδικασίας επαναπροσέγγισης». Στο πλαίσιο αυτό, η Γερμανία διαθέτει τις εμπει-

ρίες της προς τη Συρία, με στόχο τη συμφιλίωση.

• **Συριακά χημικά όπλα:** Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά, δημιουργείται ευκαιρία «για πλήρη καταστροφή των χημικών όπλων του καθεστώτος Άσαντ». Προστίθεται πάντως ότι η τρέχουσα κατάσταση εγκυμονεί κινδύνους σε περίπτωση που αυτά τα χημικά όπλα καταλήξουν σε λάθος χέρια. Το Βερολίνο καθιστά σαφές ότι θα εργαστεί για να διασφαλίσει ταχεία έρευνα και τον διεθνώς παρακολουθούμενο τερματισμό του προγράμματος χημικών όπλων της Συρίας. Η Οργάνωση για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (ΟΠCW) θα πρέπει να αρχίσει συνομιλίες με τις νέες αρχές στη Συρία το συντομότερο δυνατό. Στόχος είναι η ασφάλεια και η επαλήθευση των σχετικών εγκαταστάσεων και αποθεμάτων και η διασφάλιση της επακόλουθης καταστροφής τους.

• **Παρουσία στη Δαμασκό:** Η Γερμανία δεν έχει διπλωματική παρουσία στη Συρία από το 2012 και καθιστά σαφές ότι η εγκαθίδρυση επαφών με νέους παράγοντες, ίσως με μια νέα συριακή μεταβατική κυβέρνηση, βρίσκονται στο επίκεντρο, όπως και οι συνομιλίες με εκπροσώπους θρησκευτικών και εθνοτικών μειονοτήτων.

• **Διεθνής συντονισμός εθελούσιων επιστροφών:** Το άτυπο έγγραφο της Γερμανίας σημειώνει ότι η αποδοχή Άσαντ έχει δημιουργήσει μια νέα πραγματικότητα που θα έχει αντίκτυπο στην κατάσταση των προσφύγων. Αφού τονίζει ότι οι πρώτοι Σύροι παίρνουν τον δρόμο της επιστροφής στη χώρα τους, από γειτονικά κράτη, προσθέτει ότι «οι εθελοντικές, ασφαλείας και αξιοπρεπείς επιστροφές –που πάντα ζητούσαμε– φαίνονται τώρα, για πρώτη φορά εδώ και χρόνια, να βρίσκονται εντός των ορίων του εφικτού». Το Βερολίνο αναφέρει ότι πρέπει να εργαστούμε για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για αυτό, μακροπρόθεσμα, σε ανθρωπιστικό, πολιτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο και με σεβασμό στην ασφάλεια. Ταυτόχρονα, «είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι μια παρατεταμένη αβεβαιότητα και η αναζωπύρωση νέων συγκρούσεων, δεν θα ενεργοποιήσει καινούργιες προσφυγικές ροές», καταλήγει το άτυπο έγγραφο οκτώ σημείων της Γερμανίας.

για παροχή διασυνοριακών ψηφιακών υπηρεσιών υγείας.

Πληρωμές από Φεβράρι

Η Κύπρος έχει λάβει μέχρι στιγμής 367 εκατ. ευρώ περίπου, και αναμένεται η απόφαση για την τρίτη πληρωμή (τέταρτη δόση) εκτός από το καινούργιο αίτημα για την πέμπτη δόση. Εφόσον η Κομισιόν κρίνει πως τα ορόσημα έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθούν αυτά τα δύο αιτήματα για πληρωμή, η Κύπρος θα έχει πραγματοποιήσει σημαντική πρόοδο έχοντας συμπληρώσει 43% των ορόσημων και των στόχων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το τρίτο αίτημα πληρωμής (89 εκατ. ευρώ) θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί τον Φεβρουάριο, και το τέταρτο (120 εκατ. ευρώ) ένα με δύο μήνες μετά, μέχρι την άνοιξη, εφόσον διαπιστωθεί πως τα ορόσημα έχουν εκπληρωθεί.

Από εκεί και πέρα, η Κομισιόν αναμένει το πέμπτο αίτημα πληρωμής (για την έκτη δόση 92 περίπου εκατ. ευρώ), το οποίο συνδέεται με μεταρρυθμίσεις μεταξύ άλλων για επιβολή πρόστιμου φόρου στα καύσιμα και στα οικιακά απόβλητα, εγκατάσταση έξυπνων μετρητών ηλεκτρισμού, αναβάθμιση των μονάδων επεξεργασίας νερού, και μείωση των υποθέσεων που εκκρεμούν στο σύστημα δικαιοσύνης.

Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη εντατικές διαβουλεύσεις για το λεκτικό και τους όρους ολοκλήρωσης του πλάνου μεταρρυθμίσεων και των στόχων και οροσήμων που αφορά όλες τις υπόλοιπες δόσεις, με στόχο στον Μάρτιο το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας να έχει αναθεωρηθεί για ακόμα μια φορά μετά την αναθεώρηση που ισχύει από τον Δεκέμβριο. Η διαδικασία αυτή αφορά ουσιαστικά την επικαιροποίηση των στόχων βάσει δεδομένων που έχουν αλλάξει, ή αντικειμενικών δυσκολιών που διαπιστώνονται.

Σημειώνεται ότι στα κονδύλια που εκκρεμούν περιλαμβάνεται και δάνειο για την ηλεκτρική διασύνδεση της Κύπρου με την πειρωτική Ευρώπη (τέως EuroAsia Interconnector, νυν Great Sea Interconnector), και για το οποίο τα ορόσημα θα πρέπει να τύχουν επαναδιαπραγμάτευσης καθώς οι αρχικοί στόχοι δεν μπορούν να έχουν τα πράγματα να επιτευχθούν.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Οι τεχνολογίες αιχμής ως μοχλός ανάπτυξης και καινοτομίας

Οι τεχνολογίες αιχμής αποτελούν τον βασικό πυλώνα για τη μελλοντική πρόοδο της κοινωνίας και της οικονομίας. Αν και η συζήτηση εστιάζει συχνά στην τεχνική νομοσύνη, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η λειτουργία της βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις τεχνολογίες αιχμής. Αυτές παρέχουν την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, όπως είναι οι υπερυπολογιστές και τα προηγμένα δίκτυα, τα οποία επιτρέπουν την ανάπτυξη και τη διαχείριση σύνθετων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Η αξιοποίηση αυτών των τεχνολογιών επιταχύνει την καινοτομία, ιδιαίτερα σε τομείς όπως τα αυτόνομα οχήματα και οι έξυπνες πόλεις. Για να επιτύχει η Κύπρος τον στόχο της να γίνει κόμβος καινοτομίας και να αναβαθμίσει την οικονομία της, είναι απαραίτητο να επενδύσουμε στρατηγικά σε καινοτόμες λύσεις που θα ενισχύσουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Η επένδυση αυτή δεν περιορίζεται μόνο σε τεχνολογικές υποδομές, αλλά περιλαμβάνει και την εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού. Η δημιουργία νέων, καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας μπορεί να προσφέρει κίνητρα σε ταλαντούχους επαγγελματίες να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στη χώρα, συμβάλλοντας περαιτέρω στη δυναμική ανάπτυξη του τομέα. Παράλληλα, η έρευνα στις τεχνολογίες αιχμής μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των πολιτών. Για παράδειγμα, η ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων στον τομέα της υγείας μπορεί να καταστήσει τις υπηρεσίες υγείας πιο προσιτές και αποτελεσματικές, εξυπηρετώντας τις ανάγκες της κυπριακής κοινωνίας. Η κρατική στήριξη σε ερευνητικά κέντρα και προγράμματα ανάπτυξης τεχνολογιών αιχμής είναι ζωτικής σημασίας. Οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις και συνεργασίες προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως, ενώ απαιτείται διαχρονική και συστηματική υποστήριξη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των ερευνητικών πρωτοβουλιών. Η καινοτομία δεν μπορεί να περιορίζεται στην εισαγωγή ξένων εφαρμογών, αλλά πρέπει να εστιάζει στην τοπική ανάπτυξη τεχνολογιών που θα οδηγήσουν σε στρατηγικά πλεονεκτήματα. Επενδύοντας στην ενεργειακή αυτονομία, την προστασία του περιβάλλοντος, τις εφαρμογές εθνικής ασφάλειας και άλλους κρίσιμους τομείς, μπορούμε να δημιουργήσουμε μια ισχυρή και ανθεκτική οικονομία. Ηρθε η στιγμή να αξιοποιήσουμε τις τεχνολογίες αιχμής ως κινητήρια δύναμη για ένα καλύτερο μέλλον. Η μετάβαση αυτή απαιτεί στρατηγική σκέψη, συντονισμένες ενέργειες και μια ξεκάθαρη δέσμευση για καινοτομία.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Οφείλη από την αύξηση Κυπρίων στελεχών στην ΕΕ

Οι λόγοι των 15 προσλήψεων στην Ευρωβουλή, οι αρμοδιότητες και ο παρεμβατικός ρόλος σε ζητήματα του Κυπριακού

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Εμπνευστικές προοπτικές για την Κύπρο δανειζόνται με την απόφαση της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να προσλάβει για πρώτη φορά στην 20ή παρουσία της Κύπρο στην ΕΕ, αυξημένο αριθμό μόνιμων υπαλλήλων κυπριακής ιθαγένειας, συγκεκριμένα 15 στο σύνολο. Μεταξύ των τομέων που αναμένεται να καρπωθούν οφέλη, σε κρατικό επίπεδο, είναι η διαχείριση του κυπριακού προβλήματος, ενώ την ίδια ώρα θα πάψει να υφίσταται η ανισορροπία και υποεκπροσώπηση που παρατηρείται στους Κύπριους υπάλληλους μεταξύ των υπαλλήλων του Κοινοβουλίου. Η διαδικασία εκδήλωσης ενδιαφέροντος θα βρίσκεται σε εξέλιξη μέχρι και την 31η Ιανουαρίου και τα άτομα που θα επιλεγθούν θα τοποθετηθούν στις Βρυξέλλες, το Λουξεμβούργο και το Στρασβούργο – οι κύριοι τόποι εργασίας του Κοινοβουλίου– σύμφωνα με τις ανάγκες των υπηρεσιών του Σώματος.

Οι λόγοι

«Η ανάγκη για πρόσληψη περισσότερων Κυπρίων στη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προέκυψε, αυστηρά ομιλουντες, στη βάση τεχνοκρατικών κριτηρίων», δήλωσε στην «Κ» ο επικεφαλής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, Ανδρέας Κεττίης. «Διαπιστώθηκε τα προηγούμενα χρόνια ότι πολλές ορισμένες κρατών-μελών υποεκπροσωπούνται, αριθμητικά, στο σύνολο των μόνιμων υπαλλήλων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Στη βάση αυτής της τεχνοκρατικής διαπίστωσης που έγινε από τη Γενική Διεύθυνση Προσωπικού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο γενικός γραμματέας υπέβαλε πρόταση στο Προεδρείο του Σώματος για διενέργεια ειδικών διαγωνισμών για πρόσληψη υπαλλήλων που να στελεχώνουν τη διοίκηση, τη Γραμματεία δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», εξήγησε. Οντως, το Προεδρείο αφού εξέτασε την πρόταση του γενικού γραμματέα, την ενέκρινε και έτσι δόθηκαν και κάποιους μήνες τρέχουν ήδη δύο

«Η Κύπρος» έχει μόνο να κερδίζει από την ύπαρξη όσο το δυνατόν περισσότερων μόνιμων υπαλλήλων κυπριακής ιθαγένειας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς», δήλωσε στην «Κ» ο επικεφαλής του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, Ανδρέας Κεττής, κάνοντας ιδιαίτερη μνεία στο Κυπιακό.

«Μπορούν να προλαβαίνουν και να διορθώνουν στρεβλώσεις για τις οποίες θα έπρεπε σε δεύτερο στάδιο η κυβέρνηση και οι διπλωμάτες της Κύπρου να σπαταλήσουν μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο για τη διόρθωσή τους».

Ξεχωριστοί, ειδικοί διαγωνισμοί για πρόσληψη αριθμού μόνιμων υπαλλήλων ολλανδικής και λουξεμβουργιανής ιθαγένειας. «Ο δικός μας διαγωνισμός, για πρόσληψη Κυπρίων πολιτών, είναι ο τρίτος ειδικός διαγωνισμός σε αυτό το πλαίσιο που σας περιέγραφα», τόνισε ο κ. Κεττίς.

Δράση στο Κυπριακό

Εκτός από τα οφέλη καριέρας για τους πολίτες που θα επιλεγθούν για τις 15 θέσεις, δημιουργούνται και προοπτικές σε επίπεδο κράτους, τις οποίες ο κ. Κεττίς χαρακτηρίζει εξαιρετικά σημαντικές. Εξαρχής διευκρινίζει ότι όλοι οι υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Έ-

νωσης, με την πρόσληψή τους αφήνουν το εθνικό τους διαβατήριο μεταφορικά και κυριολεκτικά, έξω από την πόρτα του γραφείου τους.

Δεν επιτρέπεται με βάση τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Κατάστασης των Υπαλλήλων της ΕΕ να λαμβάνουν υπαλλήλοι της ΕΕ οδηγίες ή κατευθύνσεις από τις εθνικές κυβερνήσεις του κράτους-μέλους του οποίου έχουν την υπαγωγή. «Παρόλα αυτά, όμως, η Κύπρος, λόγω και των ειδικών συνθηκών που συσχετίζονται με το έδαφος, με το πρώτο το πολιτικό ζήτημα της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και διαιρέσεων, έχει μόνο να κερδίσει από την υπαγωγή στο δυνατόν περισσότερων μόνιμων

υπαλλήλων κυριακάκις ιθαγένειας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Και αυτό, διότι οι Κύπριοι γνωρίζουμε από πρώτο χέρι αυτές τις ειδικές συνθήκες που έχει η χώρα μας και μπορούμε, στη βάση της δικής μου προσωπικής εμπειρίας, έτσι έσω και έγκαιρα, στα πρώτα βήματα, να προλαβαίνουμε και να διορθώνουμε ενδεχομένως την πορεία πολλών θεμάτων που αν τα χειρίζονταν άλλοι υπάλληλοι χωρίς τη βαθιά γνώση των Κυπρίων συναδέλφων τους για αυτές τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην Κύπρο, να είχαμε τέτοιες στρεβλώσεις που να έπρεπε σε δεύτερο στάδιο η κυβέρνηση και οι διπλωμάτες της Κύπρου να οπαταήσουν μεγάλο πολιτικό κεφάλαιο για τη διόρθωσή τους», ανέφερε.

Πολυμορφία και προαγωγές

Την ίδια ώρα, τα 15 νέα στελέχη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αναμένεται να περιληφθούν στη λίστα επιτυχόντων προς πρόσληψη, στο τέλος της διαδικασίας του τρέχοντος ειδικού διαγωνισμού για Κυπρίους που αναμένεται να κρατήσει περίπου ένα έτος, θα ενισχύσουν την πολιτιστική πολυμορφία που πρέπει να έχει το σύνολο των υπαλλήλων της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Όπως πιστεύει ο κ. Κεττής, η σημαντική προοπτική για την Κύπρο θα γίνει ακόμη πιο ξεκάθαρη σε 15-20 χρόνια μετά την πρόσληψη της νέας γενιάς Κυρίων υπαλλήλων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. «Όταν οι νέοι και νέες συνάδελφοι και συνάδελφισσες θα προχωρήσουν στην καριέρα τους και θα κατέχουν πλέον διευθυντικές θέσεις στη Γενική Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», συμπλήρωσε.

Καθίζκοντα

Σύμφωνα με το κείμενο της προκήρυξης του Διαγωνισμού, οι διοικητικοί υπάλληλοι της Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απασχολούνται σε ευρύ φάσμα τομέων. Ασκοούν διοικητικά καθήκοντα, καθήκοντα σχεδιασμού και έρευνας, τα οποία είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, ανάλογα

με την υπηρεσία της Γραμματείας όπου βρίσκεται η θέση εργασίας του κατάλληλου υποψηφίου, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Στον τομέα της παροχής συμβουλών και υποστήριξης στους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα κοινοβουλευτικά όργανα.
- Στον τομέα της διαχείρισης πόρων.
- Στον τομέα του δικαίου.
- Στον τομέα της πολιτικής πληροφόρησης και επικοινωνίας.
- Στον τομέα της ασφάλειας.
- Στον τομέα της διαχείρισης έργων.

Κριτήρια και διαδικασία

Η διαδικασία προσλήψεων θα γίνει μέσω ανοικτού διαγωνισμού απαραιτήτα κριτήρια για την υποβολή αιτήσεων είναι ολοκληρωμένες πανεπιστημιακές σπουδές τουλάχιστον 3 έτων, επαγγελματική πείρα τουλάχιστον 2 έτων, η σε βάθος γνώση των ελληνικών γλώσσας και η ικανοποιητική γνώση οποιασδήποτε άλλης επίσημης γλώσσας της ΕΕ. Ο διαγωνισμός θα υποκοινηθεί σε 3 φάσεις: η εξέταση των αιτήσεων και ο έλεγχος πληρότητας των ειδικών κριτηρίων, η γραπτή εξέταση συντάξης κειμένου και μέσω συνέντευξης. Οι αιτήσεις βρίσκονται ήδη ανοικτές στην πλατφόρμα και η προθεσμία υποβολής είναι μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2025 στη μία το μεσημέρι.

Απολαβές

Η πρόσληψη θα γίνει στον βαθμό ΑΔ, πρώτο κλιμάκιο, για το οποίο ο βασικός μισθός ανέρχεται σε 6.681,51 EUR μηνιαίως. Ο μισθός αυτός υπόκειται στον ενωσιακό φόρο και στις λοιπές κρατήσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάταξης. Απαλλάσσεται παντός εθνικού φόρου. Το κλιμάκιο στο οποίο προσλαμβάνονται οι κατάλληλοι/κατάλληλες υποψήφιοι/υποψήφιες μπορεί να προσαρμοληθεί ανάλογα με την επαγγελματική τους πείρα. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις θα καταβάλλονται επιδόματα επιπλέον του βασικού μισθού.

WIZ GUIDE

50 BEST

RESTAURANTS

BY

Bank of Cyprus

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2024

29/12

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η οικονομική πολιτική του «γενναίου ψεύδους»

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Πάντα επίκαιρο το ερώτημα, αν εντοπίσαμε τη σημαντικότερη εξέλιξη που θα επιπρεάσει τις οικονομικές εξελίξεις στο μέλλον. Κι όμως υπάρχει, είναι η εντατική χρησιμοποίηση του «γενναίου ψεύδους» που κατά τον Πλάτωνα (πρέπει να) λέγεται για το γενικότερο καλό. Βέβαια συνήθως είναι για το καλό εκείνων που το χρησιμοποιούν.

Αυτό που έχει συμβεί και αλλάζει τις αγορές και την οικονομία είναι ότι κυβερνήσεις αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες ή, καλύτερα, όλες τις ευθύνες. Η επανεκλογή Τραμπ λειτουργεί σαν ορόσημο στην παγκόσμια τάση, που ήδη υπήρχε σε πολλές χώρες, να ενισχυθούν οι κυβερνητικές εξουσίες εις βάρος ανεξάρτητων αρχών αλλά και των κεντρικών τραπεζών.

Οι πολιτικοί μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είχαν αναθέσει στις κεντρικές τράπεζες την αποστολή να περιορίζουν τον πληθωρισμό χρησιμοποιώντας τα εργαλεία της νομισματικής πολιτικής, να ανεβάζουν ή να μειώνουν τα επιτόκια, ανάλογα με τη συγκυρία. Η αντίληψη στο νέο επιτελείο Τραμπ είναι διαφορετική. Όπως λέει ο «αρχμόδιος υπουργός» Ελον Μασκ, «γιατί να ασκούν εξουσία μη εκλεγμένοι, επιβάλλοντας στις κυβερνήσεις την πολιτική που θέλουν...».

Η εξαγγελία μέτρων, όπως η επιβολή δασμών, από την επερχόμενη κυβέρνηση των ΗΠΑ προκαλεί ήδη αντίμετρα, όπως η υποτίμηση νομισμάτων, και ανατρέπει τη νομισματική πολιτική σε διάφορες χώρες. Τώρα, πριν αναλάβει η νέα κυβέρνηση, πριν εφαρμοστούν οι εξαγγελίες.

Στον Καναδά παραιτήθηκε η υπουργός Οικονομικών Κρ. Φρίλαντ επειδή διαφώνησε με τον πρωθυπουργό για την αντιμετώπιση της «μεγάλης απειλής», στην Κίνα, όπου βέβαια δεν υπάρχουν «προβλήματα» όπως ανεξάρτητες αρχές, αλλά η νομισματική πολιτική.

Η εχθρότητα προς τις ανεξάρτητες κεντρικές τράπεζες δεν είναι πολιτική επιδίωξη μόνο των υπερουνταρτηκικών κυβερνήσεων, σήμερα στις ΗΠΑ, προηγουμένως στη Μ. Βρετανία.

Ο αριστέρος πρόεδρος της Βραζιλίας Λούλα Ντα Σίλβα, μόλις πριν από λίγες ημέρες, φεύγοντας από το νοσοκομείο μετά από γχείρηση στον εγκέφαλο, δήλωσε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της χώρας είναι τα υψηλά επιτόκια. Χαρακτήρισε παράλογο το ύψος των επιτοκίων, επισημαίνοντας ότι η ευθύνη δεν είναι της κυβέρνησης, αλλά της κεντρικής τράπεζας. Σε πολλές χώρες, δεξιές ή αριστερές κυβερνήσεις συμπίπτουν στην αντιπάθεια σε όποια ανεξάρτητη αρχή δεν ελέγχουν, καθώς θεωρούν ότι τις περιορίζουν να εφαρμόσουν το πρόγραμμά τους. Στην πραγματικότητα επιδιώκουν να είναι ανεξέλεγκτοι ώστε να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους.

Η σύγχυση που φέρνει η ανατροπή αρχών, κανόνων και ρυθμίσεων έχει επιπτώσεις στις αγορές, που δεν μπορούν ακόμη να προσδιοριστούν με ακρίβεια. Αλλάζει ωστόσο ο τρόπος που λειτουργούν, ο τρόπος που λαμβάνονται επενδυτικές αποφάσεις, ακόμη και ο τρόπος που επιλύονται οι διενέξεις σε θέματα επενδύσεων ή εμπορίου. Τα κράτη περιορίζουν συστηματικά την ανεξάρτητη διαίτησή, όπου μπορούν και επιβάλλουν ό,τι θέλουν σε κάθε διαμάχη με εταιρεία. Η ενίσχυση της κρατικής εξουσίας αλλάζει τον τρόπο λειτουργίας των αγορών και μένει να διαπιστωθεί πόσο θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα αλλά και την ευημερία που υποτίθεται ότι επιδιώκει.

Είναι σαν να επανέρχεται στην επικαιρότητα η παλιά φιλοσοφική διαμάχη για ολοκληρωτισμό, που αποδιδόταν στον Πλάτωνα και στον ιδεαλιστικό τρόπο που περιγράφει την ιδανική Πολιτεία. Εκεί όπου θεσπίζεται λογοκρισία για να μην καλλιεργείται η δειλία, επιτρέπεται να λέγονται ψέματα κατά των εχθρών αλλά και εναντίον των πολιτών όταν πρόκειται να προστατευθούν από το κακό. Είναι το «γενναίο ψεύδος». Η πολιτική «εκλεγμένης δικτατορίας» θα δοκιμαστεί στην πράξη και είναι πολύ πιθανό να καταρρεύσει μόλις αποκαλυφθούν οι πραγματικές επιδιώξεις των «ανθρώπων του λαού». Μάλλον όταν θα είναι αργά.

Η ενίσχυση του δολαρίου πλήττει τις αναπτυσσόμενες οικονομίες

Μέτρα στήριξης των νομισμάτων τους λαμβάνουν οι κεντρικές τράπεζες

Από τη Βραζιλία μέχρι τη Νότια Κορέα, οι κεντρικές τράπεζες στις αναδυόμενες αγορές ψώνουν «γραμμή άμυνας» απέναντι στο δολάριο που ενισχύεται μετά τη νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις εκλογές και ωθεί τα νομίσματά τους σε ιστορικά χαμηλά. Η κεντρική τράπεζα των Φιλιππίνων Bangko Sentral ng Pilipinas παρακολουθεί στενά την πτώση του πέσο και έχει εντείνει τις παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος, δήλωσε χθες ο επικεφαλής της Ελι Ρεμολόνα. Η κεντρική τράπεζα της Βραζιλίας την ίδια ώρα ξόδεψε σχεδόν 14 δισ. δολάρια την περασμένη εβδομάδα για να στηρίξει το ρεάλ, ενώ η Bank Indonesia της Τζακάρτα υποσχέθηκε να διαφυλάξει τη ρουπία «με τρόπο τολμηρό», ώστε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη της αγοράς και να αποτρέψει περαιτέρω διολίσθηση του εθνικού νομίσματος.

Οι Αρχές στις αναπτυσσόμενες οικονομίες αναλαμβάνουν δράση, καθώς η ισχύς του δολαρίου προκαλεί όλεθρο στις παγκόσμιες αγορές, με το γούν της Νότιας Κορέας να πέφτει στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 15 ετών και η ρουπία της Ινδίας και το

Το γούν της Νότιας Κορέας έπεσε στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 15 ετών. Οι Αρχές της χώρας ανακοίνωσαν την Παρασκευή ότι μειώνεται το ανώτατο όριο των τραπεζών στη διατήρηση προθεσμιακών καταθέσεων σε συνάλλαγμα κατά 50%, προκειμένου να ενισχυθούν οι εισροές και να αντιμετωπιστούν οι ανισορροπίες ζήτησης και προσφοράς στην αγορά τοπικού νομίσματος.

αναλυτής νομισμάτων στην Oversea Chinese Banking με έδρα τη Σιγκαπούρη. «Η παρέμβαση σε ένα τέτοιο περιβάλλον μπορεί μόνο να επιβραδύνει τον ρυθμό της υποτίμησης του νομίσματος. Παρ' όλα αυτά, οι κεντρικές τράπεζες μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν ένα συνδυασμό λεκτικών αλλά και πραγματικών εργαλείων παρέμβασης».

Ο δείκτης νομισμάτων MSCI

Emerging Markets έχει υποχωρήσει κατά 3,3% από το τέλος Σεπτεμβρίου και οδεύει προς τη μεγαλύτερη τριμηνιαία πτώση των τελευταίων δύο ετών. Η κίνηση έρχεται αφότου η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ Ομοδέσσει για έναν πιο προσεκτικό ρυθμό νομισματικής χαλάρωσης από τη νέα χρονιά, όπως ήδη φοβούνταν πολλοί αναλυτές και επαναφέροντας τις ανησυχίες για τον πληθωρισμό.

Καθώς το δολάριο αναμένεται να παραμείνει ισχυρό, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής στις αναπτυσσόμενες αγορές επικειρούν να περάσουν στην αντεπίθεση. Η Νότια Κορέα ανακοίνωσε την Παρασκευή ότι θα μειώσει το ανώτατο όριο των τραπεζών στη διατήρηση προθεσμιακών καταθέσεων σε συνάλλαγμα κατά 50%, για να ενισχύσει τις εισροές και να αντιμετωπίσει τις ανισορροπίες ζήτησης και προσφοράς στην αγορά τοπικού νομίσματος. Η κεντρική τράπεζα της Κίνας συνέχισε να υποστηρίζει το γουάν με το ημερήσιο επιτόκιο αναφοράς της, καθιστώντας το σημαντικά ισχυρότερο από τις προβλέψεις της αγοράς.

Οι κινήσεις θωράκισης βέβαια έναντι ενός ισχυρότερου δολαρίου έχουν κόστος, καθώς οι νομισματικές αρχές αναγκάζονται να βουτήξουν στα συναλλαγματικά τους αποθέματα για να υπερασπιστούν τα νομίσματά τους. «Η ανοδική πορεία του δολαρίου υποστηρίχθηκε από την κλίση της Fed να είναι λιγότερο επικίνδυνη, αλλά η πιο λεπτή ρευστότητα τον Δεκέμβριο μπορεί επίσης να δημιουργήσει υπερβολικές κινήσεις», δήλωσε ο Άλαν Ράου, στρατηγικός αναλυτής στην Malayan Banking Berhad της Σιγκαπούρης. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι κεντρικές τράπεζες μπορεί να συνεχίσουν να προσπαθούν να μειώσουν τη μεταβλητότητα στα νομίσματά τους και να αποτρέψουν μεγάλες διακυμάνσεις, προσέθεσε.

Οι αναπτυσσόμενες οικονομίες ειδικότερα θεωρούνται εξαιρετικά εκτεθειμένες στους κινδύνους διακυμάνσεων των ισοτιμιών, καθώς το χρέος τους «μεταφράζεται» σε δολάρια. Σύμφωνα με μελέτη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, μια αγορά του δολαρίου κατά 10% στις αγορές συναλλάγματος προκαλεί πτώση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (ΑΕΠ) για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες κατά 1,9% εντός έτους, ενώ οι υπόλοιπες δυσμενείς επιδράσεις διαρκούν πάνω από δύο χρόνια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

8

ΤΕΤ 20:30 (107')
The Room Next Door (ESP, 2024)
Pedro Almodóvar (15+)

Προβολής της νέας ταινίας του Pedro Almodóvar, βασισμένης στο μυθιστόρημα της Sigrid Nunez *What are you going through*, βραβευμένης με τον Χρυσό Λέοντα στο Φεστιβάλ Βενετίας. Η Ίνγκριντ και η Μάρθα, στενές φίλες στα νιάτα τους, μετά από χρόνια χωρίς επαφή, συναντιούνται ξανά σε μια ακραία αλλά παράξενα γλυκιά κατάσταση. Πρωταγωνιστούν: Tilda Swinton και Julianne Moore. Στα Αγγλικά με ελληνικούς υπότιτλους. **€8**

10

ΠΑΡ 20:30 (135')
Γυναίκες Δημιουργοί
Μαργαρίτα Ζορμπαλά,
Μαρία Παπαγεωργίου

Η Μαργαρίτα Ζορμπαλά, η μεγάλη Ελληνίδα ερμηνεύτρια με τη λαμπρή πολυετή καριέρα, επέλεξε προσωπικά τη Μαρία Παπαγεωργίου, μία από τις σημαντικότερες ερμηνεύτριες δημιουργούς της νεότερης γενιάς, για να συνδημιουργήσουν και να καταθέσουν τη δική τους μουσική πρόταση για τον γυναικείο λόγο και τη γυναικεία σύνθεση στη μουσική. Ενορχηστρώσεις, ηλεκτρική κιθάρα: Ευριπίδης Ζεμενίδης, τύμπανα: Θάνος Μιχαηλίδης, synths, bass: Γιώργος Θεοδωρόπουλος, βιολί: Μιχάλης Βρέττας, κοντραμπάσο: Δημήτρης Τσεκούρας. **€25 / 20**

11

ΣΑΒ 20:00 (90')
Ριχάρδος Β' - William Shakespeare
Θέατρο Δέντρο & ΥΠΟΓΑΙΑ

Το Θέατρο Δέντρο και ο Πολιτιστικός Οργανισμός «ΥΠΟΓΑΙΑ» παρουσιάζουν το αριστουργηματικό έργο του Σαίξπηρ, το οποίο εξερευνά τα όρια της εξουσίας και την τραγική πτώση ενός βασιλιά. Σκηνοθεσία / Μετάφραση / Video Art: Λεάνδρος Ταλιώτης. Ηθοποιοί: Σταύρος Λούρας, Βασιλική Κυπραίου, Αλέξανδρος Παρίσης, Παναγιώτης Λάρκου, Κατερίνα Λούρα, Λεάνδρος Ταλιώτης. Μουσικοί Επί Σκηνής: Ανδρέας Μουσουκός, Μάριος Σολωμού, Δημήτρης Πολυβίου, Άγγελος Κουτσουπιάς. **€15 / 13**

12

ΚΥΡ 16:00 (70')
STILL! - Ένα άγαλμα που γύρισε τον κόσμο (3+)

Η βραβευμένη παράσταση που αγαπήθηκε από μικρούς και μεγάλους, γραμμένη σε μια φανταστική, οικουμενική γλώσσα και με βασικό όχημα τη μουσική, είναι μια ωδή στην ειρήνη, τη φιλία, τη διαφορετικότητα και τη δύναμη της αληθινής αγάπης. Ιστορία, στίχοι, παραγωγή: Σταύρος Σταύρου. Μουσική σύνθεση: Θεωδωρής Οικονόμου. Σκηνοθεσία / χορογραφία: Κώστας Σιλβέστρος και Παναγιώτης Τοφής. Ερμηνεύουν: Αντρέας Κουτσόφτας, Χριστίνα Παπαδοπούλου και Άντονι Παπαμιχαήλ. Μουσικός επί σκηνής: Ανδρέας Μεγαλόπουλος. **€12**

15

ΤΕΤ 20:30 (105')
Η Λέξη Πρόδος στο Στόμα της Μητέρας μου Ηχούσε Πολύ Φάλτσα - Μатеϊ Βίσηνιες | Κεντρική Σκηνή ΘΟΚ (15+)

Μια διαμελισμένη οικογένεια που προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές της. Η Μητέρα και ο Πατέρας πρόσφυγες, φυγάδες της θριωιδίας ενός πολέμου, επιστρέφουν στο ρημαγμένο σπίτι τους. Μόνη τους αγωνία να βρεθεί ό,τι απέμεινε από τον νεκρό γιο τους. Και γύρω τους ένα ψηφιδωτό από επικίνδυνους όσο και γελοίους ανθρώπους που προκαλούν την ηθική της κοινωνίας. Σκηνοθεσία: Βαρνάβας Κυριαζής. Μουσική: Μιχάλης Χριστοδουλίδης. Με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους. **€12 / 6**

17

ΠΑΡ 18:00 (60')
Η Μελωδία της Ευτυχίας
Οικογενειακές Συναντήσεις 3 - Σ.Ο.Κ.

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσιάζει μια παράσταση για μικρούς και μεγάλους, βασισμένη στην αγαπημένη ταινία μινιγκαλ. Η Αλίκη Χρυσοχού διαβάζει την ιστορία και ερμηνεύει τα τραγούδια του Richard Rodgers. Η αφήγηση θα συνοδεύεται με προβολή εικόνων. Ενορχήστρωση και κείμενα: Βίκυ Στυλιανού. Μαέστρος: Άλκης Μπαλτάς. **€8**

18

ΣΑΒ 20:30 (120')
Τάνια Τσανακλίδου

Η Τάνια Τσανακλίδου, μια ερμηνεύτρια που έχει «σφραγίσει» με τη φωνή και την ευαισθησία της μερικά από τα πιο αγαπημένα τραγούδια του σύγχρονου ελληνικού ρεπερτορίου, έρχεται να μας παρασύρει στον μουσικό της κόσμο με τη γοητευτική σκηνική παρουσία της. Με την ερμηνεία γνωστών τραγουδιών όπως *Η Σουλτάνα η Φωφό, Οι Μαίρες, Ο Ανθρωπάκος* κ.ά. και με διάθεση ερωτική και θεατρική, είναι έτοιμη να ξεσηκώσει, να δημιουργήσει ευφορία και να συγκινήσει ταυτόχρονα. Μουσικοί: Κώστας Νικολόπουλος, Βασίλης Παναγιωτόπουλος, Νίκος Παπαϊωάννου, Σπύρος Μάνεσης. **€30 / 25**

21

ΤΡΙ 18:30 & 20:30 (65')
Personne
FlashArt I Επί Σκηνής (15+)

Η Liminal Theatre Company παρουσιάζει το Personne, βασισμένο στο έργο *Εξομολογήσεις μιας Μάσκας* του Yūki Mishima. Το έργο μάς οδηγεί σε ένα ταξίδι αυτογνωσίας, πυροδοτούμενο από τη σεξουαλική αφύπνιση του πρωταγωνιστή, με φόντο τις τελευταίες μέρες ενός χαμένου πολέμου. Δημιουργία: Νεκτάριος Θεοδώρου και George Siena. Σκηνοθεσία / Απόδοση κειμένου: George Siena. Video art / Σκηνογραφία: Άννα Φωτιάδου. Ερμηνεία: Νεκτάριος Θεοδώρου. Με αγγλικούς υπέρτιτλους. **€12 / 10**

Ιανουάριος 2025

24 & 25

ΠΑΡ & ΣΑΒ 20:30 (40')
Never Just - Εύη Δημητρίου
Επί Σκηνής (14+)

Στη νέα της σόλο χορογραφική δουλειά, η Εύη Δημητρίου αντλεί από τις προσωπικές της εμπειρίες για να εμβαθύνει σε κοινωνικά ζητήματα. Με χιούμορ και εξομολογητική διάθεση, η παράσταση θέτει ερωτήματα για τις κοινωνικές νόρμες και τους διαφορετικούς ρόλους που διαμορφώνουν την έννοια του εαυτού. Μέσα από κίνηση και λόγο, δημιουργεί ένα τοπίο που προκαλεί και ενεργοποιεί. Χορογράφος / Περφόρμερ: Εύη Δημητρίου. Δραματοργία: Τζωρτζίνα Κακουδάκη. Παραγωγή: Ομάδα Εν δράσει. **€10 / 7**

31

ΠΑΡ 20:30 (90')
Γιάννης Γεωργίου - Σόλο Ρεσιτάλ Πιάνο

Ένα ρεσιτάλ με έργα των Σούμαν, Μπραμς και Ραχμάνινοφ. Γνωστός για την ξεχωριστή ερμηνεία και σκηνική του παρουσία, ο βιρτουόζος πιανίστας περιλαμβάνει στο πρόγραμμα του την *Κραίσλεριάννα Ορ. 16* του Ρόμπερτ Σούμαν. Στο δεύτερο μέρος, θα ερμηνεύσει τα ύστερα έργα για πιάνο του Γιοχάνες Μπραμς, *Ορ. 119*, καθώς και επιλογές από τα *Πρελούδια* και *Études-Tableaux* του Σεργκέι Ραχμάνινοφ. **€20 / 18**

77777745
rialto.com.cy

Θέατρο Ριάλτο

Παράγοντας πλούτου

Αναλύοντας τα ευρήματα έρευνας του Ινστιτούτου Aspen σχετικά με τη στεγαστική κρίση στις ΗΠΑ και ειδικότερα με την εκτόξευση των ενοικίων σε απρόσπτα επίπεδα, η αναλύτρια του Ινστιτούτου, Κάθριν Λούκας Μακέιν, επισήμανε ως «η ιδιοκτησία κατοικίας αποτελεί μείζονα παράγοντα δημιουργίας πλούτου, καθώς όταν δεν έχει κανείς κατοικία, πολλοί παράγοντες τον εμποδίζουν να αυξήσει τον πλούτο του».

400

χιλιάδες δολ. είναι κατά μέσον όρο ο πλούτος ενός μέσου ιδιοκτήτη ακινήτου στις ΗΠΑ.

Στα ύψη οι πρώτες ύλες

Ο Μπριν Γκρίφιθς, διευθυντικό στέλεχος της Turner & Townsend, από τις μεγαλύτερες εταιρείες διαχείρισης οικοδομών, επισημαίνει πως μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία εκτοξεύθηκε στα ύψη το κόστος των πρώτων υλών για τις κατασκευαστικές και αυτό ανέστειλε την οικοδομική δραστηριότητα, καθώς «μπορεί να είχε πάρει την άδεια στις αρχές του 2020 και μετά να αυξανόταν το κατασκευαστικό κόστος κατά 30%».

10.400

δολάρια είναι ο πλούτος ενός μέσου ενοικιαστή κατοικίας στις ΗΠΑ.

Το πρόβλημα

Υπογραμμίζοντας ότι η οικοδομική δραστηριότητα δεν ακολουθεί την αύξηση του πληθυσμού όπως στο παρελθόν, ο Σάμιουελ Χίου, επικεφαλής του τομέα στέγασης στο Κέντρο Πολιτικών Μελετών της Βρετανίας, τόνισε πως από το δεύτερο ήμισυ του 20ού αιώνα έως σήμερα, οι αυστηροί περιορισμοί για τη χρήση της γης έχουν αποτρέψει τη δραστηριότητα των κατασκευαστικών».

Πολυτέλεια η στέγη σε όλο τον κόσμο

Η στεγαστική κρίση πλήττει μεσαία τάξη και χαμηλά στρώματα, από το Δουβλίνο μέχρι τη Νέα Υόρκη

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Από το Βιλνιους μέχρι το Βανκούβερ και από το Δουβλίνο μέχρι τη Νέα Υόρκη, από τις λαμπερές μητροπόλεις της Ευρώπης και της Αμερικής έως τις πρωτεύουσες μικρών κρατών, ο κόσμος γνωρίζει τη χειρότερη στεγαστική κρίση των τελευταίων περίπου 20 ετών. Μια στεγαστική κρίση που συνίσταται στην ανεπάρκεια στέγης και προπαντός καλής στέγης, σε μια αναιμική οικοδομική δραστηριότητα που δεν ανταποκρίνεται στην αύξηση του πληθυσμού και στη συνεπακόλουθη εκτόξευση των τιμών των κατοικιών αλλά και των ενοικίων σε απρόσπτα επίπεδα. Και αυτή η κρίση πλήττει καιρία τη μεσαία τάξη και πολύ περισσότερο τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα και διευρύνει διαρκώς την ανισότητα πλούτου και βιοτικού επιπέδου. Και όπως υπογράμμισε προ ημερών το ΔΝΤ, σε αντίθεση με άλλα περιουσιακά στοιχεία, η στέγη είναι κοινωνικά και πολιτικά ευαίσθητο θέμα, καθώς πολλοί άνθρωποι συχνά την αντιμετωπίζουν ως ένα είδος δικαιώματος

των πολιτών. Και αυτό σημαίνει πως η δυσφορία των πολιτών για την έλλειψη στέγης και για το απαγορευτικό κόστος της στέγης ενδέχεται να προκαλέσει πολιτικούς τριγμούς.

Στη διάρκεια του 19ου και του 20ού αιώνα και ιδιαιτέρως σε περιόδους μα-

Η δυσφορία των πολιτών για την έλλειψη και το απαγορευτικό κόστος των κατοικιών ενδέχεται να προκαλέσει πολιτικούς τριγμούς, υπογράμμισε προ ημερών το ΔΝΤ.

ζικής αστυφιλίας, η συνεχής οικοδομική δραστηριότητα κατόρθωνε να καλύψει τις ανάγκες του αυξανόμενου πληθυσμού. Εχει, όμως, μεσολαβήσει τα τελευταία χρόνια μια μακρά περίοδος μειωμένης οικοδομικής δραστηριότητας,

συχνά εξαιτίας του μεγάλου κατασκευαστικού κόστους, και το αποτέλεσμα είναι μια ιδιαιτέρως ανεπαρκής προσφορά κατοικίας εν μέσω διαρκώς αυξανόμενης ζήτησης. Έπειτα από έρευνα σε 11 χώρες ανά τον κόσμο, η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) διαπίστωσε πως στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας οι χώρες με τη λιγότερη οικοδομική δραστηριότητα παρουσίασαν τη μεγαλύτερη αύξηση στις τιμές των κατοικιών. Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις, το Βανκούβερ στον δυτικό Καναδά, το Σίδνεϊ της Αυστραλίας και η Ιρλανδία, όπου σημειώθηκε μεγάλη αύξηση του πληθυσμού αλλά η οικοδομική δραστηριότητα παρέμεινε αναιμική. Στο Βανκούβερ μια μέση τιμή κατοικίας ανερχόταν την άνοιξη στο 1,1 εκατ. δολ. και ήταν πολλαπλάσια 17 φορές ενός μέσου εισοδήματος, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 2000 η αντίστοιχη μέση τιμή ήταν δεκαπλάσια ενός μέσου εισοδήματος. Στο Σίδνεϊ επίσης οι τιμές των κατοικιών έχουν εκτοξευθεί και από εννέα φορές το μέσο εισόδημα στο οποίο ανέρχονταν το 2019, έχουν φτάσει

από τις αρχές του έτους στις 12 φορές ένα μέσο εισόδημα.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η Ιρλανδία, η Νέα Ζηλανδία, η Βρετανία, ο Καναδάς και η Αυστραλία γνώρισαν ιλιγγιώδεις αυξήσεις στις τιμές των κατοικιών στη διάρκεια των τελευταίων 50 χρόνων και για την ακρίβεια από το 1971 μέχρι το 2021. Όπως ανέφερε προ ημερών το ΔΝΤ, οι τιμές των κατοικιών είναι σήμερα απρόσπτες ή τουλάχιστον πολύ λιγότερο προσπτες από όσο ήταν πριν από τη «φούσκα» των ακινήτων που προσηγήθηκε της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008, ενώ οι αυξήσεις στα ενοίκια είναι κυριολεκτικά ιλιγγιώδεις. Ειδικότερα, η Ιρλανδία έχει τα ακριβότερα σπίτια σε όλη την Ε.Ε. βάσει στοιχείων της Eurostat για το ύψος των ενοικίων, το κόστος της συντήρησης και το ύψος των τιμολογίων των εταιρειών κοινής ωφελείας. Παράλληλα, στατιστικά στοιχεία της ιρλανδικής κυβέρνησης φέρουν το μέσο ενοίκιο στο Δουβλίνο να έχει διπλασιαστεί μέσα στα τελευταία 10 χρόνια, ενώ η τιμή ενός μέσου σπιτιού έχει εκτοξευθεί

κατά 75%. Τα νεόδμητα ή γενικών καινούργια διαμερίσματα που έχουν χτιστεί τα τελευταία χρόνια, μετά το τέλος της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, νοικιάζονται έναντι τουλάχιστον 2.500 ευρώ τον μήνα.

Και δεν είναι μόνον η Ιρλανδία στην

Η Ιρλανδία έχει τα ακριβότερα σπίτια σε όλη την Ε.Ε., ενώ στην Ουγγαρία και στη Λιθουανία τα ενοίκια αυξήθηκαν περισσότερο από 60% σε διάστημα μόλις οκτώ ετών.

Ευρώπη, καθώς ορισμένες χώρες της Κεντροανατολικής Ευρώπης και του πρώην σοβιετικού μπλοκ έχουν καταγράψει ακόμη πιο εξωφρενικές αυξήσεις στο ύψος των ενοικίων. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, στην Ουγγαρία

και στη Λιθουανία τα ενοίκια αυξήθηκαν περισσότερο από 60% και μάλιστα σε εξαιρετικά μικρό χρονικό διάστημα της τάξεως των οκτώ ετών, από το 2015 μέχρι το 2023. Σε απίστευτα επίπεδα, άλλωστε, έχουν εκτοξευθεί τα τελευταία 10 χρόνια τα ενοίκια και οι τιμές των κατοικιών στην Εσθονία, που βρίσκονται πλέον στη στρατόσφαιρα. Το απαγορευτικό κόστος των κατοικιών σχετίζεται και με το υψηλό κόστος του δανεισμού, αναπόφευκτη συνέπεια του πληθωρισμού των τελευταίων ετών. Οι κεντρικές τράπεζες μεγάλων και μικρών οικονομιών αναγκάστηκαν να αυξήσουν σημαντικά τα επιτόκια για να τιθασεύσουν τον πληθωρισμό και αυτό σημαίνει ότι εκτός από τις τιμές των σπιτιών που είναι απρόσπτες, έχουν γίνει πανάκριβα και τα στεγαστικά δάνεια. Πολλοί οικονομικοί αναλυτές ευελπιστούσαν πως με την αύξηση του κόστους δανεισμού θα ακολουθούσε διόρθωση στις τιμές των κατοικιών. Οι τιμές υποχώρησαν μεν κάπως, αλλά πολύ λιγότερο από όσο είχε προβλεφθεί, παρά την άνοδο στο κόστος των στεγαστικών δανείων.

Μεγαλώνει το χάσμα πλούτου ιδιοκτητών - ενοικιαστών

Τα τελευταία χρόνια η στεγαστική κρίση έχει οδηγήσει σε διεύρυνση της ανισότητας ανάμεσα στους «έχοντες» και στους «μη έχοντες» κατοικία, ανάμεσα στους ιδιοκτήτες και στους ενοικιαστές, με τους μεν να αυξάνουν διαρκώς τον πλούτο τους χάρη στην άνοδο των τιμών των κατοικιών και την εκτόξευση των ενοικίων και τους δε να βλέπουν αδύνατη τη βελτίωση των δικών τους οικονομικών, καθώς τα δυσθεώρητα ενοίκια τους αναγκάζουν να δαπανήσουν τις αποταμιεύσεις τους. Σύμφωνα με σχετική έκθεση του Ινστιτούτου Aspen και με στοιχεία του 2022 που είναι τα πιο πρόσφατα, ένας μέσος ιδιοκτήτης κατοικίας στην Αμερική έχει καθαρό πλούτο 400.000 δολ., ενώ ο πλούτος ενός μέσου ενοικιαστή ανέρχεται μόλις σε 10.400 δολ. Αυτό σημαίνει πως συνήθως ένας ιδιοκτήτης κατοικίας έχει πλούτο σχεδόν 40πλάσιο του πλούτου ενός συνήθους ενοικιαστή. Στην Αμερική, όσοι θέλουν να αγοράσουν την πρώτη κατοικία τους αντιμετωπι-

ζουν διπλό αδιέξοδο εξαιτίας των υψηλών τιμών των κατοικιών αλλά και των υψηλών επιτοκίων, που καθιστούν δυσβάσταχτες τις δόσεις των στεγαστικών δανείων.

Σύμφωνα με την αμερικανική Εθνική Ένωση Εταιρειών Ακινήτων, μια μέση τιμή κατοικίας στις ΗΠΑ ανερχόταν τον Οκτώβριο σε 407.200 δολ. και κατέγραφε τον 16ο συναπτό μήνα αύξησης. Και παράλληλα οι δόσεις των στεγαστικών δανείων έφτασαν στα ύψη από τη στιγμή που η Federal Reserve άρχισε να αυξάνει τα επιτόκια το 2022 για να ανακόψει τον πληθωρισμό. Την Τετάρτη η Fed προχώρησε στην τρίτη μείωση των επιτοκίων και οι δόσεις των στεγαστικών αναμένεται να μειωθούν κάπως. Σύμφωνα, όμως, με τον στεγαστικό κολοσσό Freddie Mac, ακόμη και την προηγούμενη εβδομάδα το σταθερό επιτόκιο ενός στεγαστικού δανείου 30 ετών στις ΗΠΑ ήταν 6,6%. Από την έκθεση του Ινστιτούτου Aspen προκύπτει, άλλωστε, πως οι ενοικιαστές,

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

που αντιπροσωπεύουν πάνω από το ένα τρίτο των αμερικανικών νοικοκυριών, έχουν λιγότερη ρευστότητα, περισσότερο χρέος και λιγότερες αποταμιεύσεις από τους ιδιοκτήτες. Επιπλέον, οι ενοικιαστές είναι συννηθέστερα ε-

κείνιοι που χρωστούν τα φοιτητικά τους δάνεια.

Υπάρχουν, βέβαια, και ορισμένες ενθαρρυντικές ενδείξεις τουλάχιστον στην αμερικανική αγορά. Σύμφωνα με την έρευνα Zillow, τα ενοίκια υποχώ-

ρησαν περισσότερο από το σύνθηδες τον Νοέμβριο. Παράλληλα καταγράφεται προσπάτως ανάκαμψη της κατασκευαστικής δραστηριότητας και μέσα στο επόμενο έτος αναμένεται να ολοκληρωθούν ένα εκατομμύριο νέες

πολυκατοικίες που άρχισαν τα τελευταία χρόνια. Αυτό σημαίνει ότι στην αμερικανική αγορά θα αυξηθεί το αποθέμα κενών διαμερισμάτων, που θα ανακόψει τις αυξήσεις των ενοικίων στο άμεσο μέλλον.

Το Μονακό μεγάλωσε κατά 61 στρέμματα

Περίπου 39.000 άτομα, εκ των οποίων σχεδόν το 70% είναι εκατομμυριούχοι, μένουν σε μια περιοχή μικρότερη από το Central Park της Νέας Υόρκης. Ο λόγος για το Μονακό –την «παιδική χαρά» για τους πλούσιους, όπως λέγεται, λόγω του ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος– όπου ολοκληρώθηκε και εγκαινιάστηκε αυτή την εβδομάδα ένα ακόμα τιτάνιο έργο επέκτασης στη Μεσόγειο.

Με τη δημιουργία μιας νέας οικολογικής γειτονιάς, της Mareterra, το δεύτερο μικρότερο κράτος στον κόσμο μεγάλωσε κατά 3% ή σχεδόν 61 στρέμματα. Το έργο

των 2 δισ. ευρώ απευθύνεται σε βαθύπλουτους και συνεπώς περιλαμβάνει υποδομές πολυτελείας, μεταά άλλων μάρια γιοστ και ακριβά διαμερίσματα. Για το έργο, το οποίο ανακοινώθηκε πρώτη φορά το 2013, χρειάστηκε να κατασκευαστούν θάλαμοι από μπετόν στη θάλασσα, οι οποίοι αποστραγγίστηκαν από το νερό και γέμισαν με 750.000 μετρικούς τόνους άμμου. Περίπου η μισή έκταση της τεχνητής γειτονιάς θα είναι ελεύθερα προσβάσιμη, προσφέροντας πάρκα, ποδηλατόδρομους και καταστήματα. Για τους διάφορους χώρους πρασίνου που υπάρ-

Ολοκληρώθηκε και εγκαινιάστηκε αυτή την εβδομάδα το έργο αξίας 2 δισ. για επέκταση του πριγκιπάτου προς τη θάλασσα.

χουν στη νέα γειτονιά, το Μονακό εισήγαγε 1.000 δέντρα από την Τσρκάνη. Στη δημιουργία των κτισμάτων στη Mareterra ενεπλάκησαν αρκετοί γνωστοί αρχιτέ-

κτονες, δίνοντας ιδιαίτερη αισθητική. Τα νέα κτίρια περιλαμβάνουν τουλάχιστον 100 διαμερίσματα και 10 βίλες και παρότι δεν έχει γίνει ακόμα γνωστό το εύρος των τιμών, η Knight Frank υπολογίζει ότι οι κατοικίες της περιοχής θα κινηθούν περίπου στα 100.000 ανά τετραγωνικό μέτρο, δηλαδή σχεδόν διπλάσιο επίπεδο από τη μέση τιμή στο Μονακό. Σημειώνεται ότι το έργο χρηματοδοτήθηκε ιδιωτικά, όμως θα ευνοήσει την κυβέρνηση του Μονακό μέσω φόρου ύψους 20% σε όλες τις πωλήσεις κατοικιών. Το Μονακό είχε ανέκαθεν πρόβλημα εύρεσης χώρων

εξου και έχει μακρά ιστορία κατασκευών στη θάλασσα, οι οποίες πλέον αποτελούν πάνω από το ένα τέταρτο του εδάφους του πριγκιπάτου. Τα πιο σημαντικά έργα επέκτασης προς τη Μεσόγειο έγιναν τη δεκαετία του 1960 και του 1970, προκαλώντας έντονες διαμαρτυρίες από περιβαλλοντολόγους σχετικά με τον αντίκτυπο των οικοδομών στη θαλάσσια ζωή. Μάλιστα, μια αντίστοιχη πρόταση έργου εγκαταλείφθηκε το 2009 εν μέρει λόγω οικολογικών ανησυχιών που εξέφρασε ο πρίγκιπας Αλβέρτος Β', ο οποίος έχει εκτεταμένη δράση στην προστασία της

θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Πλέον, η επέκταση εδάφους στο Μονακό γίνεται υπό αυστηρούς κανόνες, ενώ οι κατασκευαστικές που συμμετείχαν στην ανέγερση της Mareterra δήλωσαν ότι πήραν αρκετά μέτρα, ώστε να «περιορίσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τον αντίκτυπο στο φυσικό οικοσύστημα».

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του έργου, οι εργολάβοι συμβουλευτήκαν ειδικούς και δημιούργησαν νέα περιβάλλοντα για τα ψάρια. Επίσης, υποστηρίζουν ότι το 80% της θέρμανσης και της ψύξης στην περιοχή θα γίνεται με ΑΠΕ.

Σας ευχόμαστε καλές γιορτές & **ευτυχισμένο το νέο έτος**

www.pwc.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το μπλόκο του Πεκίνου
σε εξαγωγές σπάνιων γαιών

Του **ΡΟΜΠΙΝ ΜΑΚ** / **REUTERS BREAKINGVIEWS**

Η **Κίνα** θα στρέψει τα τεχνολογικά όπλα της Ουάσιγκτον εναντίον των γειτόνων της στη Νοτιοανατολική Ασία το 2025. Οι περιορισμοί των ΗΠΑ στις εισαγωγές ημιαγωγών και άλλων αγαθών εμπόδισαν την πρόοδο της τεχνητής νοημοσύνης στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο. Το Πεκίνο, όμως, αρχίζει να αντιμετωπίζεται και πρωτίστως στο στόχαστρό της μπαινούν οι επιχειρηματικοί κολοσσοί στην Ιαπωνία και στη Νότια Κορέα. Το 2022 ο σήμερα απερχόμενος πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν εφάρμοσε σαρωτικά μέτρα για να εμποδίσει την πρόσβαση της Κίνας σε ημιαγωγούς (τσιπ) αιχμής και στη συναφή τεχνολογία κατασκευής τους. Εκτοτε η Ουάσιγκτον επέκτεινε τους ελέγχους της για να καλύψει μια ευρύτερη σειρά υλικών και εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων μηχανών και εργαλείων που κατασκευάζονται από τον ολλανδικό γίγαντα ASML και την Tokyo Electron της Ιαπωνίας. Τον Δεκέμβριο η κυβέρνηση Μπάιντεν πρόσθεσε περισσότερες από 100 κινεζικές εταιρείες στον κατάλογο εμπορικών περιορισμών ως μέρος του νέου πακέτου μέτρων της. Όπως ήταν αναμενόμενο, η Κίνα αντέδρασε. Στα μέσα του 2023 η κυβέρνηση άρχισε να απαιτεί άδειες εξαγωγής για τα κάτωθι ζωτικής σημασίας υλικά που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή μπαταριών, ημιαγωγών, οπτικών ινών και όπλων: γάλλιο, γερμάνιο, γραφίτη και αντιμόνιο.

Ωστόσο, μια πιο προσεκτική ματιά στις εμπορικές ροές δεν έδειξε ότι οι κινεζικές Αρχές αρνούνται συστηματικά τις άδειες εξαγωγών, σύμφωνα με τον Κόρι Κομπς, ερευνητή από την εταιρεία ανάλυσης Trivium China. Αυτό, εντούτοις, δεν θα μείνει ως έχει, διότι μετά τις τελευταίες κινήσεις της Ουάσιγκτον η κινεζική κυβέρνηση ανακοίνωσε την πλήρη απαγόρευση εξαγωγών προς τις ΗΠΑ ορισμένων εξ αυτών των υλικών. Πρόκειται για τα σκληρότερα μέχρι τώρα μέτρα του Πεκίνου, ενώ δεν μπορούν να αποκλειστούν περαιτέρω αντίποινα επειδή η Κίνα μένει πιο πίσω στην τεχνητή νοημοσύνη. Τοπικοί κολοσσοί τεχνολογίας, όπως

η Tencent και η Baidu, εξαντλούν τα αποθέματά τους σε νέους ημιαγωγούς της πλέον απαγορευμένης Nvidiα και δεν θα έχουν άλλη επιλογή από το να στραφούν σε εγχώριες εναλλακτικές για να εκπαιδεύσουν τα γλωσσικά μοντέλα τους τεχνητής νοημοσύνης. Ωστόσο, το πιο πρόσφατο τσιπ της κινεζικής Huawei, λ.χ., είναι τρεις γενιές πίσω, όπως ανέφερε το Bloomberg.

Μέσα σε αυτό το τοπίο, το Πεκίνο θέτει αθόρυβα τις βάσεις για να εξοπλίζει το σχεδόν μονοπώλιο που έχει εδραιώσει σε σπάνιες γαίες και κρίσιμης σημασίας για την υψηλή τεχνολογία ορυκτά. Τον Ιούνιο η κυβέρνηση ανακοίνωσε σειρά κανονισμών με στόχο την προστασία των προμηθειών σπάνιων γαιών της χώρας. Αυτοί οι κανόνες καλύπτουν την εξόρυξη, την τιξη και το εμπόριο, ενώ θεσπίζουν την κρατική ιδιοκτησία των σπάνιων γαιών ως πολύτιμων πόρων. Η δε τελευταία απαγόρευση εξαγωγών από το υπουργείο Εμπορίου της Κίνας ακολουθεί μια γενικότερη αναθεώρηση. Αν και οι προηγούμενοι περιορισμοί για το γάλλιο και το γερμάνιο ήταν αποσπασματικοί, το νέο ενοποιημένο καθεστώς προβλέπει αυστηρότερη κυβερνητική εποπτεία σε τεχνολογίες και αγαθά που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πολιτικούς και στρατιωτικούς σκοπούς. Ειδικότερα, οι κινήσεις του Πεκίνου έχουν σοβαρό αντίκτυπο και στις συμβάσεις των ΗΠΑ στην Ασία. Η Ιαπωνία, π.χ., βασίζεται στην Κίνα για το σχεδόν ένα τρίτο των εισαγωγών της σε σύγκριση με το 13% από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Αυτά τα προϊόντα ποικίλουν από μηχανήματα έως οργανικές χημικές ουσίες και ηλεκτρικό εξοπλισμό. Η δε εξάρτηση της Νότιας Κορέας από την Κίνα για πέντε από τις έξι πρώτες ύλες που είναι απαραίτητες για την κατασκευή τσιπ αυξήθηκε πράγματι το 2023. Όπερ σημαίνει, τέλος, ότι οι εταιρικές πρωταθλήτριες των δύο χωρών έχουν βρυσκονται σε ευάλωτη θέση. Η Toyota έχει εκφράσει κατ' ιδίαν τις ανησυχίες της μήπως η Κίνα διακόψει την πρόσβασή της σε καίριας σημασίας μεταλλεύματα.

Παγκόσμια κυριαρχία της Κίνας
στη βιομηχανία αυτοκινήτου

Παράγει και εξάγει τα περισσότερα οχήματα από κάθε άλλη χώρα σε όλο τον κόσμο

Μόλις πριν από δύο δεκαετίες η Κίνα είχε πολύ περιορισμένη παραγωγή αυτοκινήτων και θεωρείτο καινούργια στον κλάδο. Σήμερα παράγει και εξάγει περισσότερα αυτοκίνητα από κάθε άλλη χώρα στον κόσμο.

Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ έχει υποσχεθεί ότι θα επιβάλει δασμούς στην Κίνα. Πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, έχουν ήδη δασμούς στα κινεζικά ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Όμως με το πλεονέκτημα που έχει αποκτήσει η Κίνα στην αυτοκινητοβιομηχανία, τα εμπόδια αυτά δεν φαίνεται να απειλούν

Ακόμη και η αυξανόμενη αντίδραση του υπόλοιπου κόσμου δεν μπορεί να σταματήσει την πορεία της χώρας για πολλά χρόνια.

την κυριαρχία της, σύμφωνα με τους New York Times.

Η κινεζική αγορά είναι η μεγαλύτερη παγκοσμίως για πωλήσεις αυτοκινήτων, σχεδόν αντίστοιχη με το άθροισμα της αμερικανικής και της ευρωπαϊκής.

Όσο μεγάλωνε η εγχώρια αγορά της τόσο αναπτυσσόταν και η παραγωγή της, με στήριγμα τις τεράστιες κρατικές επιδοτήσεις και την αλματώδη πρόοδο στην αυτοματοποίηση. Βέβαια, τα τελευταία χρόνια ο ρυθμός των πωλήσεων έχει υποχωρήσει λόγω μείωσης της καταναλωτικής δαπάνης εν μέσω οικονομικής επιβράδυνσης. Ως αποτέλεσμα, η Κίνα σήμερα μπορεί να παράγει σχεδόν διπλάσια αυτοκίνητα απ' όσα χρειάζονται οι καταναλωτές της.

Για να διαχειριστεί το πλεόνασμα, η Κίνα κοιτάει όλο και περισσότερο τις εξαγωγές αυτοκινήτων στο εξωτερικό.

Η Κίνα είναι κυρίαρχη στη μετάβαση

Η **Κίνα** επενδύει επί τουλάχιστον 15 χρόνια στην ανάπτυξη ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ώστε να απεξαρτηθεί από τις εισαγωγές πετρελαίου. Σύμφωνα με μια εκτίμηση, η στήριξη του Πεκίνου στους τομείς ηλεκτρικών αυτοκινήτων και μπαταριών αποτιμάται από το 2009 τουλάχιστον στα 230 δισ. δολάρια.

στην ηλεκτροκίνηση και εξάγει περισσότερα ηλεκτρικά οχήματα από κάθε άλλη χώρα. Κινεζικές μάρκες, όπως η BYD, γίνονται γνωστές για τα ηλεκτρικά τους αυτοκίνητα σε ανταγωνιστικές τιμές. Και ενώ οι Κινέζοι οδηγοί στρέφονται στα ηλεκτρικά, η ζήτηση για αυτοκίνητα εσωτερικής καύσης στη χώρα μειώνεται, με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να εξάγονται.

Οι εμπορικοί εταίροι της Κίνας, όμως, λένε ότι οι εξαγωγές και ηλεκτρικών αυτοκινήτων και εσωτερικής καύσης απειλούν εκατομμύρια δουλειές και μεγάλες εταιρείες. Φέτος, ΗΠΑ και Ε.Ε. επέβαλαν σημαντικούς νέους δασμούς στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα από την Κίνα. Οι κυβερνήσεις ανησυχούν

γντών στην Κίνα επιλέγουν υβριδικά ή ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Μέχρι πρόσφατα οι αγοραστές ηλεκτρικών έπαιρναν μαζί τεράστιες επιδοτήσεις από την κυβέρνηση. Οι αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν πάρει δάνεια χαμηλών επιτοκίων από κρατικά ελεγχόμενες τράπεζες για να πτίσουν δεκάδες εργοστάσια, καθώς και φοροπαλλαγές και φθηνή γη και ρεύμα. Σύμφωνα με μια εκτίμηση, η στήριξη του Πεκίνου στους τομείς ηλεκτρικών αυτοκινήτων και μπαταριών αποτιμάται από το 2009 τουλάχιστον στα 230 δισ. δολάρια – εν μέρει ο λόγος για τον οποίο η Ε.Ε. επέβαλε δασμούς.

Η Κίνα προβλέπεται να συνεχίσει τις μεγάλες επενδύσεις και να διατηρήσει την κυριαρχία της στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Έχει τουλάχιστον 100 εργοστάσια με συνολική ετήσια δυναμικότητα παραγωγής σχεδόν 40 εκατ. αυτοκινήτων εσωτερικής καύσης. Είναι υπερδιπλάσια των ενδιαφερόμενων αγοραστών στην Κίνα και οι πωλήσεις αυτών των αυτοκινήτων πέφτουν γρήγορα, καθώς τα ηλεκτρικά γίνονται πιο δημοφιλή.

Ως αποτέλεσμα, ορισμένα εργοστάσια συναρμολόγησής έκλεισαν, όμως οι αυτοκινητοβιομηχανίες, δεδομένου ότι δεν θέλουν να κλείσουν κι άλλες μονάδες, πωλούν πολλά οχήματα εσωτερικής καύσης στο εξωτερικό σε πολύ χαμηλότερες τιμές.

Μέχρι στιγμής τουλάχιστον, οι δασμοί άλλων χωρών μπορεί να μην ανταρσιάζουν πλήρως το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των κινεζικών εταιρειών. Ένα από τα πιο δυνατά σημεία τους είναι οι μπαταρίες και η Κίνα ελέγχει σχεδόν ολόκληρη την εφοδιαστική αλυσίδα για μπαταρίες ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

Με τα πλεονεκτήματα που έχει η Κίνα στον τομέα των αυτοκινήτων, ακόμη και η αυξανόμενη αντίδραση του υπόλοιπου κόσμου δεν μπορεί να σταματήσει την κυριαρχία της χώρας για πολλά χρόνια.

HELLENIC BANK

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

15.11.24 - 12.01.25

ΣΤΗ ΤΑΦΡΟ ΝΤ'ΑΒΙΔΑ

Χορηγοί:

ALAMBRA

MOO

ZORPAS

PARK PALATSO

VASSOS PSAROLIMANO

Primo

Fontana

Parex

Pharmax LEAD

ION ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

LUNO COFFEE

GIANTS

Χορηγός Επικοινωνίας:

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

Συναγερμός για τη διακοπή ροών ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας

Σε αναμμένα κάρβουνα Κομισιόν και μεγάλες τράπεζες, τα τρία σενάρια

Λιγότερο από δύο εβδομάδες πριν λήξει η τρέχουσα σύμβαση μεταξύ Μόσχας και Κιέβου για τη μεταφορά ρωσικού φυσικού αερίου μέσω Ουκρανίας στην Ευρώπη, η αγορά φυσικού αερίου ετοιμάζεται για ταραχώδεις συναλλαγές. Αντί για το παραδοσιακό ρεβελιόν της 31ης Δεκεμβρίου, οι παράγοντες της αγοράς θα κοιτάζουν τις οθόνες τους για να δουν αν υπάρχουν ενδείξεις για μία λύση της τελευταίας στιγμής. Μεγάλες τράπεζες και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προετοιμάζονται για διακοπή των ροών ρωσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας την 1η Ιανουαρίου, αναγκάζοντας την Ευρώπη να στραφεί σε άλλες πηγές για να τις αντικαταστήσει, κάτι που πιθανότατα θα αυξήσει τις τιμές. Η Ρωσία προμηθεύει περίπου το 15% των εισαγωγών φυσικού αερίου της Ευρώπης, και παρά το γεγονός ότι μόλις το ένα τρίτο από αυτές τις ποσότητες περνάει από την Ουκρανία, οι traders παραμένουν σε επιφυλακή. Τόσο η Μόσχα όσο και το Κίεβο δήλωσαν την περασμένη εβδομάδα ότι η συμφωνία δεν θα ανανεωθεί, καθώς η Ουκρανία δεν θέλει να περνάει το ρωσικό αέριο μέσω των αγωγών της. Ωστόσο, αρκετές χώρες της κεντρικής

Αρκετές χώρες της κεντρικής Ευρώπης που εξακολουθούν να βασίζονται στο ρωσικό αέριο αναζητούν απεγνωσμένα λύση. Οι συζητήσεις της τελευταίας στιγμής προκάλεσαν διακυμάνσεις στις αγορές φυσικού αερίου, με τις τιμές να αυξομειώνονται επανειλημμένα χθες, καθώς οι traders προσπαθούσαν να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο από τις δηλώσεις Ευρωπαίων ηγετών.

Ευρώπης που εξακολουθούν να βασίζονται στο ρωσικό αέριο αναζητούν απεγνωσμένα λύση. Οι συζητήσεις της τελευταίας στιγμής προκάλεσαν διακυμάνσεις στις αγορές φυσικού αερίου, με τις τιμές να αυξομειώνονται επανειλημμένα χθες, καθώς οι traders προσπαθούσαν να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο από τις δηλώσεις Ευρωπαίων ηγετών. «Όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εξακολουθούν να προσπαθούν να βρουν έναν τρόπο για να περάσει transit το ρωσικό αέριο και αυτά τα στελέχη θα εργάζονται μέχρι τα μεσάνυχτα της 31ης Δεκεμβρίου. Το σκηνικό είναι ακόμη πολύ ρευστό», δήλωσε στρατηγικός αναλυτής εμπορευμάτων στην Bank of America. Τα σενάρια είναι τρία: Καμία συμφωνία, συμφωνία μετά την

Τόσο η Μόσχα όσο και το Κίεβο δήλωσαν αυτή την εβδομάδα ότι η συμφωνία δεν θα ανανεωθεί, καθώς η Ουκρανία δεν θέλει να περνάει το ρωσικό αέριο μέσω των αγωγών της. Ωστόσο, σύμφωνα με στρατηγικό αναλυτή εμπορευμάτων στην Bank of America, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη εξακολουθούν να προσπαθούν να βρουν έναν τρόπο για να περάσει transit το ρωσικό αέριο και αυτά τα στελέχη θα εργάζονται μέχρι τα μεσάνυχτα της 31ης Δεκεμβρίου.

Πρωτοχρονιά και συμφωνία έως το τέλος του έτους, συνοψίζει το Bloomberg.

Καμία συμφωνία

Η Κομισιόν προετοιμάζεται για τη διακοπή των ροών, που είναι και το βασικό σενάριο για τις τράπεζες, όπως οι Goldman Sachs Morgan Stanley, JPMorgan Chase και HSBC Holdings. Μία διακοπή των ροών μέσω Ουκρανίας θα έπληττε ιδιαίτερα χώρες όπως η Σλοβακία, η οποία πιέζε για συμφωνία τις τελευταίες εβδομάδες, προειδοποιώντας για την οικονομική ζημία που θα υφίστατο. Οι ροές κατευθύνονται και προς την Αυστρία, την Τσεχία και την Ιταλία, και η αναζήτηση νέων προμηθειών θα μπορούσε σίγουρα να εγχοιεύσει τις τιμές στην Ευρώπη βραχυπρόθεσμα. «Ενώ ο όγκος αυτός δεν είναι πολύ σημαντικός για την Ευρώπη

συνολικά, είναι σίγουρα σημαντικός για αρκετά μεμονωμένα κράτη-μέλη της Ε.Ε.», εξηγεί σε σχετική έκθεση η Κάτια Γιαφίμαβα, ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ενεργειακών Μελετών της Οξφόρδης. Ωστόσο, πρόσφατη αξιολόγηση της Κομισιόν έδειξε ότι ο συνολικός αντίκτυπος αναμένεται να είναι «αμελητέος».

Καθυστερημένη συμφωνία

Σύμφωνα με το δεύτερο σενάριο υπάρχει ελπίδα ότι μπορεί να βρεθεί λύση, αν και όχι μέχρι την 1η Ιανουαρίου και ενδεχομένως με μειωμένες ροές. Οι συνομιλίες είναι περίπλοκες. Η Ουκρανία έχει επιμείνει ότι δεν θέλει να μεταφέρει ρωσικό αέριο μέσω των αγωγών της και ο πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι δήλωσε αυτή την εβδομάδα ότι δεν θα υποστηρίξει εναλλακτικές

λύσεις που εξακολουθούν να χρηματοδοτούν τον πόλεμο της Ρωσίας. Αυτή η δήλωση μπορεί να μπλοκάρει πιθανές συνομιλίες για διέλευση αζερικού αερίου μέσω της Ουκρανίας. «Οι διαπραγματεύσεις είναι προφανώς πολύ περίπλοκες, οπότε είναι πολύ δύσκολο να προβλέψουμε τι θα συμβεί την 1η Ιανουαρίου», δήλωσε στέλεχος στην ελβετική εταιρεία κοινής ωφελείας Axpo Solutions. Ορισμένοι traders φυσικού αερίου έχουν επίσης εκτιμήσει ότι μια συμφωνία θα είναι πιο πιθανή μετά την ορκωμοσία του Ντόναλντ Τραμπ στις 20 Ιανουαρίου. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας, ο εκλεγμένος πρόεδρος των ΗΠΑ δήλωσε ότι θα έθετε ως προτεραιότητα την έναρξη ειρηνευτικών συνομιλιών Ουκρανίας - Ρωσίας. Όμως οι ΗΠΑ είναι ένας από τους κορυφαίους προμηθευτές

LNG και έχουν τα δικά τους συμφέροντα στην περιοχή.

Deal έως τέλος του έτους

Μια εσπευσμένη συμφωνία θα αποτελούσε πιθανότατα έκπληξη για τους περισσότερους παράγοντες της αγοράς που παρακολουθούσαν τις συνομιλίες να σέρνονται επί μήνες και θα προκαλούσε τουλάχιστον προσωρινό sell-off. Οι κερδοσκόποι αύξησαν πρόσφατα τα στοιχήματά τους για άνοδο των τιμών σε επιπεδα-ρεκόρ πριν τα περιορίσουν, δημιουργώντας έτσι πιθανότητες για απότομες κινήσεις των τιμών. Το σενάριο αυτό αναμένουν αναλυτές της Citigroup για την ενέργεια, τονίζοντας ότι οποιαδήποτε πτώση των τιμών σε περίπτωση συμφωνίας θα είναι πιθανότατα σύντομη.

BLOOMBERG

Το φαινόμενο «σκοτεινής ύφεσης» στην ενέργεια και η αύξηση τιμών

Ορισμένοι κατηγορούν τη Γερμανία για τις υψηλές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας σε άλλα μέρη της Ευρώπης. Πάντως, όπως αναφέρεται σε άρθρο της Deutsche Welle, ο χειμώνας έχει αντίκτυπο στην παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος. Οι εταιρείες δεν είναι σε θέση ακόμη να αποθηκεύσουν τεράστιες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας, οπότε η ισχύς πρέπει να χρησιμοποιείται όταν παράγεται. Στο παρελθόν, η ευρωπαϊκή αγορά σταθεροποιήθηκε από την παραγόμενη από τα ορυκτά καύσιμα ή τους πυρηνικούς σταθμούς ενέργεια. Η εισαγωγή περισσότερων ΑΠΕ στο σύστημα επιτείνει την αστάθεια, διότι αυξάνεται και η εξάρτηση από τον ήλιο και τον άνεμο. Οι Γερμανοί έχουν μια λέξη για μια περίοδο όπου λίγη ή καθόλου ενέργεια μπορεί να παραχθεί, επειδή υπάρχει περιορισμένος άνεμος ή ηλιοφάνεια, και είναι η «Dunkelflaute» ή «σκοτεινή ύφεση».

Γιατί κατηγορείται η Γερμανία ως υπεύθυνη για ανατιμήσεις που παρατηρήθηκαν φέτος τον χειμώνα σε ευρωπαϊκές χώρες.

Με χαμηλότερη παραγωγή ΑΠΕ πρέπει να αξιοποιηθούν και άλλες πηγές, πιθανώς αυξάνοντας τις τιμές βραχυπρόθεσμα, όπως αναφέρει η DW. Μερικές φορές αυτό σημαίνει την εισαγωγή από άλλες χώρες. Αυτή τη στιγμή, το φαινόμενο της «σκοτεινής ύφεσης» είναι πολύ σοβαρός παράγοντας για τις τιμές, αν και όχι για τους ετήσιους μέσους όρους, όπως δήλωσε ο Μάτίας Μίερ, οικονομολόγος στο Κέντρο Ενέργειας, Κλίματος και Πόρων του Ινστιτούτου Ifo. Αν και οι περισσότεροι

Ο χειμώνας έχει αντίκτυπο στην παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στις τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος γενικότερα.

καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία έχουν μακροπρόθεσμες συμβάσεις με εγγύηση τιμών, άλλοι είναι πιο ευπρόσβλητοι, όπως οι βιομηχανικοί όμιλοι, οι οποίοι καταβάλλουν κυμαινόμενες ημερήσιες τιμές για την ηλεκτρική ενέργεια.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος καθορίζονται από τον τύπο της προμήθειας, το κόστος συντήρησης και επένδυσης στο δίκτυο, τους φόρους και το κόστος των καθαρών και εφεδρικών τεχνολογιών, λέει ο Κόναλ Χοϊζαφ, ερευνητής και αναλυτής στη δεξαμενή σκέψης Μπρίγκελ με έδρα τις Βρυξέλλες. Ένα σύστημα καθαρής ενέργειας, όπως έχει η Ε.Ε., θα οδηγήσει σε χαμηλότερες μέσες τιμές στις περισσότερες περιόδους, με μικρά διαστήματα πολύ υψηλών τιμών στην αγορά σπอต.

Φέτος, η Γερμανία χρειάστηκε περισσότερο εισαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από ό, τι συνήθως. Παρατηρήθηκε προσωρινά μια άνοδος τιμών

εντός και εκτός συνόρων, διότι η ηλεκτρική ενέργεια πηγαίνει εκεί όπου η ζήτηση και η τιμή είναι οι υψηλότερες. Τα ζημερώματα της 12ης Δεκεμβρίου, μία μεγαβατώρα κόστιζε 107 ευρώ, αλλά γρήγορα έφτασε στα 936 ευρώ, σύμφωνα με την Agora Energiewende, μια δεξαμενή σκέψης ενέργειας, και την επόμενη ημέρα στο χαρόφα των 115 ευρώ. Αν και οι τιμές εξομαλύνθηκαν γρήγορα, οι αντιδράσεις ήταν άμεσες.

Η Νορβηγία εξετάζει το ενδεχόμενο να διακόψει τις συνδέσεις κοινής ενέργειας με τη Δανία, ενώ άλλοι θέλουν να επαναδιαπραγματευθούν τις συνδέσεις με τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ανέφεραν οι Financial Times. Η έκκληση για περισσότερη εθνικισμό ηλεκτρικής ενέργειας αντιβαίνει στο σκεπτικό της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε., ενώ εάν οι χώρες εξασφαλίσουν χαμηλές τιμές στην ενέργεια στο εσωτερικό, πριν την εξάγουν, δυσχεραίνεται η επιτεύξη των κλιματικών στόχων.

Οι πολιτικές κρίσεις σε Γαλλία και Γερμανία εντείνουν τις πιέσεις σε επιχειρήσεις

Εμπόδιο στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας αποτελούν οι πολιτικές κρίσεις σε Γαλλία και Γερμανία, καθώς δυσκολεύουν τη λήψη αποφάσεων από εταιρείες που θέλουν να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα τους σε διεθνές επίπεδο. Η κατάρρευση των κυβερνήσεων σε Γερμανία και Γαλλία, τις δύο μεγάλες οικονομίες που επί δεκαετίες κινούν τα νήματα στην Ε.Ε., συμβαίνει όσο το μπλοκ προετοιμάζεται για την επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο και οι εντάσεις με την Κίνα κλιμακώνονται.

Από τους Γάλλους παραγωγούς κοινά, που αντιμετωπίζουν δασμούς από την Κίνα, μέχρι και τους κατα-

Εχει ήδη προκληθεί πλήγμα σε πολλές εταιρείες με διεθνή δραστηριότητα, που περιμένουν να ξεκαθαρίσει η ευρωπαϊκή βιομηχανική στρατηγική.

σκευαστές εξοπλισμού αυτοκινήτου στη Γερμανία, που περιμένουν να ξεκαθαρίσει η ευρωπαϊκή βιομηχανική στρατηγική για την ηλεκτροκίνηση, η συγκυρία αυτή έχει ήδη προκαλέσει πλήγμα σε πολλές εταιρείες με διεθνή

δραστηριότητα.

Κατά γενική ομολογία, το ζητούμενο είναι η αναδιάρθρωση των οικονομιών ώστε να μπορούν να παράγουν τον πλούτο που απαιτείται για να συντηρηθεί ένας πληθυσμός τουλάχιστον 450 εκατ., που μάλιστα παλεύει με δημογραφική κρίση. Το κρίσιμο ερώτημα, όμως, είναι εάν οι πολιτικοί μπορούν να φέρουν εις πέρας αυτή τη δύσκολη αποστολή.

«Η γαλλική κρίση, μαζί με τη γερμανική, δεν πρέπει να επιβραδύνουν την εφαρμογή των οικονομικών μεταρρυθμίσεων», τόνισε στο Reuters ο Ενρίκο Λέτα, ο οποίος συνέταξε κατ' εντολή της Ε.Ε. μια έκθεση-καταπέλτη για τις αδυναμίες της ευρωπαϊκής οι-

κονομίας. Ο ίδιος προειδοποίησε πως η κατάρρευση της κυβέρνησης Μακρόν, μερικές εβδομάδες μετά τη γερμανική κυβέρνηση, είναι ένας «δυστυχισμένος γεγονός» για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα σε μια περιοχή η οποία ήδη παλεύει με υψηλό χρέος.

Παρότι οι Ευρωπαίοι δεν είναι διατεθειμένοι να αλλάξουν την ποιότητα ζωής τους και να εγκαταλείψουν το δίκτυο της κοινωνικής πρόνοιας που έχουν έναντι των Αμερικανών, η Γηραιά Ηπειρος υποαποδίδει σε σύγκριση με τις ΗΠΑ από την κρίση του 2008. Η ευθύνη έχει αποδοθεί σε μια σειρά λόγων, από τη χαμηλή παραγωγικότητα μέχρι τον κατακερματισμό των κεφαλαιαγορών και τον ευρύτερο τραπεζικό

κλάδο, ενώ η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία αποσταθεροποίησε την αγορά ενέργειας. Επίσης, οι προοπτικές ανάκαμψης δεν είναι σπουδαίες, καθώς η άνοδος των ακραίων κομμάτων δυσκολεύει την επίτευξη ομοφωνίας στις εθνικές κυβερνήσεις και στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Η αβεβαιότητα που προέκυψε από την κατάρρευση του γερμανικού κυβερνητικού συνασπισμού είναι «δηλητήριο για εμάς», δήλωσε ο Αξέλ Πετροντσέλι, υψηλόβαθμο στέλεχος στο εργοστάσιο της Bosch στη Στουτγάρδη. Η εταιρεία του αναμένει διασαφηνίσεις σχετικά με τη βιομηχανική πολιτική της Γερμανίας, ιδίως τη στάση που θα κρατήσει το Βερολίνο στον τομέα της

ηλεκτροκίνησης. Στο μεταξύ, δεδομένων των χαμηλών προσδοκιών για ανάπτυξη φέτος, οι ελπίδες εναποτίθενται στις καταναλωτικές δαπάνες, οι οποίες θα μπορούσαν δυνητικά να αποτελέσουν καταλύτη ανάκαμψης το 2025, καθώς οι αυξήσεις μισθών ενισχύουν τα εισοδήματα των νοικοκυριών. Οι ελπίδες αυτές, πάντως, δεν θα επιβεβαιωθούν αν οι καταναλωτές παραμείνουν επιφυλακτικοί. «Αυτό το πολιτικό κλίμα δεν ενθαρρύνει την κατανάλωση γενικά και ιδίως στις πιο σημαντικές αγορές, όπως είναι ένα νέο αυτοκίνητο», σχολίασε ο Μαρκ Μορτουρό, CEO του γαλλικού δικτύου αυτοκινητοβιομηχανιών La Plateforme automobile.

Υψηλής ποιότητας λύσεις ομαδοποιημένων μεταφορών. Ανταγωνιστικές τιμές και ταχύτητα.

Σάρωστε αυτόν τον QR κωδικό και μάθετε περισσότερα!

We add value to your business. | gapgroup.com

Οι CEO των ΗΠΑ υποκλίνονται στον Τραμπ

Ακόμη και οι αντίπαλοι προσβλέπουν σε στενή συνεργασία με τον νέο πρόεδρο

Σκεδόν ένα μήνα πριν αναλάβει επίσημα καθήκοντα, η εταιρική Αμερική «γονατίζει» μπροστά στον Ντόναλντ Τραμπ, ακόμη και οι πάλοι ποτέ ορκισμένοι εχθροί του που στήριξαν παραδοσιακά τους Δημοκρατικούς και έκαναν τα πάντα για να του κλείσουν τον δρόμο προς τον Λευκό Οίκο. Από το Χόλγουντ μέχρι τη Σίλικον Βάλεϊ και τη Γουόλ Στρίτ, κορυφαία στελέχη ενισχύουν τις σχέσεις τους με τον εκλεγμένο πρόεδρο από τότε που κέρδισε τις εκλογές έναντι της Κάμιαλα Χάρις στις αρχές Νοεμβρίου. Ο Ελληνοαμερικανός Τεντ Σαράντος, ο 60χρονος διευθύνων σύμβουλος του Netflix, εξέχων δωρητής του Δημοκρατικού Κόμματος εδώ και χρόνια, είναι ο τελευταίος εκπρόσωπος της εταιρικής Αμερικής που επισκεψόθηκε το Μαρ-α-Λάγκο για να αποτίσει φόρο τιμής στον Ρεπουμπλικανό πρόεδρο και να οικοδομήσει σχέσεις με την επερχόμενη κυβέρνηση του.

Τα ραντεβού με κορυφαίους CEO έχουν πολλαπλασιαστεί και έχουν προχωρήσει πολύ πέρα από το «σούπα» των Ρεπουμπλικανών χορηγών, στους οποίους ο Τραμπ απευθύνθηκε σταθερά για να χρηματοδοτήσει την εκστρατεία του. Και αυτό γιατί η δυναμική έχει αλλάξει: ενόψει της δεύτερης θητείας Τραμπ, οι εταιρείες τεχνολογίας βρίσκονται να κερδίσουν εύνοια ή να εξασφαλίσουν στήριξη σε διάφορα θέματα, καθώς η

ατζέντα «Πρώτα η Αμερική» ετοιμάζεται να επιστρέψει δυναμικά. Από τον Μαρκ Ζούκερμπεργκ της Meta και τον ιδρυτή της Amazon Τζεφ Μπέζος μέχρι τον Σαμ Αλτμαν της AI, τον Σουντάρ Πιντσάι της Google και τον Τιμ Κουκ της Apple, τα «αφεντικά» της λεγόμενης Big Tech τείνουν κλάδο ελαίας στον 47ο πρόεδρο των ΗΠΑ και προγραμματίζουν όχι μόνο ραντεβού, αλλά και δωρεές για την ορκωμοσία του. Οι ρυθμιστικές κινήσεις του Τραμπ θα μπορούσαν να εκτοξεύσουν την αξία ενός κλάδου που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ομοσπονδιακές πολιτικές σε τομείς όπως το παγκόσμιο εμπόριο, οι συγχωνεύσεις, οι ξένες επενδύσεις και τα κρυπτονομίσματα. Ο ίδιος ο Τραμπ κατά την πρώτη θητεία του επιτέθηκε δημοσίως σε ορισμένους ηγέτες τεχνολογίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ πολλοί επιχειρηματίες είχαν σταματήσει να ασκούνται μαζί του μετά την ταραχώδη πρώτη θητεία του και την επίθεση της 6ης Ιανουαρίου 2021 στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ. Κάποιοι είχαν υποστηρίξει τη Χάρις στη φετινή κούρα για τον Λευκό Οίκο. Πλέον τα πράγματα αλλάζουν.

«Πολλοί διευθύνοντες σύμβουλοι δείχνουν ότι θα είναι πρόθυμοι εταίροι στις επερχόμενες διοικήσεις και λένε ότι προσβλέπουν σε στενή συνεργασία, ακόμη και αν δεν μας στήριξαν πολιτικά

Ο διευθύνων σύμβουλος του ιαπωνικού ομίλου SoftBank, Μασαγιόσι Σον, ανακοίνωσε ότι θα επενδύσει 100 δισ. δολάρια, ιδίως σε έργα τεχνητής νοημοσύνης, τα επόμενα τέσσερα χρόνια. «Το κάνει αυτό γιατί νιώθει πολύ αισιόδοξος για τη χώρα μας», είπε ο Τραμπ μετά τη συνάντησή τους στο Μαρ-α-Λάγκο. Τα συμφέροντα της SoftBank με την κυβέρνηση των ΗΠΑ ποικίλλουν. Σήμερα το μεγαλύτερο περιουσιακό στοιχείο της είναι η Arm, η οποία σχεδιάζει εξαρτήματα ημιαγωγών, έχει επίσης μερίδιο στην ByteDance (μπτρική του TikTok) και κατέχει μερίδια σε πολυάριθμες εταιρείες αυτόνομων οχημάτων.

Τα «αφεντικά» της λεγόμενης Big Tech τείνουν κλάδο ελαίας στον 47ο πρόεδρο των ΗΠΑ και προγραμματίζουν δωρεές για την ορκωμοσία του.

στο παρελθόν», λέει ο Τζέισον Μίλερ, ανώτερος σύμβουλος του Τραμπ. Τα κίνητρά τους ποικίλλουν. Ο Σου Ζι Τσιου του TikTok, λ.χ., προσπαθεί να σώσει τη δημοφιλή εφαρμογή από την απαγόρευση που πρόκειται να τεθεί σε ισχύ τον επόμενο χρόνο και ελπίζει να κερδίσει την εύνοια του Τραμπ. Το ίδιο και ο διευθύνων σύμβουλος του ιαπωνικού ομίλου SoftBank Μασαγιόσι Σον, ο οποίος ανακοίνωσε ότι θα επενδύσει 100

δισ. δολάρια, ιδίως σε έργα τεχνητής νοημοσύνης, τα επόμενα τέσσερα χρόνια. «Το κάνει αυτό γιατί νιώθει πολύ αισιόδοξος για τη χώρα μας», είπε ο Τραμπ μετά τη συνάντησή τους στο Μαρ-α-Λάγκο. Τα συμφέροντα της SoftBank με την κυβέρνηση των ΗΠΑ ποικίλλουν. Σήμερα το μεγαλύτερο περιουσιακό στοιχείο της είναι η Arm, η οποία σχεδιάζει εξαρτήματα ημιαγωγών, ένας τομέας που επηρεάζεται ιδιαίτερα από τα επίπεδα επιδοτήσεων, τους δασμούς και την πολιτική των ΗΠΑ γύρω από την Ταϊβάν και την Κίνα. Η SoftBank έχει επίσης μερίδιο στην ByteDance (μπτρική του TikTok) που αντιμετωπίζει πιθανή απαγόρευση στις ΗΠΑ, εάν δεν αλλάξει η ιδιοκτησία της εφαρμογής μέχρι τον Ιανουάριο. Ο κολοσσός κατέχει, τέλος, μερίδια σε πολυάριθμες εταιρείες αυτόνομων οχημάτων – ένας άλλος τομέας όπου οι σύμβουλοι του Τραμπ θέλουν να αλλάξουν τους ομο-

σπονδιακούς κανόνες. Τα στελέχη της Big Tech αναμένουν ένα πιο ευνοϊκό ρυθμιστικό περιβάλλον. «Είναι δύσκολο για τους ζήλτους, δημιουργικούς CEO, που συνήθως κλίνουν προς τα αριστερά, να αλλάξουν γραμμή πλεύσης και να συμμαχήσουν με τον Τραμπ. Αλλά τι άλλες επιλογές έχουν;», είπε ένας λομπίστας της Ουάσιγκτον στους Financial Times. Οι διευθύνοντες σύμβουλοι της Γουόλ Στρίτ πιστεύουν με τη σειρά τους ότι ο Τραμπ θα αντιστρέψει τις φορολογικές και αντιμονοπωλιακές πολιτικές του προκατόχου του, Τζο Μπάιντεν. «Οι Αμερικανοί επιχειρηματίες διατηρούν βέβαια κάποιες σοβάρες ανησυχίες για τον Τραμπ, ειδικά αναφορικά με τους δασμούς, τις μαζικές απελάσεις παράτυπων μεταναστών και την ανάκληση ορισμένων επιδοτήσεων στην παραγωγή. Την ίδια στιγμή όμως τον θεωρούν διαπραγματευτή και έμαθαν ότι είναι καλύτερο να ασχολούνται

μαζί του με πληθωρικότητα και κολακεία παρά να τον επικρίνουν, διακινδυνεύοντας τις δημόσιες επιπλήξεις ή τα αντίποινα του», αναφέρουν οι FT. Στο ίδιο άρμα βρίσκονται και τα στελέχη των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων που χρησιμοποιούν τους Σκοτ Μπέσεντ και Χάουαρντ Λούνικ, τις επιλογές του Τραμπ, για τα υπουργεία Οικονομικών και Εμπορίου αντίστοιχα, ως ενδιάμεσους για να συναντηθούν ή να μιλήσουν με τον εκλεγμένο πρόεδρο. Και οι δύο άνδρες είχαν μακρά καριέρα ως επενδυτές στη Νέα Υόρκη. Η λίστα με τις επιθυμίες τους είναι επίσης μεγάλη. Η νέα κυβέρνηση έχει υποσχεθεί ότι θα ξεκινήσει αμέσως την απορρύθμιση, θα επιτρέψει περισσότερες έρευνες πετρελαίου και φυσικού αερίου, και θα μειώσει τους φόρους για να βελτιώσει το επιχειρηματικό κλίμα – αποτελέσματα που επιδιώκουν όλοι όσοι έσπευσαν στο πλευρό του Τραμπ.

Η Αργεντινή του Μιλέι βγαίνει από την ύφεση, υποχωρεί ο πληθωρισμός

Ο πρόεδρος της Αργεντινής Χαβιέρ Μιλέι έχει ενθέρμους υποστηρικτές εντός και εκτός συνόρων, μεταξύ αυτών και τον Ντόναλντ Τραμπ. «Έχει κάνει φανταστική δουλειά σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα», είπε ο Τραμπ στον Μιλέι στο πλαίσιο ενός γκαλά, ενώ ήταν ο πρώτος ηγέτης που κάλεσε το σπίτι του στη Φλόριντα μετά την επανεκλογή του. Πολλοί Αργεντινοί φαίνεται να συμφωνούν. Έναν χρόνο αφότου ανέλαβε την προεδρία, περίπου το 56% των κατοίκων τον αξιολογούν θετικά, με αποτέλεσμα να είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς προέδρους στην πρόσφατη ιστορία της χώρας. Με μπαράζ σκληρών περικοπών παντού, από συσσώτιμα μέχρι επιδοτήσεις για εισιτήρια λεωφορείου, τουλάχιστον 5 εκατομμύρια Αργεντινοί βρέθηκαν σε καθεστώς φτώχειας. Ωστόσο, ο Μιλέι μπόρεσε να κάνει αξιοσημείωτη πρόοδο

Το σχέδιό του σταθεροποίησης λειτουργεί καλύτερα από το προσδοκώμενο, λέει η Bank of America.

σε μια μεγάλη πρόκληση: την αποκλιμάκωση του υπερπλεόπανου πληθωρισμού στον κόσμο.

Πριν από τον Μιλέι ο μηνιαίος πληθωρισμός διαμορφωνόταν στο 12,8%, ενώ τώρα φθάνει στο 2,4%, το χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας τετραετίας. Πραγματοποίησε τολμηρές δεσμεύσεις, φέρνοντας υπό έλεγχο τον προϋπολογισμό της χώρας, απολύοντας πάνω από 30.000 δημοσίους υπαλλήλους και προχωρώντας σε μεγάλες περικοπές στις

δαπάνες υγείας, κοινωνικής ασφάλισης και εκπαίδευσης.

Προτού αναλάβει τα καθήκοντά του οι επικριτές του αμφισβητούσαν αν ο Μιλέι, ο οποίος περιγράφει τον εαυτό του ως αναρχοκαπιταλιστή, θα μπορούσε να βγάλει την Αργεντινή από τη δεκαετή κρίση. Οι ανησυχίες τους είχαν μια βάση: η ανορθόδοξη προσέγγισή του άνοιξε χαοτικά ένα νέο κεφάλαιο για την Αργεντινή, καθώς τα ποσοστά της φτώχειας έχουν εκτιναχθεί και ο κόσμος βγαίνει στους δρόμους για να διαμαρτυρηθεί.

Σύμφωνα, όμως, με τους New York Times, υπάρχουν ενδείξεις ότι η στρατηγική του λειτουργεί. Το τρίτο τρίμηνο φέτος η Αργεντινή βγήκε από την ύφεση, ενώ ο πληθωρισμός επιβραδύνθηκε ραγδαία και τα κρατικά έσοδα ξεπερνούν τις δαπάνες για πρώτη φορά εδώ και 16 χρόνια. «Ερχονται χαρούμενοι καιροί

στην Αργεντινή», δήλωσε ο Μιλέι πριν από μερικές ημέρες, υποσχόμενος βιώσιμη ανάπτυξη το 2025 και λέγοντας ότι η θυσία της χώρας δεν θα είναι μάταια. Οι διεθνείς επενδυτές επαίνοjnë τα έργα του, με την Bank of America να δηλώνει σε έκθεσή της ότι το «σχέδιο σταθεροποίησης του λειτουργεί καλύτερα από το προσδοκώμενο». Το ΔΝΤ προέβλεψε ότι ο ετήσιος πληθωρισμός στην Αργεντινή θα πέσει στο πιο διαχειρίσιμο επίπεδο, το 45% το 2025 από το ρεκόρ του 211% το 2023, και επικρότησε τον Μιλέι για την «εντυπωσιακή πρόοδο».

Η άνοδος του Μιλέι συνέβη ύστερα από δεκαετίες που η Αργεντινή σημείωνε κύκλους μεγάλων άνηστων και μεγάλων ύφεσεων. Παλαιότερα ήταν ανάμεσα στις πλουσιότερες χώρες, όμως μετά από χρόνια κακής διαχείρισης τα δημόσια ταμεία άδειασαν, σημειώθηκαν πολλα-

πλές χρεοκοπίες σε ξένα δάνεια δεκάδων δισ. και η οικονομία γονάτισε. Πριν αναδειχθεί πρόεδρος είχε προειδοποιήσει ότι η κατάσταση κατά πάσα πιθανότητα θα επιδεινωθεί προτού βελτιωθεί.

Κάποιοι αναλυτές προειδοποιούν ότι οι οικονομικές πολιτικές του Μιλέι βοηθούν στην άνοδο του πέσο, όμως κάνουν τις εξαγωγές της χώρας, όπως μέταλλα, σόγια και μωσχάρι, λιγότερο ανταγωνιστικές. Οι επικριτές επίσης προειδοποιούν ότι οι επιθετικές περικοπές μπορεί τελικά να καταπνίξουν την ανάπτυξη. Πάντως, οι ειδικοί παραδέχονται ότι ο Μιλέι πέτυχε το πιο επίγονο έργο: να αποτρέψει ένα βαθύτερο πληθωριστικό σπράλ. Και μέχρι στιγμής πολλοί Αργεντινοί φαίνονται διατεθειμένοι να δώσουν επιπλέον χρόνο στον πρόεδρο της χώρας για να συνεχίσει τη ριζική οικονομική αναδιάρθρωσή της.

Ερχονται χαρούμενοι καιροί στην Αργεντινή, δήλωσε ο Μιλέι πριν από μερικές ημέρες, υποσχόμενος βιώσιμη ανάπτυξη το 2025.

Αισιοδοξία λόγω Ντ. Τραμπ στο χρηματιστήριο της Βουδαπέστης

Ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας Βίκτορ Ορμπαν είναι αναμφισβήτητος ο μοναδικός ηγέτης σε όλη την Ευρώπη που είναι τόσο φιλικός διακείμενος και ιδεολογικά ευθυγραμμισμένος με τον πρόεδρο των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ.

Αυτό εξηγεί σε μεγάλο βαθμό γιατί σε μια εποχή που το κλίμα είναι έντονα δυσόλινο στις ευρωπαϊκές χρηματαγορές, υπάρχει μια αισθητή αισιοδοξία στο χρηματιστήριο της Βουδαπέστης. Οι επενδυτές εκεί δεν ανησυχούν τόσο πολύ για την προοπτική νέων δασμών του Τραμπ ή σχετικά με τις διαμάχες για τη χρηματοδότηση του NATO –όπως

Η συνάντηση του Ορμπαν με τον Αμερικανό ηγέτη και οι προσδοκίες των ουγγρικών εταιρειών.

συμβαίνει, ας πούμε, στη Φρανκφούρτη ή στη Βαρσοβία–, όσο εξετάζουν όλες τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει το λεγόμενο «Trump trade» στην παραπαιούσα ουγγρική οικονομία και στο χρηματιστήριό της.

Τα σενάρια φούντωσαν όταν ο πρωθυπουργός πήγε στο Μαρ-α-Λάγκο της Φλόριντα, με τη συνοδεία του, για μια άτυπη συνάντηση με τον Τραμπ την περασμένη εβδομάδα. Μεταξύ των παρευρισκομένων εκείνη την ημέρα ήταν και ο Γκέλερτ Γιάσάι, πρόεδρος της ουγγρικής τηλεοπτικο-ηλεκτρονικής εταιρείας 4iG Nyrt. Όταν μαθεύτηκε ότι ο Γιάσάι κατέφερε να «ξεμοναχιάσει» τον δισεκατομμυριούχο Ελον Μασκ, στενό έμπιστο του Τραμπ, για να συζητήσουν πιθανές επιχειρηματικές συμφωνίες, η μετοχή εκτοξεύθηκε στα ύψη. Συγκεκριμένα, την περασμένη εβδομάδα κατέγραψε

άλλα 13%, στη μεγαλύτερη άνοδο των τελευταίων δύο και πλέον ετών, σε μια έμπρακτη απόδειξη ότι η συμμαχία Τραμπ - Ορμπαν είναι αρκετά ισχυρή για να ανυψώσει ακόμη και μικρές εταιρείες της ουγγρικής αγοράς. Οι μεγαλύτερες εταιρείες έχουν ακόμη περισσότερα να κερδίσουν, σύμφωνα με αναλυτές και διαχειριστές κεφαλαίων, εάν ο Τραμπ καταφέρει να μεσολαβήσει γρήγορα για τον τερματισμό του πολέμου Ρωσίας - Ουκρανίας, όπως έχει δεσμευθεί.

Το φαινόμενο Τραμπ «θα μπορούσε να δώσει σαφή ώθηση στο ουγγρικό χρηματιστήριο», δήλωσε στο Bloomberg

ο Πίτερ Κίς, επικεφαλής διαχείρισης χαρτοφυλακίου στη μονάδα της Amundi στην Ουγγαρία.

Δεν είναι όλοι στη Βουδαπέστη αισιόδοξοι για τα όφελι του Τραμπ 2.0, ιδίως για το εάν θα προκύψουν αρκετές πραγματικές επενδύσεις που θα βοηθήσουν την ταλαιπωρημένη οικονομία της Ουγγαρίας. Ένα άλλο εμπόδιο είναι το σχετικά μικρό μέγεθος της χρηματιστηριακής αγοράς της Βουδαπέστης, η οποία έχει κεφαλαιοποίηση περίπου 41 δισ. δολαρίων –λιγότερη από τα χρηματιστήρια της Ρουμανίας, της Κολομβίας, του Πακιστάν, του Καζακστάν και

της Αιγύπτου. Μόνο πέντε εισηγμένες εταιρείες αξίζουν τουλάχιστον 1 δισ. δολάρια.

Ακόμη και με τις πιθανές ανοδικές τάσεις από τον Τραμπ, η χρηματιστηριακή αγορά της Ουγγαρίας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τις συνέπειες των πολιτικών που επέβαλε ο Ορμπαν –όπως οι διενέξεις για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε συνδυασμό με τη χαλαρή δημοσιονομική πολιτική–, οι οποίες έχουν πλάξει τη σταθερότητα του φιορινιού, σύμφωνα με τον διαχειριστή χαρτοφυλακίου της East Capital, Ιγκλ Φρέντρικσον.

www.alphabank.com.cy

Ζήστε ονειρεμένα ταξίδια!

Χρησιμοποιήστε τις κάρτες Mastercard της Alpha Bank από **15 Δεκεμβρίου 2024 έως 31 Μαρτίου 2025** και κερδίστε δωροκουπόνια από τη Let's Go Tours by Amathus.

Ελάχιστο ποσό χρήσης κάρτας €5.000. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

2 δωροκουπόνια των

€ 10.000

και 25 των € 4.000

ALPHA SPEND & WIN

Αύξηση τουριστικών δαπανών κατά 14% καταγράφει η Visa

Πρωταθλήτρια σε αφίξεις η Αθήνα – Επιμήκυνση σεζόν δείχνουν τα στοιχεία

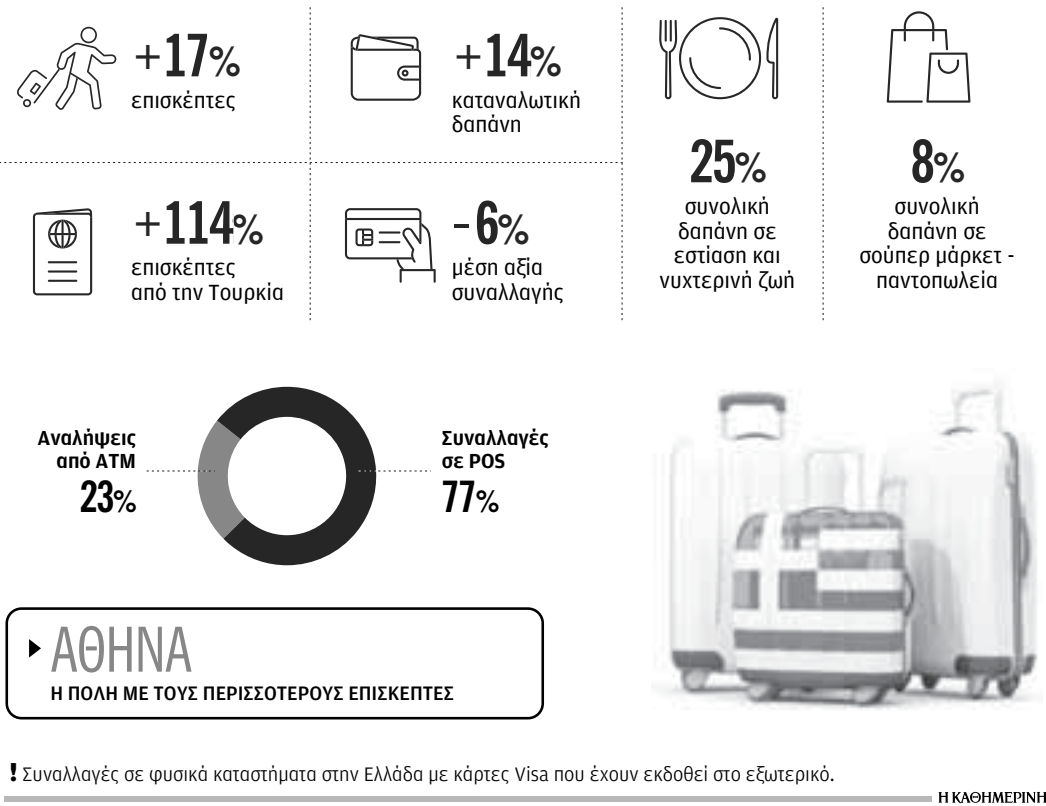
Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Μεγάλη αύξηση δαπανών πραγματοποιούν οι ξένοι επισκέπτες στην Ελλάδα, πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που καταγράφει η Τράπεζα της Ελλάδος, όπως δείχνουν τα στοιχεία της Visa. Σύμφωνα με ανάλυση της πολυεθνικής εταιρείας συναλλαγών Visa για τον τουρισμό, οι δαπάνες των τουριστών στην Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 14% σε ετήσια βάση, με την Αθήνα να προσελκύει τους περισσότερους επισκέπτες ανάμεσα σε όλες τις πόλεις. Το μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών αυτών αφορά δαπάνες για εστίαση και νυκτερινή ζωή και δευτερευόντως για αγορά προϊόντων λιανικής. Η ανάλυση καλύπτει τις συναλλαγές σε φυσικά καταστήματα στην Ελλάδα με κάρτες

Το μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών αφορά δαπάνες για εστίαση και νυκτερινή ζωή.

Τουριστική δαπάνη στην Ελλάδα

Οκτ. 2022 - Σεπτ. 2023 / Οκτ. 2023 - Σεπτ. 2024

Visa που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό, τη χρονική περίοδο από τον Οκτώβριο του 2023 έως τον Σεπτέμβριο του 2024 και σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το προηγούμενο έτος. Πρόκειται για ποσοστό υπερδιπλάσιο από αυτό που δείχνουν τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το πρώτο εννεάμηνο του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με το οποίο οι εισπράξεις ανήλθαν σε 18,76 δισ. και είναι αυξημένες 4,1% έναντι των εσόδων του αντίστοιχου περυσινού διαστήματος. Τα στοιχεία της Visa έχουν ένα πρόσθετο ενδιαφέρον διότι αποκαλύπτουν και επιμέρους τάσεις. Για παράδειγμα, οι συναλλαγές με κάρτες σε τερματικά POS από τους τουρίστες στην Ελλάδα συνιστούν το 77% των συνολικών τους δαπανών, ενώ οι αναλήψεις από ATM ανέρχονται στο 23% έναντι 10%-11% σε άλλες μεσογειακές χώρες, όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία. Χρειά-

ζονται δηλαδή περισσότερα μετρητά εδώ. Σύμφωνα με τη Visa, «ο τομέας του τουρισμού στην Ελλάδα εξακολουθεί να ακμάζει, με βασικούς δείκτες να καταγράφουν μεταξύ άλλων ισχυρή αύξηση τόσο στον αριθμό των επισκεπτών όσο και σε αριθμό συναλλαγών». Πόσο ισχυρή; Οι επισκέπτες κατά τη Visa αυξήθηκαν κατά 17%, ενώ οι συναλλαγές σημείωσαν άνοδο 22%, γεγονός που υποδηλώνει στροφή προς πληρωμές χωρίς μετρητά.

Η περιοχή όπου καταγράφεται η υψηλότερη αξία συναλλαγών είναι όπως και πέρυσι η Αθήνα, καταγράφοντας όμως φέτος αύξηση 18% σε ετήσια βάση. Πολύ υψηλότερη και συγκεκριμένα στο +22% είναι η αύξηση των δαπανών στη Ρόδο και τα Χανιά, ενώ τα στοιχεία για τη Μύκονο και τη Σαντορίνη αντικατοπτρίζουν τη στασιμότητα και στις αφίξεις: συγκε-

κριμένα, οι δαπάνες με πιστωτικές κάρτες της πολυεθνικής στη Μύκονο αυξήθηκαν μόλις κατά 2% από τον Οκτώβριο του 2023 έως τον Σεπτέμβριο του 2024, ενώ αυτές της Σαντορίνης μειώθηκαν κατά 1%.

Οι βασικές χώρες που τροφοδότησαν την ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού σε όρους αφίξεων, σύμφωνα πάντοτε με την ανάλυση της Visa για τον μεσογειακό τουρισμό, περιλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο με αύξηση 12%, τις ΗΠΑ με αύξηση 14%, τη Γερμανία με αύξηση 24% και τη Γαλλία με αύξηση 10%. Η Αθήνα αναδείχθηκε ο πιο δημοφιλής προορισμός ανάμεσα σε όλες τις ελληνικές πόλεις, σημειώνοντας αύξηση 17% σε σχέση με πέρυσι, με δεύτερη τη Μύκονο. Υπενθυμίζεται ότι τα στατιστικά αυτά στοιχεία αφορούν ταξιδιώτες που πραγματοποιούν στην Ελλάδα συναλλαγές με κάρτες Visa σε τερματικά POS.

αύξηση 15%. Οι δαπάνες των επισκεπτών κατά τους μήνες Ι-ούλιο και Αύγουστο αντιστοιχούν στο 39% της συνολικής ετήσιας δαπάνης.

Η κατανομή των δαπανών των επισκεπτών στην Ελλάδα αποκαλύπτει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων, με τα αγαθά λιανικής να κατέχουν την πρώτη θέση με ετήσια αύξηση 26%, αλλά να αντιπροσωπεύουν μόνο το 4% του συνόλου. Οι δαπάνες για εστίαση και νυκτερινή ζωή αυξήθηκαν κατά 21% αποτελώντας το 25% της συνολικής δαπάνης, ενώ οι δαπάνες σε παντοπωλεία και σουπερ μάρκετ αυξήθηκαν επίσης κατά 17% αποτελώντας το 8% της συνολικής δαπάνης. Η «Ανάλυση της Visa για τον Μεσογειακό Τουρισμό» κοινοποιείται στο ελληνικό υπουργείο Τουρισμού, στο πλαίσιο του μνημονίου συνεργασίας που υπεγράφη το 2022, και αποτελεί μια χρήσιμη πηγή πληροφοριών για το στρατηγικό σχέδιο του υπουργείου. Η υπουργός Τουρισμού Ολγα Κεφαλογιάννη σχολιάζοντας τα στοιχεία σημείωσε ότι αποτελούν ένα εργαλείο που βοηθάει στη διαμόρφωση των κατάλληλων πολιτικών για τη βέλτιστη αξιοποίηση της δυναμικής του ελληνικού τουρισμού «προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων και οικονομιών, αλλά και του συνόλου της ελληνικής οικονομίας».

Η γενική διευθύντρια της Visa για την Ελλάδα, την Κύπρο, τη Μάλτα και το Ισραήλ, Sevil Vassileva, υπογραμμίζει ότι «η ισχυρή αύξηση των δαπανών και των συναλλαγών των επισκεπτών αποτελεί επιβεβαίωση της ανάδειξης της χώρας ως κορυφαίου ταξιδιωτικού προορισμού», εκτιμώντας ότι «οι ψηφιακές πληρωμές έχουν διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη αυτού του τομέα». Και παράλληλα βλέπει «αφθονοχώρο» για την αύξηση των πληρωμών μέσω POS έναντι των αναλήψεων για πληρωμές με μετρητά. Και σημειώνει πως για να γίνει αυτό χρειάζεται ενίσχυση της υποδομής των ψηφιακών πληρωμών.

Τα στοιχεία της Visa δείχνουν ότι η αύξηση στις δαπάνες κατά τους μήνες εκτός υψηλής τουριστικής περιόδου, ήταν μεγαλύτερη από την αύξηση που παρατηρήθηκε στα μέσα του καλοκαιριού, σε αρμονία δηλαδή με τα στοιχεία που δείχνουν επιμήκυνση της κυρίως τουριστικής περιόδου. Τον Μάρτιο του 2024 καταγράφηκε αύξηση δαπανών 19% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2023, ο Απρίλιος σημείωσε άνοδο 17%, ενώ ο Σεπτέμβριος παρουσίασε

Ενας στους τρεις εργαζομένους έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ενα ανάρμωστα έντονο ή απρεπές βλέμμα, ένα άσεμνο σεξουαλικό αστείο ή και μια ανεπιθύμητη σωματική επαφή αποτελούν δείγματα βίας και παρενόχλησης στον χώρο εργασίας, και τα έχει υποστεί ένας στους τρεις εργαζομένους στη χώρα μας. Τα θύματα ενός πολυσύνθετου κοινωνικού φαινομένου που προσβάλλει την ανθρωπινή αξιοπρέπεια και παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, είναι κατά κύριο λόγο γυναίκες, εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα, σε επαγγέλματα όπως τα χρηματοπιστωτικά, η υγεία αλλά και οι υπηρεσίες, με προσωπικό άνω των 50 ατόμων, ηλικίας πάνω από 40 ετών. Όσο για τους θύτες, είναι κυρίως άνδρες, συνάδελφοι, αφεντικά ή πελάτες. Βέβαια, μόλις το 1,6% των θυμάτων προσέφυγε στις αρμόδιες αρχές, όχι γιατί δεν υπάρχει

Το 75,3% είναι γυναίκες. Μόλις το 1,6% των εργαζομένων κατήγγειλε το περιστατικό.

το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο –κάθε άλλο η χώρα μας είναι από τις λίγες ευρωπαϊκές που έχει κυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση 190 για τη σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας– αλλά γιατί δεν τις εμπιστεύονται και δεν πιστεύουν ότι θα γίνει κάτι ουσιαστικό (51,1%).

Μετά την κύρωση από την Ελλάδα της Σύμβασης 190 της ΔΟΕ, το 2022, το Ιδρυμα Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) στην Αθήνα, σε συνεργασία με τη ΓΣΕΕ διεξήγαγε μια ευρωπαϊκή έρευνα για

τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας από τις 9 Ιουλίου έως τις 9 Σεπτεμβρίου 2024. Να σημειωθεί εδώ ότι η επιλογή του συγκεκριμένου διαστήματος άφισε εκ των πραγμάτων (και χωρίς να υπάρχει η πρόθεση αυτή) ένα σημαντικό μέρος των εργαζομένων σε δύο μεγάλους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, τους εργαζομένους σε επισιτιστικό τουρισμό, εκτός έρευνας, αφού βρίσκονταν στην αιχμή της σεζόν και δεν είχαν χρόνο να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

Και τα αποτελέσματα για την Ελλάδα ήταν άκρως απογοητευτικά. Από τα 876 άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα, 31,4% (275 περισσότερα) δήλωσαν ότι είχαν πέσει θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας. Η συντριπτική πλειονότητα των θυμάτων είναι γυναίκες (75,3%), ενώ υπήρξε μόλις

1,5% των ατόμων που συμμετείχαν, που δεν δήλωσε ταυτότητα φύλου.

Τα περισσότερα θύματα είχαν δεχθεί ανάρμωστα έντονα ή απρεπτά βλέμματα που τους έκαναν να νιώσουν άβολα (65,5%). Το 46,2% είχε υποστεί άσεμνα σεξουαλικά αστεία ή προσβλητικά σχόλια για το σώμα τους ή την ιδιαιδική τους ζωή. Το 32,4% είχε υποστεί ανεπιθύμητη σωματική επαφή, όπως μεγάλη εγγύτητα, άγγιγμα σε μέρη του σώματος, φιλιά/αγκαλιές ή κάτι άλλο. Το 20,7% αντιμετώπιζε συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης στην εργασία που τους προκάλεσε αισθημένα προσβολής, ταπεινώσης ή φόβου. Το 17,5% δέχτηκε ανάρμωστες προτάσεις για ραντεβού.

Στο 49,4% των περιπτώσεων ο δράστης ήταν άνδρας συνάδελφος ή συνεργάτης και στο 40,4% των περιπτώσεων άνδρας-αφεντικό ή προϊστάμενος/διοι-

κητικός υπάλληλος. Περίπου το 27,1% των περιστατικών σχετιζόταν με άνδρα πελάτη, ασθενή ή επιβάτη.

Όσο για τις συνέπειες, η έρευνα έδειξε ότι θα μπορούσαν να είναι σοβαρές για τα θύματα: 67,3% ένιωσαν άβολα στον χώρο εργασίας, 31,9% απέφυγαν τις κοινωνικές επαφές με συναδέλφους, 29,5% δυσκολεύονταν να συγκεντρωθούν ή να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους, ενώ υπήρχε κι ένα 24,7% που σκέφτηκαν να αποχωρήσουν από την εργασία τους και 21,9% εκδήλωσαν κατάθλιψη.

Ενα άκρως ενδιαφέρον αλλά και απογοητευτικό εύρημα της έρευνας αφορά την αντίδραση των θυμάτων στη σεξουαλική παρενόχληση: 38,2% απάντησαν ότι δεν αντέδρασαν και μόνο το 1,6% κατήγγειλε το περιστατικό στα αρμόδια θεσμικά όργανα, για παράδειγμα στον Συνήγορο του Πολίτη ή στην Επιθεώρηση

Εργασίας. Στην πράξη, οι περισσότερες πράξεις παρενόχλησης δεν καταγγέθηκαν στις Αρχές και, άρα, δεν καταγράφονταν επισήμως. Τα θύματα αιτιολόγησαν την απάντησή τους λέγοντας ότι δεν εμπιστευόνταν τα αρμόδια όργανα (27,2%), πιστεύοντας ότι «δεν θα έκαναν τίποτα» (51,1%), ενώ φοβούνταν ότι η καταγγελία θα επιπρόεζε αρνητικά την εργασία τους (37%). Άλλωστε, το αποτέλεσμα μάλλον δικαιώσε την απόφασή τους, αφού στις περιπτώσεις που οι συμμετέχοντες αντιπαρατέθηκαν με τον δράστη ή ενημέρωσαν τα αρμόδια όργανα ή όργανα, το 45,7% απάντησε ότι δεν υπήρξε κανένα αποτέλεσμα. Από τις περιπτώσεις στις οποίες είχε υποβληθεί επίσημη καταγγελία, μόνο το 7,1% απάντησε ότι η καταγγελία τους βελτίωσε την κατάσταση, ενώ για το 6,4% ότι επιδείνωσε την κατάσταση.

Μια ανάσα από τα 21 δισ. τα τουριστικά έσοδα

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις της χώρας ξεπέρασαν ήδη από τον Οκτώβριο το σύνολο των εισπράξεων του προηγούμενου έτους. Με τον φετινό Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο να εγγράφουν ιστορικά υψηλές επιδόσεις για τα τουριστικά έσοδα, υπερκαλύφθηκε κατά πολύ η υστέρηση των εισπράξεων που καταγράφηκε τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, και πιστοποιείται πλέον και επίσημα ότι το 2024 αποτελεί νέο έτος αναφοράς για τα έσοδα αλλά και τις αφίξεις.

Παράλληλα, οι επιδόσεις του Οκτωβρίου έρχονται να προστεθούν στις αυξανόμενες ενδείξεις ότι επιμκύνεται η τουριστική περίοδος, ενώ αλλάζουν και οι συμπεριφορές των ξένων επισκεπτών, οι οποίοι αποφεύγουν πλέον τους πολύ θερμούς μήνες, που συμπιπτουν και με υψηλότερες τιμές αλλά και μεγάλους αριθμούς τουριστών, και

Στο δεκάμηνο ξεπέρασαν το σύνολο του 2023, καθώς διευρύνεται η τουριστική σεζόν.

αυξάνουν τις επισκέψεις τους πριν και μετά το καλοκαίρι. Επιπλέον, όπως είναι εμφανές σε όσους κάνουν μια βόλτα στο κέντρο της Αθήνας, αλλά και της Θεσσαλονίκης, η πρωτεύουσα και δευτερευόντως και η συμπρωτεύουσα έχουν πλέον αναδειχθεί σε αυτοτελείς προορισμούς και όχι ενδιάμεσους σταθμούς για τα νησιά και άλλους προορισμούς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2024 οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 9,2% και οι σχετικές εισπράξεις κατά

5,5% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα.

Οι εισπράξεις διαμορφώθηκαν έτσι στο δεκάμηνο στα 20,935 δισ. σε σχέση με 20,459 δισ. για ολόκληρο το 2023. Ηδη δηλαδή έχουν εισπραχθεί 476 εκατ. περισσότερα στο δεκάμηνο από ό,τι στο περυσινό δωδεκάμηνο. Οι εκτιμήσεις των ειδικών μιλούν πλέον για φετινά έσοδα της τάξης των 22 δισ. και αφίξεις που θα ξεπεράσουν τα 39 εκατομμύρια επισκέπτες και πιθανότατα θα αγγίσουν τα 40 εκατομμύρια.

Και μόνο κατά τον Οκτώβριο όμως οι επιδόσεις του ελληνικού τουρισμού ήταν υπέροχες: σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2023 οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 8,6% και οι σχετικές εισπράξεις κατά 19,7% στα 2,176 δισ., έναντι 1,8 δισ. τον Οκτώβριο του 2023 και 1,5 δισ. τον Οκτώβριο του 2022.

Οι πρώτες ενδείξεις για τον Νοέμβριο

παραπέμπουν επίσης σε πολύ υψηλά έσοδα, καθώς στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών η επιβατική κίνηση εξωτερικού εμφανίζεται αυξημένη κατά 15,7% σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Συνολικά, κατά τους πρώτους ένδεκα μήνες του έτους η κίνηση εξωτερικού του αεροδρομίου της Αθήνας παρουσίασε αύξηση της τάξης του 15,5% σε σχέση με το ενδεκάμηνο του 2023.

Αλλά και στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια, στα οποία περιλαμβάνεται και η Θεσσαλονίκη, η επιβατική κίνηση εξωτερικού εμφανίζεται τον Νοέμβριο αυξημένη κατά 23,2% και για το σύνολο του ενδεκαμήνου 2024 κατά 6,4%.

Την ίδια ώρα πρόδρομοι δείκτες, όπως ο προγραμματισμός αεροπορικών θέσεων και οι πανευρωπαϊκές έρευνες ταξιδιωτικού κλίματος, δείχνουν βελτιωμένες επιδόσεις και για τον Δεκέμβριο και για τον Ιανουάριο.

Αγοράζουν σχεδόν τα πάντα μέσω Internet και παραγγέλνουν φαγητό

Υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με δέκα χρόνια πριν είναι το ποσοστό των Ελλήνων που πραγματοποιούν αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα, ποσοστό μάλιστα που δεν υποχώρησε μετά την πανδημία, αλλά εξακολουθούσε να αυξάνεται. Μάλιστα, σε αντίθεση με ό,τι θα ανέμενε κάποιος, περισσότεροι είναι αυτοί που παραγγέλνουν φαγητό μέσω Internet –με τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες παραγγελιοληψίας και διανομής να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτή– από αυτούς που αγοράζουν κινητά τηλέφωνα ή άλλα προϊόντα τεχνολογίας. Την ίδια ώρα, τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) δείχνουν ότι οι κύριοι λόγοι χρήσης του Διαδικτύου στην Ελλάδα σήμερα είναι η αναζήτηση πληροφοριών για προϊόντα και υπηρεσίες και η ανώνυμη είδησεων, ενώ πλέον ολοένα και περισσότεροι αναζητούν στο Διαδίκτυο πληροφορίες για την υγεία, κάτι πάντως που μπορεί να κρύβει και αρκετούς κινδύνους.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα χρήσης τεχνολογιών και επικοινωνίας από νοικοκυριά και άτομα που πραγματοποιεί η ΕΛΣΤΑΤ, το 62,8% του πληθυσμού ηλικίας 16-74 ετών που έχει οποτεδήποτε χρησιμοποιήσει, έστω και μία φορά, το Διαδίκτυο, πραγματοποιεί κατά το α' τρίμηνο του 2024 κάποια ηλεκτρονική αγορά ή παραγγελία αγαθών ή υπηρεσιών μέσω του Διαδικτύου για προσωπική χρήση. Το 2023 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 55,3%, ενώ δέκα χρόνια πριν, το 2014, μόλις 29,5%. Το 75,6% των καταναλωτών αγόρασε είδη ένδυσης, υπόδησης και αξεσουάρ, το 63,9% παρήγγειλε φαγητό, το 36,6% αγόρασε βιταμίνες και συμπληρώματα διατροφής, το 36,2% αγόρασε αθλητικό εξοπλισμό, το 28,2% τρόφιμα και ποτά από σου-

περ μάρκετ, το 27,6% καλλυντικά, το 23,4% προϊόντα τεχνολογίας. Σχεδόν οι μισοί αγοράζουν επίσης τηλεοπτικό περιεχόμενο (Netflix κ.λπ.), ενώ αρκετά υψηλό, με περιθώρια όμως περαιτέρω μεγέθυνσης, είναι το ποσοστό όσων αγοράζουν υπηρεσίες μέσω Διαδικτύου. Έτσι, το 49,3% αγόρασε συνδρομή στο Διαδίκτυο ή σύνδεση κινητής τηλεφωνίας, το 43,9% κατάλυμα, το 42,9% εισιτήρια για αθλητικά και πολιτιστικά γεγονότα.

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι ολοένα και περισσότερο μπαίνουν στη ζωή μας οι ηλεκτρονικές συναλλαγές με τις υπηρεσίες του Δημοσίου, κάτι βεβαίως που σχετίζεται με τη συνεχή αναβάθμιση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Δύο στους τρεις έκαναν χρήση τον τελευταίο χρόνο υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αλλά μόνο ένα 16,8% υπέρβαλε μόνο του τη φορολογική δήλωση.

Κυριότερος λόγος χρήσης του Διαδικτύου είναι η αναζήτηση πληροφοριών για προϊόντα και υπηρεσίες και η ανώνυμη είδησεων (92% και 88,4%, αντίστοιχως).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2024 οι δραστηριότητες που κατέγραψαν τη μεγαλύτερη αύξηση σε σύγκριση με το 2023 ήταν η αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με την υγεία (+11,8%, με το 69,1% να χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο για αυτόν τον λόγο), ο σχολιασμός πολιτικών ή κοινωνικών θεμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (+8,8%, στο 31,1%) και η συμμετοχή σε διαδικτυακές διαβουλεύσεις ή ψηφοφορίες για κοινωνικά ή πολιτικά θέματα (+6,5%, στο 10,8%).

Σημειώνεται, τέλος, ότι πρόσβαση στο Διαδίκτυο έχει το 86,9% του πληθυσμού της χώρας.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Κυριότερος λόγος χρήσης του Διαδικτύου είναι η αναζήτηση πληροφοριών για προϊόντα και υπηρεσίες και η ανώνυμη είδησεων.

Τον Νοέμβριο στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών η επιβατική κίνηση εξωτερικού εμφανίζεται αυξημένη κατά 15,7% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα.

epic

SUPPORTED BY

TREATS BY

UNDER THE AUSPICES OF

**NICOSIA
30 DEC**

16:00-00:00

KOSTAKI PANTELIDI STR.

ORGANISED BY

- The Garrison Bar & Grill • Burger Shop • Por Favor • Pasta Strada • Smokey Dee's
- Gems By Giannos Motis • CrepaLand • Charity Steak Sandwiches • Charity Chicken Gyros
- Rabbit Hop - Beer Shop • The Mobile Bar • To Vanaki • Lost + Found Drinkery
- Seven Monkeys The Bar

Τα φορολογικά έσοδα του 2025 θα προσεγγίσουν τα 70 δισ. ευρώ

Κάθε μήνα νοικοκυριά, επιχειρήσεις θα πληρώνουν φόρους άνω των 5 δισ

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Φόρους άνω των 5 δισ. ευρώ θα πληρώνουν κάθε μήνα από τον Ιανουάριο του 2025 οι φορολογούμενοι και οι επιχειρήσεις, με τις συνολικές εισπράξεις να προσεγγίζουν το επόμενο έτος τα 70 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 2,5 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το τρέχον έτος. Το πρώτο δίμηνο του έτους νοικοκυριά και επιχειρήσεις θα αποπληρώνουν τις οφειλές τους που δημιουργήθηκαν για τα εισοδήματα του 2023 καθώς και τον ΕΝΦΙΑ, ενώ από τον Μάρτιο του 2025 ξεκινούν οι νέες φορο-υποχρεώσεις.

Συγκεκριμένα, στις 15 Μαρτίου αναμένεται να ανοίξει το ηλεκτρονικό σύστημα Taxisnet για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων (εισοδήματα 2024), ενώ στο τέλος του ίδιου μήνα θα αρχίσουν να τρέχουν οι δόσεις του νέου ΕΝΦΙΑ ο οποίος θα καταβληθεί σε 12 μηνιαίες δόσεις.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του προϋπολογισμού του επόμενου έτους, ο πιο δύσκολος μήνας για τους φορολογούμενους θα είναι ο Ιούλιος, όπου σύμφωνα με τους υπολογισμούς θα εισρεύσουν στα κρατικά ταμεία πε-

ρισσότερα από 8,3 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι τον Ιούλιο οι φορολογούμενοι θα κληθούν να πληρώσουν την πρώτη δόση του φόρου εισοδήματος που θα προκύψει από την εκκαθάριση των φορολογικών δηλώσεων του 2025 και την πέμπτη δόση του νέου ΕΝΦΙΑ. Ο μήνας με τις χαμηλότερες απαιτήσεις είναι ο Μάρτιος, κατά τον οποίο θα πρέπει να εισπραχθούν περίπου 3,6 δισ. ευρώ.

Με βάση τους στόχους του προϋπολογισμού, οι εισπράξεις το 2025 θα πρέπει να κινηθούν ανά μήνα, ως εξής:

- Ιανουάριος: 5,565 δισ. ευρώ.
- Φεβρουάριος: 5,809 δισ. ευρώ.
- Μάρτιος: 3,692 δισ. ευρώ.
- Απρίλιος: 5,582 δισ. ευρώ.
- Μάιος: 4,629 δισ. ευρώ.
- Ιούνιος: 4,696 δισ. ευρώ.
- Ιούλιος: 8,311 δισ. ευρώ.
- Αύγουστος: 6,194 δισ. ευρώ.
- Σεπτέμβριος: 6,157 δισ. ευρώ.
- Οκτώβριος: 6,605 δισ. ευρώ.
- Νοέμβριος: 5,758 δισ. ευρώ.
- Δεκέμβριος: 6,422 δισ. ευρώ.

Όπως προκύπτει από τον προϋπολογισμό που ψηφίσθηκε την περασμένη Κυριακή, τα έσοδα από φόρους το 2025 διαμορφώνονται ως εξής:

1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών.

Ο πιο δύσκολος μήνας για τους φορολογούμενους θα είναι ο Ιούλιος, καθώς σύμφωνα με τους υπολογισμούς θα εισρεύσουν στα κρατικά ταμεία περισσότερα από 8,3 δισ. ευρώ.

Στις 15 Μαρτίου αναμένεται να ανοίξει το ηλεκτρονικό σύστημα Taxisnet για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων (εισοδήματα 2024).

Τα έσοδα από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 38,019 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,609 εκατ. ευρώ ή 4,4% έναντι του 2024. Ειδικότερα:

– Τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 26,673 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,332 δισ. ευρώ έναντι του 2024 και

– Οι ΕΦΚ προβλέπονται στο ποσό των 7,276 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένοι κατά 47 εκατ. ευρώ έναντι του 2024.

2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών. Από φόρους και δασμούς επί εισαγωγών προβλέπονται έσοδα ύψους 362 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 18 εκατ. ευρώ έναντι του 2024.

3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας. Τα έσοδα από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2,394 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 40 εκατ. ευρώ έναντι του 2024. Μέρος της μεταβολής προκύπτει από τη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 20% στους ιδιοκτήτες που θα ασφαλίσουν τις κατοικίες τους φορολογητέα αξία έως 500.000 ευρώ για φυσικές καταστροφές.

4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής. Από τους λοιπούς φόρους επί παραγωγής προβλέπονται έσοδα ύψους 460 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 155 εκατ. ευρώ έναντι της εκτίμησης του 2024, κυρίως λόγω της κατάρτησης του τέλους επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες.

5. Φόρος εισοδήματος. Τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 25,212 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,009 δισ. ευρώ ή 4,2% έναντι του 2024.

Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 15,244 εκατ. ευρώ, αυξημένος κατά 882 εκατ. ευρώ έναντι του 2024, ως απόρροια της προβλεπόμενης αύξησης των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας και της αναμενόμενης νέας αύξησης του κατώτατου μισθού.

Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 7,972 δισ. ευρώ, αυξημένος κατά 120 εκατ. ευρώ έναντι του 2024, παρά την εξισορρόπηση των παραγόντων που επέδρασαν δημοσιονομικά στο προηγούμενο οικονομικό έτος από την προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στις εταιρείες διύλισης.

6. Φόροι κεφαλαίου. Οι φόροι κεφαλαίου προβλέπεται να ανέλθουν σε 235 εκατ. ευρώ, στο ίδιο ύψος με αυτό του 2024.

7. Λοιποί τρέχοντες φόροι. Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 2,523 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 49 εκατ. ευρώ έναντι του 2024.

Η σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ακόμη μακριά

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Κάτω από το 70% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέμεινε και το 2023 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα, στοιχείο που δείχνει ότι παρά τη βελτίωση που συντελείται τα τελευταία χρόνια, η σύγκλιση με την Ε.Ε. είναι ακόμη μακριά. Τούτο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο βαρύ πλήγμα που υπέστη η ελληνική οικονομία την προηγούμενη δεκαετία, όπου αρκετές από τις άλλες χώρες της Ε.Ε. σημείωσαν σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης, με συνέπεια τη διεύρυνση του χάσματος με την Ελλάδα. Πάντως, η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο, αλλά δυστυχώς και οι τιμές.

Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία που δημοσίευσε χθες η Eurostat, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα το 2023 βρισκόταν στο 69% του κοινοτικού μέσου όρου, από 67% το 2022. Πρόκειται για την καλύτερη μεν ε-

Στο 69% του μέσου όρου της Ε.Ε. διαμορφώθηκε το 2023 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα, υψηλότερα μόνο από τη Βουλγαρία.

πίδοση από το 2015, όπου και πάλι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είχε διαμορφωθεί σε 69% του κοινοτικού μέσου όρου, αλλά χαμηλότερη από αυτή του 2013 (71%). Ας σημειωθεί ότι το 2009 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα βρισκόταν στο 93% του κοινοτικού μέσου όρου, ενώ το 2010, τη χρονιά που η χώρα εισήλθε σε καθεστώς μνημονίου, υποχώρησε στο 84%. Η διαμόρφωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο 69% κατατάσσει την Ελλάδα στη δεύτερη χαμηλότερη θέση μετά τη Βουλγαρία, όπου το κατά κεφαλήν ΑΕΠ διαμορφώθηκε το 2023 στο 64% του κοινοτικού μέσου όρου.

Πάνω από τον κοινοτικό μέσο όρο διαμορφώθηκε το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε 10 χώρες-μέλη της Ε.Ε. και συγκεκριμένα σε Λουξεμβούργο, Ιρλανδία, Ολλανδία, Δανία, Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Σουηδία, Μάλτα και Φινλανδία. Όπως επισημαίνει η Eurostat, το πολύ υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε Λουξεμβούργο και Ιρλανδία (137% και 113% πάνω από τον κοινοτικό μέσο όρο, αντιστοίχως) οφείλεται στο εξής: στο μεν Λουξεμβούργο εργάζονται πολλοί ξένοι κάτοικοι, οι οποίοι συνεισφέρουν στο ΑΕΠ, αλλά η καταναλωτική τους δαπάνη δεν υπολογίζεται στο Λουξεμβούργο. Στη δε Ιρλανδία το υψηλό ΑΕΠ προέρχεται από την παρουσία πολυεθνικών με μεγάλης αξίας διανοητική ιδιοκτησία.

Η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση στην Ελλάδα σε όρους αγοραστικής δύναμης διαμορφώθηκε το 2023 στο 80% του κοινοτικού μέσου όρου, έναντι 78% το 2022 και 79% το 2013. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2009 η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση στην Ελλάδα

βρισκόταν 3% πάνω από τον κοινοτικό μέσο όρο. Διευκρινίζεται ότι η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση περιλαμβάνει προϊόντα και υπηρεσίες που καταναλώνονται από ιδιώτες, ανεξαρτήτως του ποιος τα πληρώνει (νοικοκυριά, κράτος, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί). Με βάση τα στοιχεία της Eurostat η Ελλάδα βρίσκεται στην 21η θέση μεταξύ των «27» σε ό,τι αφορά την πραγματική ιδιωτική κατανάλωση.

Την ίδια ώρα, τα στοιχεία δείχνουν ότι το επίπεδο τιμών στην Ελλάδα δεν είναι από τα χαμηλότερα, όπως είναι για παράδειγμα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, κάτι βεβαίως που σε μεγάλο βαθμό εξηγεί και το έντονο αίσθημα της ακρίβειας που υπάρχει στους Έλληνες καταναλωτές. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το επίπεδο τιμών στην Ελλάδα βρισκόταν το 2024 στο 82,9% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, με τη χώρα να κατατάσσεται στη 19η θέση μεταξύ των «27», από 84,4% το 2022 και 83,9% το 2021.

Ελλάδα σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε.

	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
2013	71	79
2014	71	79
2015	69	78
2016	67	77
2017	67	77
2018	66	77
2019	66	77
2020	62	75
2021	64	76
2022	67	78
2023	69	80
	E.E. = 100 ▶	E.E. = 100 ▶

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανάπτυξη 2,4% φέτος «βλέπει» η Εθνική με κινητήρια δύναμη την κατανάλωση

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Στο 2,4% προβλέπει η Εθνική Τράπεζα ότι θα διαμορφωθεί ο ρυθμός ανάπτυξης φέτος (έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού 2025 για 2,2%), με βασική κινητήρια δύναμη την κατανάλωση, που στηρίζεται από την αύξηση των εισοδημάτων. Για το 2025 προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 2,3%, όσο ακριβώς προβλέπει και ο προϋπολογισμός του 2025.

Συγκεκριμένα, εκτιμά ότι το συνολικό πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα θα αυξηθεί κατά 3,5% ετησίως φέτος, έναντι αύξησης 2,2% το 2023, φτάνοντας σε επίπεδο 10,2% υψηλότερο από το 2019.

Το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα θα αυξηθεί κατά 3,5% ετησίως φέτος, φτάνοντας σε επίπεδο 10,2% υψηλότερο από το 2019.

Επίσης, η ανάλυση της Εθνικής (επεξεργασίας οικονομολόγος Νίκος Μαγνίνας) για το ΑΕΠ του γ' τριμήνου κάνει αναφορά για «ανθεκτικές επιχειρηματικές επιδόσεις και αυξημένες εξαγωγές».

Ωστόσο για τις επενδύσεις που αυ-

ξήθηκαν με τον ασθενικό ρυθμό 0,3% το γ' τρίμηνο, προβλέπεται μεν επιτάχυνση στο 6,1% το δ' τρίμηνο, αλλά κατά μέσον όρο εκτιμάται ότι η αύξηση θα είναι 3,2%, έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για 6,7%. Επισημαίνεται, πάντως, ότι αναθεωρήθηκε η πρόβλεψη του ρυθμού του 2023 στο 7% (έναντι εκτίμησης του προϋπολογισμού για 6,6%).

Η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 2,1% σε ετήσια βάση το γ' τρίμηνο, υποστηρίζοντας, σύμφωνα με την ανάλυση της Εθνικής, μεταξύ άλλων, από την ισχυρή αγορά εργασίας, όπως αποτυπώνεται στο μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας το γ' τρίμηνο του 2024, για

πρώτη φορά τα τελευταία 15 χρόνια, σε συνδυασμό με τη σταθερή αύξηση της απασχόλησης, το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό και κυρίως την ενίσχυση των πραγματικών μισθών. Συγκεκριμένα, η ανάλυση αναφέρει ότι οι συνολικές αποδοχές των εργαζομένων σημείωσαν αύξηση 9,1% σε ετήσια βάση το γ' τρίμηνο, σε συνέχεια της αύξησης 8,5% το α' εξάμηνο. Η αύξηση αυτή αντανακλά τις υψηλότερες μισθολογικές απολαβές κατά 7% ετησίως το γ' τρίμηνο, συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης επίδρασης από τη μεταβολή των ωρών εργασίας, καθώς και την αύξηση της

απασχόλησης 1,7% σε ετήσια βάση το γ' τρίμηνο.

Παρά τη σημαντική αυτή αύξηση της κατανάλωσης οι αναλυτές της Εθνικής επισημαίνουν ότι αυξήθηκε και το α-πόθεμα αποταμιεύσεων σε καταθέσεις και αμοιβαία κεφάλαια κατά περίπου 2% του ΑΕΠ το 9μηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου. Ωστόσο το ποσοστό αποταμιεύσεων των νοικοκυριών παρέμεινε αρνητικό, αν και σε χαμηλότερο ποσοστό. Για το 2023 το ποσοστό αναθεωρήθηκε στο -1,9% του διαθέσιμου εισοδήματος, έναντι αρνητικής εκτίμησης -3,3%.

Για τις επενδύσεις οι αναλυτές επισημαίνουν ότι η χαμηλή επίδοση το γ'

τρίμηνο είναι κυρίως αποτέλεσμα βάσης, λόγω των ανοδικών αναθεωρήσεων των στοιχείων για το 2022-2023. Εκτιμούν ότι οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές είναι θετικές, λόγω αναμενόμενης ενίσχυσης της κατασκευαστικής δραστηριότητας και μείωσης των επιτοκίων της ΕΚΤ.

Σχετικά με τις συνολικές εξαγωγές, εξάλλου, οι οποίες αυξήθηκαν 3,3% ετησίως το γ' τρίμηνο, η ανάλυση επισημαίνει πως η ενισχυμένη δραστηριότητα στον τομέα των μεταφορών (ναυτιλία) καθώς και στις εξαγωγές «λοιπών υπηρεσιών» ήταν ο βασικός παράγοντας των εξαγωγικών επιδόσεων, αντισταθ-μίζοντας την κόπωση στον τουρισμό.

Ραγδαία η ανάπτυξη της πληροφορικής

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Με την τεχνητή νοημοσύνη, την κυβερνοασφάλεια και το cloud να αποτελούν τους βασικούς κλάδους που αναμένεται να «απασχολήσουν» την επόμενη τριετία την κοινότητα της πληροφορικής και της τεχνολογίας στην Ελλάδα (ΤΠΕ), ο κλάδος έχει τη δυνατότητα να ξεπεράσει σε αξία τα 10 δισ. ευρώ (10,4 δισ.) έως το 2029 ή περίπου το 4,6% του ΑΕΠ από περίπου 7,8 δισ. ευρώ σήμερα.

Πρόκειται για αύξηση κατά 35% του μεγέθους της αγοράς Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Ελλάδα σε σύγκριση με το 2024 και κατά 80% σε σχέση με το 2019. Σε περίπτωση που η Ελλάδα πετύχει σύγκλιση με την Ευρώπη, το μέγεθος του

κλάδου μπορεί να αγγίξει τα 12,5 δισ. ευρώ, εισφέροντας το 5,5% του ΑΕΠ.

Αυτό επισημαίνει η νέα μελέτη που εκπόνησε η Deloitte για λογαριασμό του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο «Οι προοπτικές του κλάδου ΤΠΕ στην Ελλάδα», αναδεικνύοντας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος, όπως η βελτίωση των ψηφιακών υποδομών, η έλλειψη ταλέντων, οι κανονιστικοί περιορισμοί κ.λπ. Σύμφωνα με τη μελέτη, την τελευταία πενταετία μεταξύ 2019-2023 ο κλάδος στην Ελλάδα «έτρεξε» με ρυθμούς κοντά στο 6,17%, με την πανδημία να συμβάλλει στην ψηφιοποίηση διαδικασιών τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Σύμφωνα με τη μελέτη της Deloitte, περίπου 3 δισ. ευρώ εξοικο-

νομούνται μέχρι τώρα από τη λειτουργία του gov.gr και του ΚΕΔ, ενώ έχουν καταγραφεί 2,5 δισ. ευρώ πρόσθετα έσοδα από τον περιορισμό της φοροδιαφυγής ως αποτέλεσμα της ψηφιοποίησης διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης.

«Είναι ένας κλάδος που βοηθάει το κράτος να "μαζευτεί" αλλά και να μαζέψει περισσότερα έσοδα», ανέφερε ο Νίκος Χριστοδούλου, Partner, Technology and Transformation Leader της Deloitte Ελλάδος, κατά την παρουσίαση της μελέτης στο χθεσινό συνέδριο του ΣΕΠΕ. Σε ό,τι αφορά τις προοπτικές του κλάδου, ο κ. Χριστοδούλου επισήμανε πως «εάν θέλουμε σε πέντε χρόνια να συγκλίνουμε με την Ε.Ε. πρέπει ο κλάδος να έχει μια ανάπτυξη γύρω στο 10% ετησίως για να φθάσει

στα 12,5 δισ.», χαρακτηρίζοντας αυτόν τον στόχο «φιλόδοξο». «Σε κάθε περίπτωση, εάν θέλει να πλησιάσει την Ε.Ε. πρέπει ο κλάδος να υποστηριχθεί και να αναπτυχθεί τουλάχιστον όσο καλά αναπτύχθηκε αυτά τα τελευταία πέντε χρόνια», ανέφερε.

Στο μεταξύ, σύμφωνα και με τα αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας της Deloitte, το μέλλον του κλάδου προβλέπεται ευοίωνο για τη συντριπτική πλειονότητα των στελεχών ΤΠΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, ωστόσο πάνω από 3 στους 10 (33%) χαρακτηρίζουν «ανεπαρκές» το επίπεδο της ψηφιακής υποδομής στην Ελλάδα και βλέπουν προκλήσεις στις λειτουργίες και στην ανάπτυξη του κλάδου.

Παράλληλα, στο επίκεντρο του ψηφιακού μετασχηματισμού θα βρεθούν

Την τελευταία πενταετία, μεταξύ 2019-2023, ο κλάδος Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) «έτρεξε» με ρυθμούς κοντά στο 6,17% στην Ελλάδα, με την πανδημία να συμβάλλει στην ψηφιοποίηση διαδικασιών τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα.

οι κλάδοι της υγείας, τα χρηματοοικονομικά και η ενέργεια. Σύμφωνα με τη μελέτη, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του κλάδου εκτιμάται στα 13,8 δισ. ευρώ ετησίως, σε αυτόν απασχολούνται συνολικά περίπου 300.000

εργαζόμενοι, ενώ πάνω από 160.000 είναι ειδικοί ΤΠΕ. Τέλος, το 24% των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα αφορά τον συγκεκριμένο τομέα, όπως επιβεβαιώνεται και από το μπαράζ επενδύσεων σε data centers.

γαστρονόμος PEEBE TION

ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΟΡΤΙΝΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΚΥΡΙΑΚΗ
29/12

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ
ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΕΣ
ΑΛΜΥΡΕΣ ΚΑΙ ΓΛΥΚΕΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟΣ
ΜΠΟΥΦΕΣ
Α ΛΑ ΙΤΑΛΙΚΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Εκδόσεις Περίοδικων και Ημερησίων Εφημερίδων

Η ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΣ ΕΤΟΙΜΑΖΕΙ ΔΥΟ ΣΥΝΤΑΓΕΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ: ΓΑΜΜΟΝ ΜΕ
ΜΑΡΜΕΛΑΔΑ ΚΙΤΡΟΜΗΛΟ ΚΑΙ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΜΕ ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ.

Επιχείρηση brain gain από μεγάλες εταιρείες

Τι προσφέρουν για να επαναπατριστούν
νέοι εργαζόμενοι που έφυγαν στην κρίση

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Η γνώση, η εμπειρία και η εξειδίκευση σε καινοτόμες δραστηριότητες –που ίσως ακόμη δεν έχουν αναπτυχθεί στη χώρα μας ή που η «δεξαμενή ταλέντων» γι' αυτές είναι πολύ περιορισμένη–, αλλά και ικανότητες που αποκτάει κανείς βγαίνοντας από τη «ζώνη ασφαλείας του», ζώντας στο εξωτερικό σε πρωτόγνωρες συνθήκες, αποτελούν ελκυστικά και άκρως δυσεύρετα χαρακτηριστικά και φέρνουν τους Έλληνες του εξωτερικού πρώτους στη λίστα αναζητήσεων ταλέντων από τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Ειδικά από αυτές, που φιλοδοξούν να εισαγάγουν –μέσω αυτών– στηνγχώρια οικονομία μια παγκόσμια προοπτική ανάπτυξης. Δεν είναι τυχαίο ότι στο πρόσφατο ταξίδι που διοργανώθηκε υπό την αιγίδα της πλατφόρμας του υπουργείου Εργασίας Rebrain Greece, συμμετείχαν οι Alpha Bank, Archirodon, Cenergy Holdings, Demo Pharmaceutical, ElvalHalcor, Eunice Energy Group, Ernst & Young, HELLENiQ ENERGY, Lamda Development, Metlen Energy and Metals, Motor Oil, OTE Group, Pfizer, ΔΕΗ και Titan Group, εταιρείες κυρίαρχοι του ελληνικού επιχειρείν, μεγάλοι όμιλοι της χώρας που πρωταγωνίστησαν στο γχώριο –και όχι μόνο– οικονομικό γίγνεσθαι και επενδύουν στη γνώση και την καινοτομία.

Η πλειονότητα των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο τέλος Νοεμβρίου στην εκδήλωση του υπουργείου Εργασίας στο Αμστερνταμ έχει ήδη προσελκύσει κάποιους Έλληνες του εξωτερικού και ελπίζει να τους ενσωματώσει σύντομα στο προσωπικό της. Η πρώτη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε την περασμένη άνοιξη στο Λονδίνο, άλλωστε, είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληψη τουλάχιστον 70 ατόμων σε ελληνικές επιχειρήσεις, ενώ και οι εκπρόσωποι των ομίλων και των εταιρειών που συμμετείχαν στο Αμστερνταμ έχουν στα χέρια τους εκατοντάδες βιογραφικά Ελλήνων που εργάζονται στην Ολλανδία, αφού βρέθηκαν και συνομιλήσαν με εκπροσώπους των επιχειρήσεων και του υπουργείου Εργασίας, περισσότεροι από 1.100 ενδιαφερόμενοι.

Κάποιοι από αυτούς, μάλιστα, πολλοί εκπρόσωποι επιχειρήσεων θα τους ή-

θελαν ήδη στο δυναμικό τους και μιλώντας στην «Κ» δηλώνουν αποφασισμένοι να κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να τους προσελκύσουν. Πρόκειται για άτομα με γνώσεις και εμπειρία σε μεγάλες επιχειρήσεις του εξωτερικού, επισημαίνει ο γενικός διευθυντής Εργασιακών Σχέσεων και εμπνευστής της πλατφόρμας Rebrain Greece, Κώστας Αγραπίδης.

Προοπτική και ασφάλεια

Η «Κ» συνομιλήσε με εκπροσώπους κάποιων επιχειρήσεων, κυρίως διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού, που συμμετείχαν στα ταξίδια που διοργάνωσε το υπουργείο Εργασίας και ένα από τα βασικά συμπεράσματα είναι ότι όσοι από τους Έλληνες είναι έτοιμοι να λάβουν μια «απόφαση ζωής», όπως είναι η επιστροφή στην πατρίδα, βρίσκονται σε φάση ωριμότητας, που το οικονομικό δεν είναι αυτοσκοπός. Στην πλειονότητά τους, όπως δηλώνει η διευθύντρια ανθρωπίνου δυναμικού του ομίλου Eunice Energy, έχουν υψηλά ποιοτικά στάθμανη σε σχέση με τον οργανισμό που επιθυμούν να εργαστούν. Πρόκειται για πιο κατασταλαγμένους επαγγελματίες, που σταθμίζουν εκτός από το οικονομικό και άλλες προοπτικές, όπως η σταθερότητα, η ανάπτυξη, η συμμετοχή και η εξέλιξη τους. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η αδιαμεσολάβητη επαφή μεταξύ των ενδιαφερομένων και των υπηλλόβωθων στελεχών επιχειρήσεων είχε εκ των πραγμάτων θετικό πρόσημο.

Όπως χαρακτηριστικά δηλώνει η αρμόδια υπουργός Νίκη Κεραμέως, «το υπουργείο Εργασίας φέρνει κοντά Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό και θέλουν να επιστρέψουν στην πατρίδα και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και αναζητούν προσωπικό, λειτουργώντας ως «γέφυρα» μεταξύ των δύο. «Ενημερώνουμε για τις επαγγελματικές προοπτικές που υπάρχουν πλέον στην Ελλάδα και αναδεικνύουμε την επιλογή. Η απόφαση είναι δική τους», επισημαίνει. Και πράγματι, όπως υπογραμμίζει ο επικεφαλής εταιρικών υποθέσεων της Pfizer Hellas, Αντώνης Φουστέρης, στο Αμστερνταμ υπήρξαν πολλοί καλοί υποψήφιοι, κάποιοι από τους οποίους βέβαια δεν είχαν ακόμη

Πάνω, στιγμιότυπα από την τελευταία εκδήλωση αναζήτησης ταλέντων στο Αμστερνταμ, Rebrain Greece, τον Νοέμβριο. Εκπρόσωποι μεγάλων ελληνικών ομίλων που συμμετείχαν έχουν στα χέρια τους εκατοντάδες βιογραφικά Ελλήνων που εργάζονται στην Ολλανδία και θέλουν να επιστρέψουν. Κάτω, η πρώτη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε την περασμένη άνοιξη στο Λονδίνο είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληψη τουλάχιστον 70 ατόμων σε ελληνικές επιχειρήσεις.

Το οικονομικό κίνητρο δεν είναι αυτοσκοπός για όσους είναι έτοιμοι να λάβουν μια «απόφαση ζωής», λένε στελέχη εταιρειών.

κατασταλάξει για το εάν θα επιστρέψουν στην Ελλάδα ή όχι.

Αποδοχές και φορολογία

Πώς όμως προσπαθούν οι επιχειρήσεις να κάμψουν τις όποιες αντιστάσεις τους;

«Το οικονομικό πακέτο που προσφέρουν οι εγχώριες επιχειρήσεις, αν και αρκετές φορές δεν είναι το ίδιο με ονομαστικούς όρους με αυτό που έχουν ήδη στις επιχειρήσεις που εργάζονται, είναι πολύ πιθανό να είναι αρκετά ανταγωνιστικό με τα δεδομένα της ελληνικής αγοράς και τίθεται εκ των πραγμάτων στη συζήτηση. Δεν αποτελεί όμως κεντρικό ζήτημα», δηλώνει ο γενικός διευθυντής ανθρωπίνου δυναμικού και διοικητικών υπηρεσιών του ομίλου της HELLENiQ ENERGY Αλέξανδρος Τζαδής, σημειώνοντας ότι ένα καλό οικονομικό πακέτο σε συνδυασμό με τα φορολογικά κίνητρα που ισχύουν για τους επαναπατριζόμενους βρίσκεται πάντα στο τραπέζι. Για να συμπληρώσει, πάντως, πως «οι Έλληνες του εξωτερικού βάζουν κι άλλα κριτήρια

που θα καθορίσουν την απόφασή τους, όπως είναι το μέγεθος και η οικονομική ευρωστία της εγχώριας επιχείρησης, οι ευκαιρίες ανάπτυξης και εξέλιξης, το εάν βρίσκεται στην αιχμή των εξελίξεων και, βέβαια, εάν όλα αυτά έχουν μακρόπνοη προοπτική, καθώς κανείς δεν θέλει να πάρει μια τόσο σοβαρή απόφαση και η παραμονή του να διαρκέσει για λίγο». Να σημειωθεί ότι ο όμιλος HELLENiQ ENERGY έχει ήδη προσλάβει δύο Έλληνες του εξωτερικού μέσω της διαδικασίας που έγινε στο Λονδίνο, ενώ μετά το Αμστερνταμ συνεχίζονται οι συζητήσεις με αρκετούς ενδιαφερομένους από διάφορους τομείς, όπως και engineering, IT, οικονομικών, ανθρωπίνου δυναμικού. Επίσης τα τελευταία δύο έτη έχει εντάξει στο δυναμικό του πάνω από 20 εξειδικευμένα στελέχη, τα οποία έχουν επαναπατριστεί από προηγμένες οικονομίες και επιχειρήσεις, όπως ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία κ.ά.

Αλλά και η μικρότερη σε μέγεθος Eunice Energy έχει ήδη στο δυναμικό της ένα σημαντικό αριθμό επαναπατρισμένων Ελλήνων –ο γενικός διευθυντής του ομίλου Γιώργος Πεχλιβάνογλου είναι ένας από αυτούς, όπως και η κ. Ηλιοπούλου–, ενώ και στο Αμστερνταμ έκανε προσφορές σε κάποιους Έλληνες που... πολύ και πολλοί θα τους ήθελαν στην επιχείρησή του.

Όσο για την Pfizer Hellas, σύμφωνα με τον κ. Φουστέρη, ήδη το 15% του προσωπικού της είναι rebrain, περίπου

Πάνω, στιγμιότυπα από την τελευταία εκδήλωση αναζήτησης ταλέντων στο Αμστερνταμ, Rebrain Greece, τον Νοέμβριο. Εκπρόσωποι μεγάλων ελληνικών ομίλων που συμμετείχαν έχουν στα χέρια τους εκατοντάδες βιογραφικά Ελλήνων που εργάζονται στην Ολλανδία και θέλουν να επιστρέψουν. Κάτω, η πρώτη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε την περασμένη άνοιξη στο Λονδίνο είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληψη τουλάχιστον 70 ατόμων σε ελληνικές επιχειρήσεις.

200 εργαζόμενοι δηλαδή, από χώρες όπως ΗΠΑ, Αγγλία και Ολλανδία, ενώ μεγάλο ήταν και το ενδιαφέρον στο Αμστερνταμ από όσους επιθυμούν να εργαστούν σε ένα ολιστικό πρόγραμμα, με στόχο όχι μόνο να έρθουν αλλά να παραμείνουν και να εξελιχθούν σε μια επιχείρηση που ήδη εργάζεται με παγκόσμιες ομάδες.

Ομαλή μετάβαση

Η γενική διευθύντρια-Chief Human Resources Officer της Alpha Bank, Φραγκίσκη Μελίσσα, σημειώνει πως η τράπεζα μαζί με τις θυγατρικές της στην Ελλάδα έχει καλύψει 72 θέσεις υψηλής ειδίκευσης, σε διάφορες ειδικότητες σε audit, operations, finance and risk, IT, Digital και relationship management από το 2022, ενώ μόνο μέσα στο 2024 έχει προχωρήσει σε 15 προσλήψεις και συνεχίζει τις συναντήσεις με στελέχη του εξωτερικού. Σημειώνει δε, πως κάθε εργαζόμενος είναι αποδέκτης ποικίλων παροχών και κινήτρων που καλύπτουν διάφορες ανάγκες του. Για παράδειγμα, παρέχεται πρόγραμμα υγείας και ζωής, απαιτητικό πρόγραμμα, συστηματική εκπαίδευση, υβριδικό μοντέλο εργασίας ανάλογα την περιοχή εργασίας. Επιπροσθέτως, ειδικά για Έλληνες από το εξωτερικό υπάρχει πρόγραμμα υποστήριξης για την ομαλή μετάβαση και εγκατάστασή στη χώρα και μια πολύ ενεργή κοινότητα Ελλήνων που έχουν έρθει από το εξωτερικό και εργάζονται στην τράπεζα (οι Ithacans). Βεβαίως

και στην περίπτωση της Alpha Bank σημαντικό κίνητρο αποτελεί το εργασιακό περιβάλλον και η κουλτούρα του οργανισμού. «Στην τράπεζα έχουν σχεδιαστεί και εφαρμοστεί dual μονοπάτια καριέρας τόσο για θέσεις που περιλαμβάνουν διοικητικές ευθύνες όσο και θέσεις υψηλής εξειδίκευσης, τα οποία δίνουν πολλές δυνατότητες εσωτερικής κινητικότητας, καθώς και σαφή αποτύπωση των προοπτικών εντός του οργανισμού», σημειώνει η κ. Μελίσσα.

Το ιδανικό για μας θα ήταν να πείσουμε τους Έλληνες, που «χτίστηκαν ως επαγγελματίες μέσω των εμπειριών τους στο εξωτερικό σε έντονα ανταγωνιστικά περιβάλλοντα, ότι τελικά η Ελλάδα είναι η καλύτερη επιλογή τους», δηλώνει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής ανθρωπίνου δυναμικού στη Motor Oil Θεοφάνης Βουτσάρας. Μόνο από το ταξίδι στο Αμστερνταμ η εταιρεία έχει σήμερα 30 άτομα για τα οποία ενδιαφέρεται, ενώ ήδη με τα τέσσερα από αυτά βρίσκονται στο τελικό στάδιο υπογραφής συμβάσεων εργασίας. Αυτό που αναζητούν είναι «ανθρώπους που ξεχωρίζουν σε όλους τους κλάδους, από μηχανικούς, μηχανολόγους, υπεύθυνους AI και IT, έως εξειδικευμένους επαγγελματίες στα οικονομικά, τα νομικά και τη διαχείριση ανθρωπίνου δυναμικού». Μάλιστα, τα τελευταία 4-5 χρόνια έχουν επαναπατριστεί από χώρες όπως η Μεγάλη Βρετανία και η Γερμανία οι εργάζονται στη Motor Oil, τουλάχιστον 7 άτομα.

Προγράμματα ευεξίας από τις εταιρείες για τους εργαζομένους

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΤΖΑΝΑΤΟΥ**

Η πανδημία επαναπροσδιόρισε τη σχέση των εργαζομένων με την εργασία και τον εργοδότη. Η κινητικότητα, που κάποιον ονόμασαν μεγάλη παύση, υποβλήθηκε στην αναζήτηση μιας νέας ισορροπίας μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής, αλλά και ποιτικότερου εργασιακού περιβάλλοντος. Τα τμήματα ανθρωπίνων πόρων των επιχειρήσεων ξέρουν πως δεν είναι δύσκολο μόνο να βρουν εργαζομένους με τις κατάλληλες δεξιότητες, αλλά και να τους κρατήσουν. Αντιλαμβάνονται πως η δέσμευση και η αφοσίωση των εργαζομένων προς την επιχείρηση δεν σφυρηλατούνται πλέον αποκλειστικά και μόνο με τις αμοιβές, αλλά με ένα συνολικότερο πακέτο παροχών που θα λαμβάνει υπόψη του και την ποιότητα ζωής εντός της εργασίας. Δεν είναι τυχαίο πως σύμφωνα με το Business Harvard Review οι επιχειρήσεις παγκοσμίως δαπάνησαν πέρυσι σχεδόν 52 δισ. δολ. (θα φτάσουν τα 94,6 δισ. δολ. το 2026),

Οι επιχειρήσεις παγκοσμίως δαπάνησαν πέρυσι σχεδόν 52 δισ. δολ. για το corporate wellness.

για να προσφέρουν στους εργαζομένους τους προγράμματα σωματικής άσκησης, διατροφής και γενικότερα ευεξίας.

«Είναι αλήθεια πως το corporate wellness δεν είναι ακόμα ψηλά στις προτεραιότητες των ελληνικών επιχειρήσεων. Από την άλλη, όμως, μετά την πανδημία η υγεία, η άσκηση, η σωστότερη διατροφή είναι στις προτεραιότητες των εργαζομένων», παρατηρεί η Ιωάννα Λαουμιτζή, με BSc in Physical Education & Sports Science, MSc in Sports Marketing, ιδρύτρια του IL Exclusive Fitness και εξειδικευμένη Fitness Consultant, αφού παρακολούθησε και ολοκλήρωσε με επιτυχία το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Θεσ-

«Μετά την πανδημία, η υγεία, η άσκηση, η σωστότερη διατροφή είναι στις προτεραιότητες των εργαζομένων», λέει η ιδρύτρια του IL Exclusive Fitness, Ιωάννα Λαουμιτζή.

σαίως Workplace Programs: Exercise, Ergonomics and Health Habits.

Κάποιες εταιρείες προσπαθούν να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των εργαζομένων τους προσφέροντας πρόσβαση σε κάποια γυμναστήρια με προνομιακές τιμές ή ακόμα και κουπόνια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε χώρους ευεξίας, π.χ. spa.

«Εκοντας μια εμπειρία πολυετούς συνεργασίας με επιχειρήσεις, κυρίως πολυεθνικές που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, διαπιστώνω πως είναι πιο αποτελεσματικό για κάθε εταιρεία να δημιουργήσει ομάδες εργαζομένων που θα μπορούν να μοιράζονται τις ίδιες ανάγκες και ευκαιρίες και μέσω της ευξίας και του αθλητισμού, να έρχονται πιο κοντά μαθαίνοντας καλύτερα ο ένας τον άλλον. Με τη συμμετοχή και τη συλλογική προσπάθεια ισχυροποιείται η σχέση των εργαζομένων μεταξύ τους, αλλά και όλων με την επιχείρηση», λέει.

Ευξία είναι και άσκηση, αλλά και πολλά περισσότερα. «Η ίδια η γυμνα-

στική φυσικά είναι μέρος αυτών των προγραμμάτων: ανάλογα με τις δυνατότητες κάθε εταιρείας –αν αυτή διαθέτει γυμναστήριο, αν έχει εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο διαθέσιμο– διαμορφώνονται ομαδικά προγράμματα γυμναστικής. Αν δεν υπάρχει τέτοιος χώρος, εφαρμόζεται μια “υβριδική άσκηση”, στην οποία κάθε εργαζόμενος έχει τη δυνατότητα να συνδέεται με ένα call με τον γυμναστή από τον χώρο που θέλει. Υπάρχει επιπλέον και μία μίνι βιβλιοθήκη με ένα ασκησηολόγιο που ο καθένας μπορεί να ακολουθεί με τους ρυθμούς του».

Πέραν αυτού, η εργονομική οργάνωση του χώρου εργασίας έχει επίσης σημασία. «Κοιτάζουμε τον χώρο και τη διαμόρφωσή του, γιατί αν δεν είναι σωστός, κουράζει ευκολότερα και εντέλει μειώνει την παραγωγικότητα του εργαζομένου», εξηγεί η κ. Λαουμιτζή.

Εξίσου σημαντικό είναι και το κομμάτι της διατροφής, που συχνά αποτελεί και ένα από τα βασικότερα προβλήματα στις εταιρείες. Ένα πρόγραμμα corporate

wellness περιλαμβάνει και καθοδήγηση υγιεινών διατροφικών συνθηκών, με στόχο τα εστιατόρια στους χώρους εργασίας να προσφέρουν περισσότερες επιλογές για όλους: «Λύση δεν είναι μόνο να προσφέρεται κάτι με λιγότερο αλάτι ή με λιγότερο λάδι. Πρέπει να υπάρχουν επιλογές, λόγω χάρη, για κάποιον που είναι vegan», σημειώνει.

«Σε κάθε περίπτωση, καταλήγει, τέτοιου είδους προγράμματα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις πραγματικές συνθήκες κάθε επιχείρησης και στις πραγματικές ανάγκες των εργαζομένων τους. Εστιάζουμε κατ' αρχάς στην ψυχική τους υγεία και μετά στη σωματική. Έχουμε φόρμες προσωπικής αξιολόγησης για να έχουμε εικόνα της δικής τους οπτικής. Πώς δηλαδή βλέπουν οι ίδιοι το σώμα και την υγεία τους, μέσα από ειδικά ερωτηματολόγια που διαμορφώθηκαν από επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Ετσι αφού κατανοήσουμε πλήρως τις πραγματικές ανάγκες τους, θα σχεδιάσουμε τις wellness υπηρεσίες».

Ενίσχυση 17.000 ευρώ σε ανέργους για σύσταση μικρής επιχείρησης

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Οικονομική ενίσχυση ύψους 17.000 ευρώ θα λάβουν άνεργοι, ηλικίας από 30 έως 59 ετών, που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας της Δημοσίας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ). Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και σύμφωνα με την υπουργό Εργασίας Νίκη Κεραμέως, έμφαση θα δοθεί στη γυναίκα επιχειρηματικότητα.

Η σχετική υπουργική απόφαση δπ-

μοσιεύθηκε σε ΦΕΚ και οι αιτήσεις χρηματοδότησης (επενδυτική πρόταση) θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Συνολικά, εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτηθούν έως 5.880 άνεργοι, κατά κύριο λόγο γυναίκες, με συνολικό προϋπολογισμό της τάξης των 100 εκατ. ευρώ. Αναλυτικά, η δράση «Πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας για ανέργους ηλικίας 30-59 ετών με έμφαση

Το πρόγραμμα της ΔΥΠΑ δίνει έμφαση στις γυναίκες και αφορά ανέργους ηλικίας από 30 έως 59 ετών.

στις γυναίκες» συγχρηματοδοτείται από το ελληνικό Δημόσιο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και

Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027. Το ποσό ενίσχυσης των νέων επιχειρήσεων –δικαιούχων της δράσης ανέρχεται σε 17.000 ευρώ και καταβάλλεται σε τρεις δόσεις ως εξής:

- 1η δόση ύψους 4.600 ευρώ: μετά την έναρξη δραστηριότητας.
- 2η δόση ύψους 6.200 ευρώ: μετά τη λήξη του πρώτου εξαμήνου από την έναρξη της επιχείρησης, κατόπιν επαλήθευσης της λειτουργίας για χρονικό διάστημα 6 μηνών.
- 3η δόση ύψους 6.200 ευρώ: μετά

τη λήξη του δεύτερου εξαμήνου από την έναρξη της επιχείρησης, κατόπιν επαλήθευσης της λειτουργίας για χρονικό διάστημα 6 μηνών.

Η υποβολή των ηλεκτρονικών αιτήσεων ξεκινάει αύριο Πέμπτη 19 Δεκεμβρίου 2024 και λήγει την Τρίτη 21 Ιανουαρίου 2025. Σύμφωνα με την υπουργό Εργασίας Νίκη Κεραμέως, μία από τις βασικές προτεραιότητες του υπουργείου είναι η περαιτέρω τόνωση της απασχόλησης σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες που έχουν περιθώρια βελτίωσης,

όπως οι γυναίκες, και σε αυτή την κατεύθυνση κινείται το συγκεκριμένο πρόγραμμα, δίνοντας τη δυνατότητα να κάνουν το επόμενο βήμα προς μια δυναμική και επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία. Αντίστοιχα, και ο διοικητής της ΔΥΠΑ Σπύρος Πρωτοψάλτης με δηλώσεις του αναφέρθηκε στα προγράμματα νέας επιχειρηματικότητας της ΔΥΠΑ, χαρακτηρίζοντάς τα «ένα σημαντικό εργαλείο για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω της πρόσβασης των ανέργων στο επιχειρείν».

Ανισοι οι όροι ανταγωνισμού για την ευρωπαϊκή βιομηχανία

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Τι λύση δραστηκών μέτρων για τη μείωση του ενεργειακού κόστους και τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού στη διεθνή αγορά αναμένει από τη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο κλάδος μη σιδηρούχων μετάλλων. Τυχόν αποτυχία, όπως σημειώνει σε άρθρο του στο Euroactiv ο Ευάγγελος Μυτιληναίος, επικεφαλής της Metlen και πρόεδρος της Eurometaux, θα οδηγήσει σε περαιτέρω απόλυτα κρίσιμους βιομηχανικών μονάδων και θα αποδυναμώσει τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης, με επιπτώσεις σε ολόκληρες αλυσίδες αξίας. Στην Ευρώπη σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί 15 εργοστάσια επεξεργασίας αλουμινίου, πυριτίου και ψευδαργύρου. «Δεν μπορούμε να έχουμε οικονομική ασφάλεια όταν καταβάλλουμε τετραπλάσια τιμή για την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο από τους ανταγωνιστές μας», τονίζει ο Ευάγγελος Μυτιληναίος, σημειώνοντας ότι το επενδυτικό κόστος για μια νέα μεταλλουργία μπαταριών στην Ευρώπη είναι πλέον τρεις φορές υψηλότερο σε σύγκριση με τις ανταγωνιστικές χώρες, ενώ το λειτουργικό κόστος είναι 50% υψηλότερο. Επισημαίνει, επίσης, ως επιχείση την ανάγκη εφαρμογής της ευρωπαϊκής πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες (CRMA) και θέτει ζήτημα χρηματοδότησης μέσω ελκυστικών και προσιτών μηχανισμών. «Η Eurometaux εκτιμά ότι προκειμένου να επιτύχουμε τους στόχους της CRMA, ο κλάδος μας χρειάζεται 10 νέα ορυχεία, 15 νέες εγκαταστάσεις επεξεργασίας και 15 νέες μονάδες ανακύκλωσης στην Ευρώπη μέχρι το 2030. Προφανώς πρέπει επίσης να επανα-

λειτουργήσουν και οι 15 μονάδες που έχουν κλείσει ή έχουν περιορίσει τη λειτουργία τους. Αυτό απαιτεί χρηματοδότηση και χρειάζεται ευέλικτους και προσαρμοσμένους χρηματοδοτήσιμους και τη στήριξη των ευρωπαϊκών εταιρειών», αναφέρει. Προτείνει τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στις πρώτες ύλες με έμφαση τόσο στις λειτουργικές όσο και στις κεφαλαιουχικές δαπάνες, τη δημιουργία ενός ταμείου κυριαρχίας για τη βιομηχανική παραγωγή, ισχυρά προσανατολισμένον στις πρώτες ύλες και τη δημιουργία μιας τράπεζας πρώτων υλών, στα πρότυπα της τράπεζας υδρογόνου, η οποία θα παρέχει χρονικά περιορισμένη στήριξη με βάση την παραγωγή, τόσο για το λειτουργικό όσο και για το κεφαλαιουχικό κόστος των στρατηγικών έργων. Ανεπίσημα για τη μείωση του ενεργειακού κόστους, προτείνει τρεις δράσεις που θα πρέπει να ληφθούν άμεσα:

1. Αρση των εμποδίων στις συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ (PPAs). Η προώθηση σχεδίων όπως το Green Pool, που προτάθηκε από την ελληνική κυβέρνηση και περιλαμβάνεται στην έκθεση Ντράγκι, θα αποτελέσει αναμφίβολα μέρος της λύσης.

2. Διατήρηση και ενίσχυση της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών ρύπων και μετά το 2030.

3. Πλαφόν συνολικά στους φόρους, στις εισφορές και σε όλες τις άλλες ρυθμιστικές δαπάνες για τους καταναλωτές εντάσσοντας ενέργειας. Να διασφαλιστεί δηλαδή ότι αθροιστικά δεν υπερβαίνουν ένα ποσοστό της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας.

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ**

Κομμένο «θισαυρό» για Δμόσιο και ε-πηρεσίες αποτελούν τα δεδομένα, δηλαδή σχεδόν κάθε είδους διαδίστησι, ακατέργαστη πληροφορία (π.χ. κίνηση στους δρόμους, δημόσιες δαπάνες, προφίλ πελατών), η ο-ποία, μέσω κατάλληλης επεξεργασίας, μπο-ρεί να οδηγήσει σε πολύτιμα συμπερά-σματα, βελτιώνοντας τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την επίλυση προβλημάτων.

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), το 86% των επι-χειρήσεων που αξιοποιούν συστηματικά τα δεδομένα τους προσαρμόζονται καλύ-τερα στις αλλαγές της αγοράς. Επιπλέον εξασφαλίζονται 20% μείωση του κόστους συντήρησης εξοπλισμού παραγωγής, 30% αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων, 73% βελτίωση της απόδοσης και παραγωγικ-ότητας των εργαζομένων, 5%-10% καμίν-ωτο κόστος αποθήκευσης, και 50% συ-νομειότερος χρόνος αναμονής εξυπηρέτη-σης αιτημάτων πελατών.

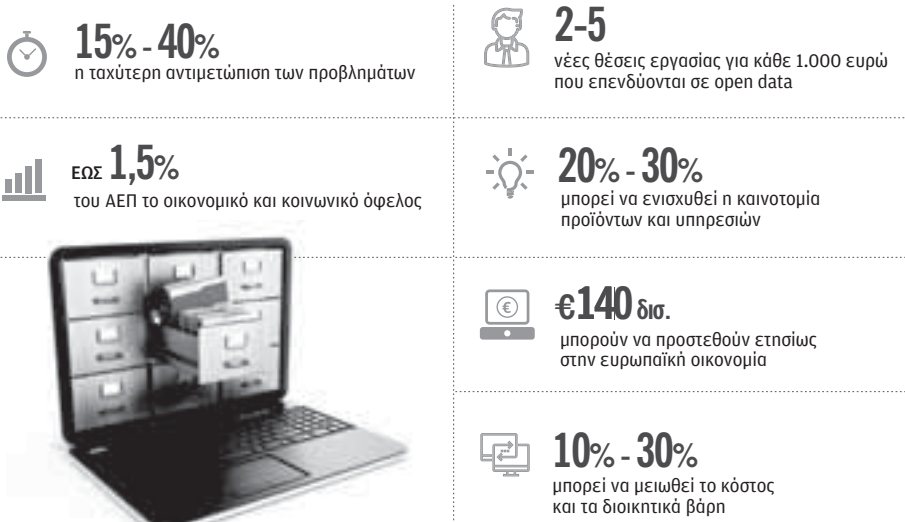
Σημαντικά είναι και τα οφέλη από την επεξεργασία των ανοικτών δεδομένων. Της συννεχούς, δηλαδή, ροής πληροφορίας που διαθέτουν δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο η δημόσιος φορείς, όπως, για παράδειγμα, τα σημεία όπου πραγματοποιούνται κατασκευαστικά έργα. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεσματικής χρήσης open data αποτελούν οι εφαρμογές μέσω των οποίων οι πολίτες ενημερώνονται σε πραγματικό χρόνο για τις κυκλοφοριακές συνθήκες μιας πόλης.

Ο ΣΕΒ έχει υπολογίσει ότι τα ανοικτά δεδομένα συμβάλλουν στην ενίσχυση 20%-30% της καινοτομίας προϊόντων και υπηρεσιών, στη μείωση 10%-30% του κόστους και των διοικητικών βαρών, και στον περιορισμό από 15% έως 40% των χρόνων αντιμετώπισης προβλημάτων που σχετίζονται με τη δημόσια ασφάλεια, την περιβάλλον, την εκπαίδευση και τη διαχείριση κρίσεων. Σύμφωνα με μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η αξία των ανοικτών δεδομένων τοποθετείται σε 194 δις. ευρώ σε Ευρωπαϊκή Ένωση και Ηνωμένης Βασιλείας.

Θησαυρός για τις εταιρείες τα ανοιχτά δεδομένα

Εως 30% αυξάνονται τα ταμειακά διαθέσιμα για επιχειρήσεις που τα αξιοποιούν

ΤΑ ΟΦΕΛΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σύμφωνα με τον ΣΕΒ, με τη χρήση τους εξασφαλίζεται 73% βελτίωση της απόδοσης των εργαζομένων.

λειο. Σύμφωνα με τον δείκτη για τον βαθμό «οριζοτινιότητας» των ανοικτών δεδομένων στην Ελλάδα, η Ελλάδα αξιολογείται χαμηλά ως προς τον βαθμό επιδράσεως του συγκεκριμένου περιεχομένου (130 με ανώτατο 600), ενώ σε επίπεδο χάραξης πολιτικής εμφανίζει καλές επιδόσεις (512 με ανώτατο 640). Το συνολικό σκορ της χώρας είναι 1.545 (με ανώτατο 2.540).

Για το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης η επεξεργασία των ανοικτών δεδομένων αποτελεί προτεραιότητα, με εφαρμογές, όπως το σχεδιαζόμενο app, «pricesmap» για την αποτύπωση των τιμών ακινήτων να στηρίζονται στις καταχωρήσεις του Κτηματολογίου. Το προσεχές διάστημα, κατά πληροφορίες, η ηγεσία του υπουργείου

Ψηφιακής Διακυβέρνησης πρόκειται να παρουσιάσει στο υπουργικό συμβούλιο την ευρωπαϊκή πράξη για τη διακυβέρνηση των (ανώνυμων) δεδομένων (data governance act). Στόχος είναι διάσπαρτες πληροφορίες, όπως, για παράδειγμα, ο αριθμός των διαθεσίμων κλινών ΜΕΘ, κλιματολογικά ή εργασιακά δεδομένα, να παραμένουν διαρκώς επικαιροποιούμενες και να είναι εύκολα προσβάσιμες από τους πολίτες μέσω μιας ενιαίας πλατφόρμας.

Η αξιοποίηση των δεδομένων από τις επιχειρήσεις εκτιμάται, κατά τον ΣΕΒ, ότι μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να «εξελιχθούν» νέες δυνατότητες, να αναπτύξουν καινοτόμα προϊόντα (π.χ. εφαρμογές τεχνητών νοημοτήτων, βελτιστοποιήσεων, γεω-πληροφορίες κ.λπ.) και να προσελκύσουν ταλέντο υψηλής εξειδίκευσης σε τομείς STEM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Μαθηματικά). Επίσης μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τον δημόσιο τομέα να ενισχύσει την ποιότητα και αξιοπιστία των υπηρεσιών που προσφέρει. Σύμφωνα με όσα ανέφερε πρόσφατα σε εκδήλωση του ΣΕΒ η πρόεδρος της Εκτελεστικής Ε-

Time Slot	Program	Hosts	Share (%)
6-10	ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ	ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ	12.9%
21-24	ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ	ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ	15.2%
9-12	ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ	ΣΥΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ	13.4%

**ΑΘΛΗΤΙΚΑ
ΜΕ ΑΠΟΨΗ**

**ΣΠΟΡ FM
95.0**

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

A black and white advertisement for Spor FM 95.0. The top half features the station's branding: the title 'ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ' in large, bold, white capital letters, followed by the 'ΣΠΟΡ FM 95.0' logo which includes a stylized soccer ball graphic, and the slogan 'ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!' below it. The bottom half of the image shows two men from the chest up, both wearing light-colored soccer jerseys with dark stripes on the shoulders. They are both laughing heartily with their mouths wide open. The man on the left is pointing his right index finger towards the viewer, while the man on the right has his arm around the other's shoulder. The background is a solid dark gray.

Διαμάχες κληρονόμων κρατούν κλειστά χιλιάδες ακίνητα

Για κάθε ένα από τα 600.000 κενά σπίτια υπάρχουν δύο ιδιοκτήτες

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Σε «γόρδιο δεσμό» εξελίσσονται οι κενές κατοικίες πανελλαδικά, ιδίως όμως στην Αττική, όπου το ζήτημα του ελλείμματος διαθέσιμων ακινήτων τείνει να λάβει διαστάσεις «επιδημίας», συντηρώντας τις υψηλές τιμές πώλησης και ακόμη περισσότερο ενοικίασης. Με βάση τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ το 2021, μόνο στο λεκανοπέδιο της Αττικής εντοπίζονται 255.300 κλειστές κατοικίες, ενώ πανελλαδικά το σχετικό νούμερο αγγίζει τα 793.000 ακίνητα. Εξ αυτών, σε περίπου 600.000 ακίνητα αντιστοιχούν 1 εκατ. δικαιώματα. Δηλαδή, στο 75% των κλειστών κατοικιών παρατηρείται το φαινόμενο της πολυιδιοκτησίας, καθώς υπάρχουν σχεδόν δύο ιδιοκτήτες ανά ακίνητο. Επομένως, αποδεικνύεται πλέον και με βάση τους αριθμούς ότι η πολυιδιοκτησία και οι πολυετείς διαμάχες των κληρονόμων είναι πράγματι ένας από τους λόγους που κρατούν κλειστά τα ακίνητα.

Η φοροαπαλλαγή

Παράλληλα, φαίνεται πως και το μέτρο της φοροαπαλλαγής για τρία χρόνια, σε όσους ιδιοκτήτες επιστρέψουν τα κλειστά σπίτια τους στην αγορά, δεν θα έχει την προσδοκώμενη ανταπόκριση. Σύμφωνα με τον ΠΟΜΙΔΑ, ένας καθοριστικός λόγος για τη διαφαινόμενη αποτυχία του μέτρου είναι ότι, με βάση τη σχετική διάταξη, το κίνητρο της φοροαπαλλαγής έχει συνδεθεί με τον ενοικιαστή και όχι με το ακίνητο. Ειδικότερα, αν για οποιονδήποτε λόγο αποχωρήσει ο ενοικιαστής κατά τη διάρκεια της τριετίας που ισχύει το μισθωτήριο που έχει υπογραφεί (π.χ. οφειλές, μετακίνηση σε άλλη πόλη, οικογενειακοί λόγοι ή λόγοι υγείας), τότε ο ιδιοκτήτης χάνει τη φοροαπαλλαγή τόσο για το έτος της αποχώρησης όσο και για το υπόλοιπο της περιόδου του συμβολαίου.

«Αν ο μισθωτής αποχωρήσει τον πρώτο χρόνο, π.χ. γιατί χώρισε ή γιατί μετατέθηκε ή γιατί δεν μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά στο συμφωνηθέν ενοίκιο, τότε ο

Βάσει της τελευταίας απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ το 2021, μόνο στο λεκανοπέδιο της Αττικής εντοπίζονται 255.300 κλειστές κατοικίες, ενώ πανελλαδικά αγγίζουν τις 793.000. Εξ αυτών, σε περίπου 600.000 ακίνητα αντιστοιχούν 1 εκατ. δικαιώματα. Δηλαδή, στο 75% των κλειστών κατοικιών παρατηρείται το φαινόμενο της πολυιδιοκτησίας.

Προβληματικό το κίνητρο της τριετούς φοροαπαλλαγής μισθωμάτων, λέει η ΠΟΜΙΔΑ. Έχει συνδεθεί με τον ενοικιαστή και όχι με το ακίνητο.

ιδιοκτήτης, που θα έχει δαπανήσει και κάποια χρήματα για να επισκευάσει το μέχρι πρότινος κλειστό διαμέρισμά του, όχι μόνο θα χάσει τη φοροαπαλλαγή ή γιατί δεν μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά στο συμφωνηθέν ενοίκιο, τότε ο

νέχεια βρει άλλον ενοικιαστή», τόνισε ο κ. Παραδίας μιλώντας στην πρόσφατη εκδήλωση για τα ακίνητα που διοργάνωσε ο σύμβουλος και επιχειρηματίας κ. Ηλίας Παπαγεωργιάδης. Επίσης, σύμφωνα με τον κ. Παραδία, παραμένουν εκτός της ρύθμισης και πολλοί ενοικιαστές που έχουν την πλέον πιεστική ανάγκη στέγας, ιδίως στα νησιά και στην περιφέρεια, όπως αναπληρωτές εκπαιδευτικοί, αγροτικοί γιατροί, αστυνομικοί, συνοριοφύλακες και πολλές άλλες κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων και εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα σε τουριστικές εγκαταστάσεις, εργοτάξια κ.τ.λ., που ενδιαφέρονται κυρίως για ετήσιες μισθώσεις και όχι τριετίες.

Τα απλήρωτα ενοίκια

Σύμφωνα με τον κ. Παπαγεωργιάδη, ακόμη ένας σημαντικός λόγος που κρατάει τα ακίνητα κλειστά είναι η έλλειψη προστασίας των ιδιοκτητών απέναντι σε φαινόμενα κακοβούλων ενοικιαστών, που αφήνουν απλήρωτα ενοίκια και οφειλές (π.χ. σε ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ κ.λπ.), όπως επίσης και φθορές στο ίδιο το ακίνητο. «Αρκετοί ιδιοκτήτες διστάζουν να αξιοποιήσουν τα ακίνητά τους και επειδή φοβούνται ότι τα έξοδα θα είναι τελικά περισσότερα από τα πιθανά έσοδα. Αν μένουν και σε άλλη πόλη, προστίθεται και ο παράγοντας της έλλειψης χρόνου για να ασχοληθούν με το ακίνητό τους», ανέφερε ο κ. Παπαγεωργιάδης.

Διπλάσιοι από τους πωλητές οι αγοραστές κατοικιών

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Μειωμένο σε σχέση με πριν από έξι μήνες είναι το αγοραστικό ενδιαφέρον για την αγορά κατοικίας, αλλά η ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης παραμένει το ίδιο έντονη, καθώς οι υποψήφιοι αγοραστές είναι τουλάχιστον διπλάσιοι σε σχέση με τους πωλητές. Αυτό είναι ένα από τα βασικά συμπεράσματα του 3ου Βαρόμετρου για την αγορά ακινήτων, που πραγματοποίησε σε δείγμα 1.500 ανθρώπων σε Αττική και Θεσσαλονίκη η Μονάδα Ερευνών Κοινής Γνώμης και Αγοράς του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, υπό τον καθηγητή Γιώργο Σιάκα και παρουσιάστηκε

Η ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης συντηρεί τις τιμές υψηλά, παρά την εξασθένηση της ζήτησης.

σε ειδική εκδήλωση για την αγορά ακινήτων, που διοργάνωσε ο κ. Ηλίας Παπαγεωργιάδης, επικεφαλής του επιχειρηματικού ομίλου More Group.

Ειδικότερα, σε σχέση με τον περασμένο Μάιο, το ποσοστό εκείνων που ενδιαφέρονται να αγοράσουν ακίνητο μειώθηκε από το 28% στο 22%, ενώ αντίστοιχα μείωση καταγράφουν και οι πωλητές από το 9% στο 7%. Ωστόσο, από το 22% που δηλώνουν «υποψήφιοι αγοραστές» μόλις το 15% θέλει να προβεί σε αγορά άμεσα ή εντός εξαμήνου. Εντός ενός έτους από-

ντισε το 17,5%, εντός τριών ετών το 26,5% και «στο μέλλον» δήλωσε το 39,5%. Το 69,5% αυτών ψάχνουν να καλύψουν στεγαστικές τους ανάγκες και το 29% θέλουν να κάνουν επένδυση προς εκμετάλλευση.

Σημαντικό είναι και το εύρημα της κατακόρυφης υποχώρησης του ποσοστού των πωλητών που προχωρούν σε αυτήν την κίνηση επειδή χρειάζονται τα χρήματα για να καλύψουν άλλες ανάγκες, από το 47% του περασμένου Μαΐου σε μόλις 31%. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι οι ζητούμενες τιμές πώλησης πιθανώς να είναι πιο ανελαστικές το επόμενο διάστημα, καθώς οι περισσότεροι πωλητές δεν έχουν οικονομική ανάγκη.

Σύμφωνα με τον κ. Παπαγεωργιάδη, «το 2008 είχαμε προσφορά 100 ακινήτων και ζήτηση για 110. Μεσούσης της κρίσης, είχαμε προσφορά 90 ακινήτων και ζήτηση για 10 και σήμερα έχουμε προσφορά 20 ακινήτων και ζήτηση για 40 ακίνητα. Βλέπουμε δηλαδή ότι ενώ η ζήτηση δεν έχει επιστρέψει ακόμη στο επίπεδο που ήταν πριν από την κρίση, εντούτοις η προσφορά είναι πλέον πολύ χαμηλότερη. Αυτό οφείλεται στον τεράστιο αριθμό των κενών/κλειστών κατοικιών, που με βάση την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, το 2021, υπολογίστηκαν σε σχεδόν 800.000 πανελλαδικά, εκ των οποίων 255.300 βρίσκονται στην Αττική», ανέφερε χαρακτηριστικά. Ετσι, σύμφωνα με τον ίδιο, η ενδεχόμενη λύση για να δοθεί διέξοδος στους αγοραστές κατοικίας είναι η αύξηση της προσφοράς, ώστε να μειωθούν και οι τιμές, και όχι η τόνωση της ζήτησης μέσω προγραμμάτων, όπως το «Σπίτι Μου»,

Οι топ 10 περιοχές σε αναζητήσεις για πώληση κατοικίας στην Αττική

	2022	2023	2024
1.	Δήμος Αθηναίων	Δήμος Αθηναίων	Δήμος Αθηναίων
2.	Γλυφάδα	Γλυφάδα	Γλυφάδα
3.	Χαλάνδρι	Χαλάνδρι	Χαλάνδρι
4.	Κηφισιά	Κηφισιά	Κηφισιά
5.	Μαρούσι	Πειραιάς	Πειραιάς
6.	Νέα Σμύρνη	Μαρούσι	Μαρούσι
7.	Πειραιάς	Νέα Σμύρνη	Νέα Σμύρνη
8.	Παλαιό Φάληρο	Παλαιό Φάληρο	Παλαιό Φάληρο
9.	Καλλιθέα	Καλλιθέα	Καλλιθέα
10.	Αγ. Παρασκευή	Αγ. Παρασκευή	Αγ. Παρασκευή

ΠΗΓΗ: Spitagatos

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

που έχουν ως αποτέλεσμα να αυξάνεται η ήδη υψηλή ζήτηση, χωρίς κάποια διαφοροποίηση της προσφοράς. «Είναι σαν να προσπαθούμε να σβήσουμε τη φωτιά ρίχνοντας πετρέλαιο», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Εν τω μεταξύ, με βάση τα στοιχεία του Βαρόμετρου, το 71% των αγοραστών κινείται με διαθέσιμο προϋπολογισμό 50.000-200.000 ευρώ, ενώ ειδικά η κατηγορία

100.000-150.000 ευρώ αφορά το 29,5% των πιθανών αγοραστών. Αντιθέτως, μόλις 4,5% αναζητούν ακίνητα αξίας άνω των 300.000 ευρώ. Ωστόσο, το αγοραστικό κοινό περιμένει και νέα αύξηση των τιμών. Ειδικότερα, το 51% αναμένει αύξηση το επόμενο 12μηνιο, ενώ το 45% θεωρεί ότι το ενδιαφέρον για την αγορά κατοικίας θα παραμείνει μεγάλο και το επόμενο διάστημα.

Προσωρινό σύστημα για υπολογισμό αντικειμενικών αξιών

Με ένα προσωρινό αυτόματο σύστημα θα υπολογίζονται οι αντικειμενικές αξίες που ακυρώνονται με αποφάσεις των δικαστηρίων. Μέχρι να ετοιμαστεί από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών το πλήρως αυτοματοποιημένο σύστημα αναπροσαρμογής των τιμών ζώνης, το οποίο θα είναι εναρμονισμένο με τις τιμές της αγοράς, η φορολογική διοίκηση και οι συμβολαιογράφοι θα υπολογίζουν τις αντικειμενικές αξίες με το προσωρινό σύστημα. Συγκεκριμένα, για τις νέες αντικειμενικές αξίες θα λαμβάνεται ως τιμή εκκίνησης:

α) Ο μέσος όρος της ακυρωθείσας τιμής εκκίνησης και της τελευταίας τιμής εκκίνησης που ίσχυε πριν από αυτήν, ή

β) Η δικαστικώς ακυρωθείσα τιμή απομειούμενη κατά 30%, όταν δεν υφίσταται προηγούμενη της δικαστικώς ακυρωθείσας τιμής. Σημειώνεται ότι η διάταξη εφαρμόζεται και για ακυρωτικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος της, εφόσον δεν έχει εκδοθεί η υπουργική απόφαση καθορισμού νέων τιμών, ενώ σε κάθε περίπτωση με την έκδοσή της διενεργείται επανεκκαθάριση. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η οποία ανάσχεση στις εμπορικές συναλλαγές ακινήτων και μπορεί να διενεργηθεί εκκαθάριση του ΕΝΦΙΑ και συνακόλουθα να ενισχυθεί η σχέση εμπιστοσύνης του πολίτη προς το κράτος. Η νέα διαδικασία θα ακολουθηθεί σε συγκεκριμένη ζώνη στην περιοχή της Ραφίνας.

Εξάλλου, με άλλη διάταξη του νέου νόμου γίνεται το πρώτο βήμα για τη δημιουργία του νέου αυτοματοποιημένου συστήματος. Με βάση τον σχεδιασμό, εντός του 2025 θα αναβαθμισθεί η ψηφιακή πύλη valuemaps.gov.gr, η οποία θα αποτελεί τον κεντρικό κόμβο πληροφόρησης για τις τιμές ζώνης των ακινήτων σε όλη τη χώρα και θα λειτουργεί ως εργαλείο για τον προσδιορισμό των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων. Στην πλατφόρμα θα εμφανίζονται χάρτες και δεδομένα, όπως οι τιμές ζώνης, οι συντελεστές αυξομειώσεως των τιμών εκκίνησης, καθώς και πίνακες τιμών και υπολογισμοί αξιών ακινήτων. Η πλατφόρμα θα περιλαμβάνει λειτουργίες υπολογισμού της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων, ενώ τα πολεοδομικά δεδομένα των δήμων θα επικαιροποιούνται συνεχώς μέσω της ειδικής γεωχωρικής εφαρμογής «Ενημέρωση πολεοδομικών στοιχείων ΑΠΑΑ από δήμους».

Επίσης ορίζεται ότι με κοινή απόφαση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης θα καθοριστούν οι τεχνικές προδιαγραφές για τη λειτουργία της πλατφόρμας, οι αναγκαίες διαλειτουργικότητες με άλλα πληροφοριακά συστήματα και μηχανισμοί του δημόσιου τομέα, ο τρόπος ελέγχου της εγκυρότητας των δεδομένων, ο αλγόριθμος για τον υπολογισμό της αξίας ακινήτου και η επεξεργασία των δεδομένων.

Τα χαρακτηριστικά των ακινήτων που αναζητούν οι ξένοι

Ακριβότερες και συνήθως μεγαλύτερες κατοικίες επιλέγουν να αγοράσουν οι ξένοι, σε σχέση με τους Έλληνες, στην Αττική. Συγκεκριμένα, με βάση τις αναζητήσεις, οι ξένοι κινούνται για κατοικίες μέσης ζητούμενης τιμής πώλησης 231.625 ευρώ, έναντι 216.688 ευρώ των Ελλήνων. Αυτό προκύπτει με βάση σχετική έρευνα του Spitagatos.gr, που παρουσιάστηκε από τον διευθύνοντα σύμβουλο της πλατφόρμας, Δημήτρη Μελαχροινό, στο πλαίσιο της εκδήλωσης του επικεφαλής της MORE Group Ηλ. Παπαγεωργιάδη.

Ωστόσο οι Έλληνες είναι πρόθυμοι να πληρώσουν 10% περισσότερο σε σχέση με τους ξένους, όταν πρόκειται για κατοικίες στο κέντρο της Αθήνας. Αντίθετα, στα νότια προάστια παρατηρείται μεγαλύτερη διαφορά προς την πλευρά των ξένων, οι οποίοι αναζητούν κατοικίες 35% ακριβότερες σε σχέση με εκείνες των Ελλήνων. Συγκεκριμένα, οι Έλληνες κινούνται για κατοικίες 280.000 ευρώ και επιφάνειας 92 τ.μ., ενώ οι ξένοι αναζητούν ακίνητα 380.000 ευρώ και επιφάνειας 110 τ.μ., κυρίως για επενδυτικούς λόγους.

Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και στην ενοίκιαση κατοικίας, όπου οι ξένοι αναζητούν ακίνητα με μέσο μηνιαίο ενοίκιο 787 ευρώ, έναντι 668 ευρώ των Ελλήνων. Όσον αφορά τις περιοχές υψηλής ζήτησης για ενοικιάσεις, σύμφωνα με τα στοιχεία του Spitagatos.gr, αυτές είναι κατά σειράν η Αθήνα, η Καλλιθέα, το Χαλάνδρι, η Γλυφάδα, η Νέα Σμύρνη και ο Πει-

ραιάς. Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν το Μαραύσι, του Ζωγράφου, το Παλαιό Φάληρο και η Ηλιούπολη, ως μια περιοχή κοντά στο Ελληνικό, αλλά περισσότερο προσιτή.

Σε ό,τι αφορά την αγορά κατοικίας, επιβεβαιώνεται η αύξηση της ζήτησης για την περιοχή του Πειραιά, τόσο από τους ξένους ε-πενδυτές που ενδιαφέρονται για τη «χρυσή βίτσα», όσο και από Έλληνες, λόγω της έλλειψης του με-τρού.

Ετσι, ο Πειραιάς αποτελεί την πέμπτη δημοφιλέστερη επιλογή φέτος, έναντι της πέμπτης το 2023 και της έκτης το 2022. Το κέντρο της Αθήνας και η Γλυφάδα αποτελούν σταθερά τις δύο πρώτες επιλογές, ενώ συνολικά οι περιοχές των βορείων και των νοτίων προαστίων, μαζί με το κέντρο, κυριαρχούν σε ό,τι αφορά την πρώτη δεκάδα με τις δημοφιλέστερες περιοχές για αγορά κατοικίας.

Αναφορικά με τις επιλογές αγοράς οικοπέδων, το κέντρο της Αθήνας παραμένει στην κορυφή, ενώ πλέον παρατηρείται σημαντική άνοδος περιοχών των βορείων προαστίων, όπως η Κηφισιά (2η θέση από την 6η που ήταν το 2023) και το Χαλάνδρι που βρίσκεται στη δεύτερη θέση (εκτός δεκάδας πέρυσι). Παράλληλα, για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, καταγράφεται αγοραστικό ενδιαφέρον για σε πιο απομακρυσμένα σημεία, όπως η Αρτέμιδα (Λούτσα) που βρίσκεται στην πέμπτη θέση, η Βάρη-Βάρκιζα (7η θέση) και το Μαρκόπουλο (10η θέση).

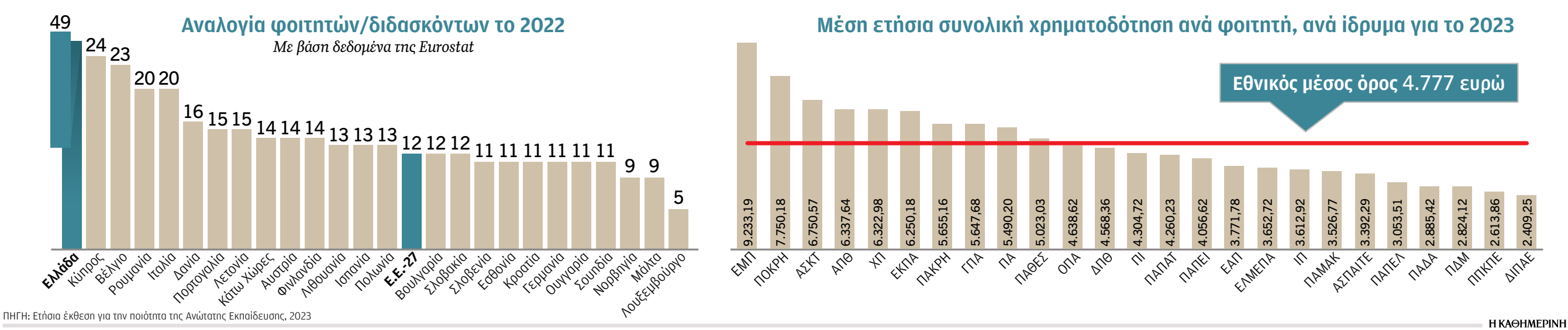

WE DELIVER WHAT WE PROMISE

Ζήσε στην Καρδιά της Λευκωσίας

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com   @cyfieldgroup

ΠΗΓΗ: Ετήσια έκθεση για την ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, 2023

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα ΑΕΙ ασθμαίνουν προς την εξωστρέφεια

Υποχωρούν στις διεθνείς λίστες αξιολόγησης, σύμφωνα με την έκθεση της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Τον ακαδημαϊκό διασκελισμό τους καλούνται να διευρύνουν τα ελληνικά ΑΕΙ, ώστε να ανταποκριθούν στον διεθνή ανταγωνισμό. Παρά τις προσπάθειές τους και παρά τις περί του αντιθέτου θριαμβολογίες πρυτάνεων, τα ελληνικά ΑΕΙ υποχωρούν στις διεθνείς λίστες αξιολόγησης, όπως αποτυπώνεται στην ετήσια έκθεση της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ), που παρουσιάζει σήμερα η «Κ». Κατ' αυτόν τον τρόπο δείχνουν να ασθμαίνουν στη μάχη για εξωστρέφεια και προσέλκυση ξένων φοιτητών και ερευνητικών συνεργασιών με ξένα ΑΕΙ, σε μια περίοδο άνθησης της διεθνούς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα μάλιστα, οι προπτυχιακές σπουδές εντατικοποιούνται, ενώ εκπαιδευτική αύξηση καταγράφεται στις μεταπτυχιακές σπουδές. Βαρίδια των ελληνικών ΑΕΙ είναι οι «αιώνιοι» φοιτητές που επηρεάζουν τη θέση τους στις διεθνείς αξιολογήσεις, το μειωμένο προσωπικό και η έλλειψη σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Ειδικότερα, η ΕΘΑΑΕ στην ετήσια έκθεσή της, η οποία θα επιδοθεί στον πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων κ. Κωνσταντίνο Τασούλα τις επόμενες ημέρες, παρουσιάζει τη θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στις διεθνείς κατατάξεις των οίκων ARWU, THE, QS, Scimago, Webometrics, NTU, URAP και CWUR για το 2023, καθώς και τη μεταβολή της θέσης τους από το 2022.

Οι κατατάξεις των οίκων διαφοροποιούνται ανάλογα με το βάρος που δίνει ο καθένας στα διάφορα κριτήρια, όπως το ακαδημαϊκό έργο, οι δημοσιεύσεις, η φήμη, η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων τους κ.ά. Από τη μελέτη της κατάταξης των ελληνικών ΑΕΙ προκύπτουν τα εξής:

- Στη λίστα Webometrics, 12 ιδρύματα εμφανίζονται να έχουν βελτίωση τις επιδόσεις τους σε σχέση με το 2022 και 15 ιδρύματα έχουν λιγότερο καλές επιδόσεις. Ως προς το 2022 εμφανίζεται ακόμη ένα ίδρυμα.
- Στη λίστα της Scimago, στα περισσότερα ΑΕΙ (17) καταγράφεται επιδείνωση των επιδόσεών τους, ενώ μόνο 6 έχουν σημειώσει βελτίωση. Σε σχέση με το 2022, περιλαμβάνονται 3 επιπλέον ιδρύματα.
- Στο URAP, 11 ιδρύματα έχουν επιδείνωση των επιδόσεών τους, ενώ 7 έχουν βελτίωση τη θέση τους.
- Στην λίστα THE, 8 ιδρύματα εμφανίζονται χωρίς μεταβολή ως προς το 2022 και 5 εμφανίζουν επιδείνωση των επιδόσεών τους. Σε σχέση με το 2022 περιλαμβάνονται επιπλέον 3 ιδρύματα.
- Στο CWUR, σε όλα τα ΑΕΙ, πλην ενός, σημειώνεται επιδείνωση.
- Στην λίστα QS ένα ίδρυμα έχει βελτίωση την επίδοσή του, δύο σημειώνουν επιδείνωση και τρία εμφανίζονται χωρίς μεταβολές.
- Στην λίστα ARWU για το 2023 πε-

ριλαμβάνονται δύο ιδρύματα ακόμη, ενώ επιδείνωση καταγράφεται μόνο σε ένα ίδρυμα. Στα υπόλοιπα δεν παρατηρείται μεταβολή.

• Στο σύστημα NTU καταγράφεται επιδείνωση σε πέντε ΑΕΙ, βελτίωση σε ένα ίδρυμα, ενώ περιλαμβάνονται δύο ιδρύματα ΑΕΙ.

«Η υποχώρηση των θέσεων οφείλεται στο γεγονός ότι στις λίστες εισέρχονται πανεπιστήμια από την Κίνα, την Ασία και τις χώρες του Κόλπου, τα οποία είναι μεγάλα αλλά δεν είναι γνωστά διεθνώς. Σε αυτά τα επίπεδα μπορούν να «παίζουν» λίγα ελληνικά πανεπιστήμια, και μάλιστα όχι ως σύνολο αλλά με κάποια τμήματα - προγράμματα σπουδών.

Όσο τα ελληνικά ΑΕΙ προχωρούν στη λειτουργία διεθνοποιημένων προγραμμάτων σπουδών και σε συνεργασίες με ξένα ΑΕΙ σε ακαδημαϊκό και ερευνητικό επίπεδο, τόσο θα βελτιώνεται η θέση τους», παρατήρησε στην «Κ» ο πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ Περικλής Μάτκας.

«Δύσκαμπτο καθεστώς»

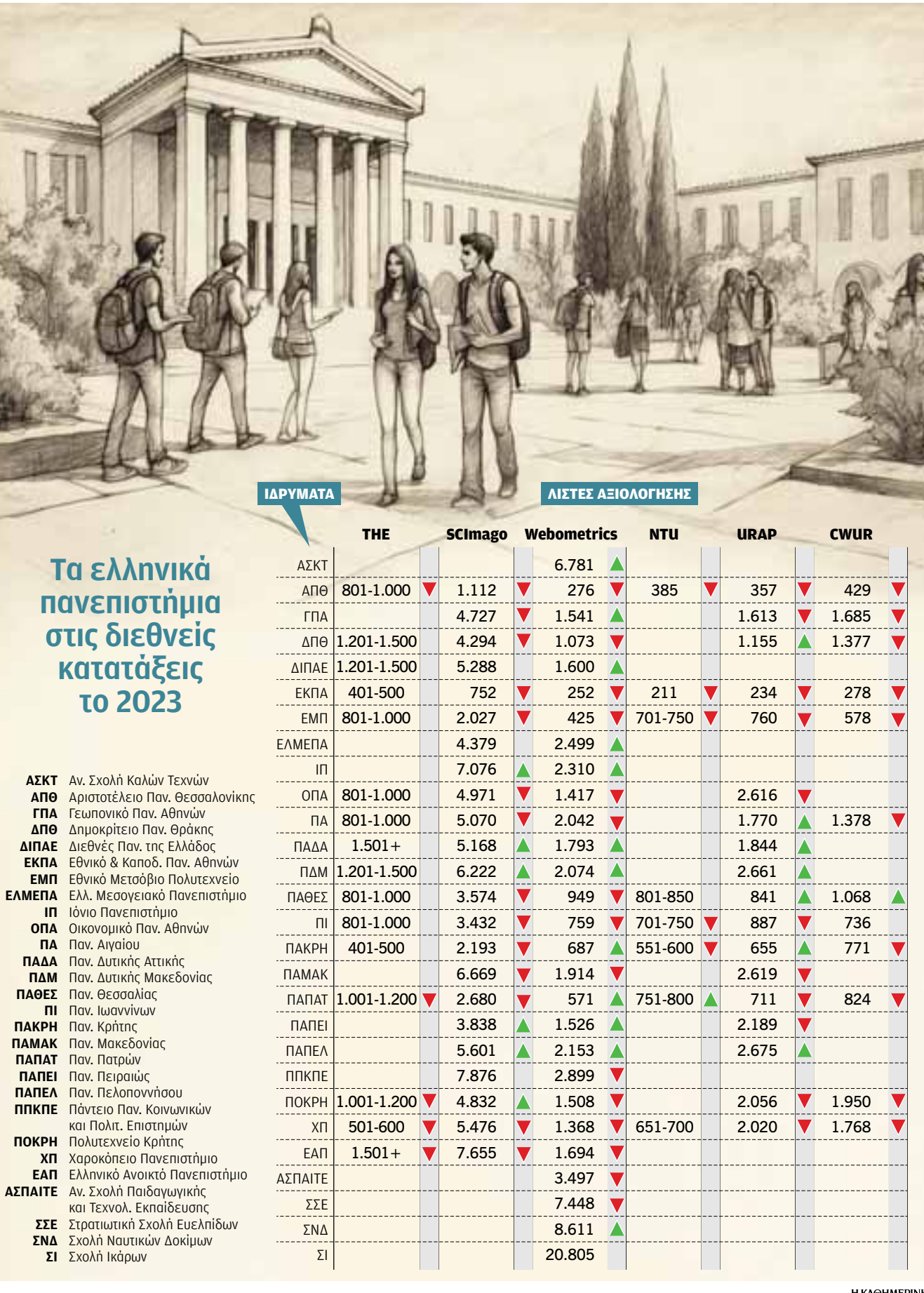
«Οι διεθνείς λίστες αξιολόγησης ΑΕΙ αξιοποιούνται για την προσέλκυση ξένων φοιτητών. Τα ελληνικά πανεπιστήμια κωλαίνουν για σειρά λόγων. Ενδεικτικά, ξεκινήσαμε αργά την ίδρυση αγγλόφωνων προπτυχιακών προγραμμάτων. Το σώμα των πανεπιστημιακών δεν έχει ανανεωθεί

Βαρίδια των ιδρυμάτων είναι οι «αιώνιοι» φοιτητές, το μειωμένο προσωπικό και η έλλειψη σύνδεσης των προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

την τελευταία δεκαετία, ο μέσος όρος ηλικίας είναι υψηλός και αυτό έχει επίπτωση στις δημοσιεύσεις αλλά και στην υιοθέτηση νέων εκπαιδευτικών πρακτικών. Επίσης, τα ξένα ΑΕΙ ευνοούνται από το ευέλικτο καθεστώς λειτουργίας τους, σε σχέση με το δύσκαμπτο, γραφειοκρατικό στην Ελλάδα.

Δεν λείπουν και κριτήρια στα οποία μηδενίζομαστε. Πείτε μου, ας πούμε, ποιο ΑΕΙ έχει βάση δεδομένων με τους αποφοίτους του, πόσα τους ενημερώνουν με newsletters, πόσα παρακολουθούν την πορεία τους στην αγορά εργασίας», παρατηρεί, από την πλευρά του, στην «Κ» ο κ. Γεώργιος Δουκίδης, καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) και μέλος του ανώτατου συμβουλίου της ΕΘΑΑΕ.

Ενα στοιχείο που επηρεάζει αρνητικά τη θέση των ελληνικών ΑΕΙ στις διεθνείς αξιολογήσεις (και όχι μόνο) είναι οι «αιώνιοι» φοιτητές. Σήμερα, ένας στους δύο (47,97%) ο ακριβής

ποσοστό) εγγεγραμμένους φοιτητές έχει ξεπεράσει το ανώτατο όριο σπουδών της σχολής του (οι 333.741 στους 695.678 φοιτητές). Όπως παρατηρεί η έκθεση, «ο φοιτητικός πληθυσμός στην Ελλάδα εμφανίζεται δυσαναλόγα διογκωμένος (8,4%) σε σχέση με τον φοιτητικό πληθυσμό όλων των χωρών της Ε.Ε. και διπλάσιος από τον ευρωπαϊκό

μέσο όρο (4%) εξαιτίας της ύπαρξης των μη ενεργών φοιτητών στους εγγεγραμμένους. Εκτός από το γεγονός ότι το φαινόμενο αυτό εκθίβει τη χώρα, έχει αρνητικές επιπτώσεις στους λοιπούς δείκτες της ανώτατης εκπαίδευσης.

Μία από τις επιπτώσεις είναι ότι στον δείκτη της ποσοστιαίας αναλογίας αποφοίτων προς φοιτητές, η Ελ-

λάδα εμφανίζεται στην τελευταία θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, με ποσοστό μόλις 9,8%, το οποίο απέχει πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (23,9%). Αρνητικά επηρεάζεται και η αναλογία φοιτητών προς διδακτικό προσωπικό, με την Ελλάδα να σημειώνει τη δυσμενέστερη αναλογία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., με τιμή 49 έναντι

της ευρωπαϊκής μέσης τιμής 12». Ωστόσο οι σημερινοί φοιτητές σπεύδουν να ολοκληρώσουν το πρώτο τους πτυχίο. Ο κύριος στόχος είναι μία καλή δουλειά. Αλλά γι' αυτό εφοδιάζονται με επιπλέον πτυχία. Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή έρευνα Eurograduate, το 90% των αποφοίτων ΑΕΙ συνεχίζει για μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ ποσοστό πάνω από το 40% συνεχίζει σε δεύτερο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Πάνω από το 60% των πτυχιούχων και διπλωματούχων μάστερ συμμετέχουν σε δραστηριότητες δια βίου μάθησης. Από τους πτυχιούχους, ποσοστό 60% συνεχίζει τις σπουδές του στην Ελλάδα και το 40% επιλέγει άλλη χώρα.

Από την άλλη βέβαια, η Ελλάδα, σε σύνολο 31 χωρών στην Ε.Ε., βρίσκεται στην 28η θέση ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων (η ανάπτυξη των δεξιοτήτων αντιπροσωπεύει όλες τις δραστηριότητες εκπαίδευσης και επιμωρφωσης της χώρας και τα άμεσα αποτελέσματά τους από πλευράς δεξιοτήτων που έχουν αναπτυχθεί), στην 27η θέση ως προς την ενεργοποίηση δεξιοτήτων (τον βαθμό στον οποίο υπάρχουν και χρησιμοποιούνται οι δεξιότητες στην αγορά εργασίας) και στην 30η θέση ως προς την εναρμόνιση δεξιοτήτων (τον βαθμό που αξιοποιούνται οι δεξιότητες στην αγορά εργασίας και ταυρίζουν με τις απαιτήσεις της), ενώ συνολικά στον σύνθετο δείκτη European Skills

Οι επιδόσεις της Ελλάδας ως προς την ποσότητα του ερευνητικού έργου εμφανίζονται ικανοποιητικές, αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους δείκτες της ποιότητάς του.

Index καταλαμβάνει την 29η θέση, επίδοση την οποία κατέχει από το 2017.

Τέλος, στον τομέα της έρευνας παρουσιάζεται σχεδόν η ίδια εικόνα των τελευταίων ετών. Οι επιδόσεις της Ελλάδας ως προς την ποσότητα του ερευνητικού έργου, δηλαδή τον αριθμό των επιστημονικών δημοσιεύσεων, εμφανίζονται ικανοποιητικές, αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους δείκτες της ποιότητας του ερευνητικού έργου.

Η αναλογία των αναφορών ανά δημοσίευση παρουσίασε πτώση για την Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία, με την τιμή του δείκτη 0,66 κατά το 2013 να πέφτει στο 0,54 κατά το 2023.

Η ευρωπαϊκή ερευνητική χρηματοδότηση για την Ελλάδα βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, ωστόσο τα ΑΕΙ επιτυγχάνουν μικρότερα ποσά έναντι των ερευνητικών κέντρων και των επιχειρήσεων.

FREEDOM 24

Επενδύστε σε χρηματιστήρια και αυξήστε τις αποταμιεύσεις σας με τα προϊόντα σταθερού εισοδήματος

Μετοχές

NVDA.US

1224.40

20 τεμ. αξίας 800.50

+16,01%

AAPL.US

195.87

100 τεμ. αξίας 140.53

+14,05%

TSLA.US

175.00

20 τεμ. αξίας 113.50

+2,27%

FRHC.US

77.04

1000 τεμ. αξίας 35.60

+3,16%

Πώς θα νικήσετε τον φόβο για τον οδοντίατρο

Όσο περισσότερο αγχώνεται ένα άτομο, τόσο αναβάλλει τη φροντίδα και είναι πιθανό να αναπτύξει επώδυνα προβλήματα

Της **ΚΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΡΟΝ**

Για τη Χόουπ Αλκοσέρ η διάγνωση ήταν δυσάρεστη: 11 οδοντικές κοιλότητες. Ουλίτιδα. Ένα δόντι που χρειαζόταν απονεύρωση. Καθώς ο κατάλογος των προβλημάτων μεγάλωνε, αυξανόταν και το αίσθημα ντροπής και φόβου. Ντροπή που περίμενε πάνω από μια δεκαετία για να αναζητήσει φροντίδα. Και φόβος επειδή δεν μπορούσε πλέον να αποφύγει τον οδοντίατρο. Το άγχος της προήλθε από μια εμπειρία ως έφηβη, όταν ο οδοντίατρός της αγνόησε την ανησυχία της ότι δεν είχε μουδιάσει επαρκώς πριν προχωρήσει στο σφράγισμα μιας κοιλότητας. Ο πόνος την έκανε να θέλει να πεταχτεί από την καρέκλα. «Ο πόνος μου ήταν 11 στα 10», λέει. «Τόσο πολύ πόνεσα».

Το οδοντιατρικό άγχος είναι ένα συννηθισμένο πρόβλημα. Μελέτες σε Αμερικανούς ενήλικες έδειξαν ότι περίπου 20% από αυτούς αναφέρουν μέτριο έως έντονο φόβο για την οδοντιατρική φροντίδα. Η σοβαρότητα ποικίλλει από ήπια ανησυχία έως έντονη φοβία και μπορεί να έχει τις ρίζες της σε προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες ή τραυματικές καταστάσεις.

Όσο πιο πολύ φοβάται ένα άτομο, τόσο περισσότερο αναβάλλει τη φροντίδα και τόσο πιο πιθανό είναι να αναπτύξει επώδυνα προβλήματα που απαιτούν δαπανηρή ή περίπλοκη θεραπεία, αναφέρουν οι ειδικοί.

«Είναι ένα είδος αυτοεκπληρούμενης προφητείας», λέει η Κέλι Ντέιλι, κλινική

Ενας επαγγελματίας στοματικής υγιεινής με ενσυναίσθηση θα ανταποκριθεί άμεσα στις ανησυχίες σας, εάν τις εκφράσετε, λένε ειδικοί.

ψυχολόγος και βοηθός ερευνήτρια στο Κολέγιο Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης. Αλλά δεν χρειάζεται να είναι έτσι, προσθέτει, παραδεχόμενη ότι και η ίδια είχε πιάσει με το οδοντιατρικό άγχος ύστερα από μια αποτυχημένη επέμβαση.

Ακολουθούν στρατηγικές που μοιράστηκαν η ίδια και άλλοι ειδικοί για να ξεπεράσετε τον φόβο σας και να μπορείτε να φροντίζετε σωστά τα δόντια σας.

Αν δεν έχετε ακόμη βρει έναν οδοντίατρο που να σας ακούει και να σας κάνει να αισθάνεστε άνετα, λένε οι ειδικοί, αναζητήστε κάποιον που θα το κάνει. Η Σ.Ν. Σάντι, διαπιστευμένη ο-

ΜΕΛΕΤΕΣ σε Αμερικανούς ενήλικες έδειξαν ότι περίπου 20% από αυτούς αναφέρουν μέτριο έως και έντονο φόβο για την οδοντιατρική φροντίδα, που μπορεί να οφείλεται σε προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες ή τραυματικές καταστάσεις.

δοντίατρος που εκπαιδεύει επαγγελματίες οδοντιάτρους στον τρόπο εργασίας με ασθενείς που έχουν οδοντιατρικό άγχος, προτείνει να κάνετε ερωτήσεις πριν από την πρώτη σας επίσκεψη, ώστε να διαπιστώσετε πόσο πρόθυμος είναι ο γιατρός να προσαρμοστεί στις ανάγκες σας. Για παράδειγμα, μπορείτε να ρωτήσετε αν ο οδοντίατρος έχει τη δυνατότητα να γραμματίσει τα ραντεβού σας σε ώρες χαμηλής κίνησης, να καταλείψει τις θεραπείες σε περισσότερες συνεδρίες ή να σας αφιερώσει περισσότερο χρόνο. Επιπλέον, μπορείτε να ζητήσετε να φέρετε μαζί σας κάποιον για συναισθηματική υποστήριξη. Ενδεχομένως,

θα ήταν χρήσιμο να επισκεφθείτε το ιατρείο πριν από την έναρξη της διαδικασίας, ώστε να εξοικειωθείτε με το περιβάλλον.

Ειλικρίνεια

Ορισμένοι ασθενείς ντρέπονται να πουν πόσος καιρός έχει περάσει από την τελευταία τους επίσκεψη στον οδοντίατρο, αναφέρουν οι ειδικοί, ή μπορεί να αισθάνονται άβολα να εκφράσουν πόσο έντονος πραγματικά είναι ο φόβος τους. Αλλά ένας οδοντίατρος ή ένας επαγγελματίας στοματικής υγιεινής με ενσυναίσθηση θα ανταποκριθούν άμεσα στις ανησυχίες σας, εάν τις εκφράσετε, τονίζουν οι ειδικοί.

Γι' αυτό ενημερώστε τους αν αισθάνεστε φόβο ή πόνο.

Ορισμένοι οδοντίατροι θα το αντιληφθούν αμέσως. Η δρ Τρίσια Κουάρτεϊ, οδοντίατρος στο Μπρούκλιν και εκπρόσωπος της Αμερικανικής Οδοντιατρικής Ενωσης, αναφέρει ότι συνήθως μπορεί να εντοπίσει το οδοντιατρικό άγχος απλώς κοιτάζοντας την ακτινογραφία, ακόμη και πριν συναντήσει τον ασθενή, καθώς οι ακτινογραφίες αποκαλύπτουν μια σειρά συσσωρευμένων προβλημάτων.

Συστάνει να ενημερώνετε τον οδοντίατρο ή τον επαγγελματία στοματικής υγιεινής ότι θα θέλατε να χρησιμοποιείτε ένα σήμα, όπως το να σγκώνετε

το χέρι σας, όταν χρειάζεστε ένα διάλειμμα ή θέλετε να μιλήσετε.

Ορισμένοι οδοντίατροι κορηγούν ι-λαρό αέριο (πρωτοξείδιο του αζώτου), ένα ήπιο ηρεμιστικό που μπορεί να βοηθήσει τους ασθενείς να αισθάνονται πιο ήρεμοι και άνετοι κατά τη διάρκεια μιας θεραπείας.

Αν και μπορεί να είναι χρήσιμο εργαλείο, η Κουάρτεϊ προτείνει να συζητήσετε με τον οδοντίατρο σχετικά με το πότε και πόσο συχνά θα το χρησιμοποιείτε. «Προσωπικά θέλω οι ασθενείς μου να είναι ξυπνιοί και να βιώνουν τα πάντα, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είναι τόσο τρομακτικό», προσθέτει. Ορισμένοι ασθενείς επιλέγουν

να λάβουν φάρμακα από μόνοι τους, αλλά αν ο οδοντίατρος σκοπεύει και αυτός να χρησιμοποιήσει κάποια φάρμακα, αυτό μπορεί να προκαλέσει επικίνδυνες αλληλεπιδράσεις, εξηγεί η Σάντι.

Γι' αυτόν τον λόγο είναι προτιμότερο να αποφύγετε τη λήψη οποιουδήποτε φαρμάκου πριν από την επίσκεψη. Αν έχετε ήδη λάβει κάποιο φάρμακο, είναι σημαντικό να ενημερώσετε τον οδοντίατρό σας.

Η δύναμη του μυαλού

Η Αλκοσέρ δοκίμασε κάθε δυνατό τρόπο για να ηρεμήσει το μυαλό της κατά τη διάρκεια των επισκέψεών της. Τρόφιμα κάνναβης. Ένα σφηνάκι βότκα. Ομοιοπαθητικά βότανα. Ηρεμιστικά χάπια. Όμως, οι απλές τεχνικές διαχείρισης άγχους αποδείχθηκαν πιο αποτελεσματικές.

Η Αλκοσέρ το διαπίστωσε όταν η Κουάρτεϊ της πρότεινε να συμμετάσχει σε μια μελέτη που αξιολογούσε μια εφαρμογή, η οποία διδάσκει στρατηγικές για την αντιμετώπιση του οδοντιατρικού φόβου.

Η εφαρμογή υπενθύμιζε στην Αλκοσέρ να αναπνέει από την κοιλιά και την έβαζε να επαναλαμβάνει μάντρα, όπως «είμαι ασφαλής». Την καθοδηγούσε επίσης να αναρωτηθεί ποιο θα ήταν το χειρότερο που θα μπορούσε να συμβεί και, στη συνέχεια, να φανταστεί το καλύτερο δυνατό σενάριο. Όλες αυτές είναι κοινές τεχνικές για τη διαχείριση του άγχους.

Οι ασκήσεις αναπνοής και νοπτικής συγκέντρωσης είναι από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης της νευρικότητας.

Οι ειδικοί αναφέρουν ότι η συγκέντρωση στην αναπνοή είναι από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης. Η Σάντι προτείνει να δοκιμάσετε είτε μια εισπνοή από τη μύτη και μια αργή εκπνοή, είτε δύο σύντομες εισπνοές από τη μύτη και μια μακρά εκπνοή, ώστε να διαπιστώσετε ποια μέθοδος σας ταιριάζει καλύτερα. Εξασκηθείτε στην τεχνική που επιλέξατε καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, ώστε να την έχετε αφομοιώσει όταν έρθει η στιγμή του ραντεβού σας.

Οι ασκήσεις αναπνοής και νοπτικής συγκέντρωσης «έκαναν τη διαφορά», λέει η Αλκοσέρ. «Έκανα μια απονεύρωση και τα κατάφερα περίφημα».

Ενας παρεξηγημένος θησαυρός υγείας, βάση για νέες θεραπείες

Της **ΝΙΝΑ ΑΓΚΡΑΟΥΛΑ**

Για πολύ κόσμο, η βλέννα δεν είναι παρά κάτι γλοιώδες και απδιαστικό, μια περιττή ουσία που πρέπει να απομακρύνεται σε ένα χαρτομάντιλο αφού καθαρίσετε τον λαιμό σας ή φυσήξετε τη μύτη σας.

Για τους επιστήμονες, η βλέννα αποτελεί ένα αδιαμφισβήτητο ιατρικό θαύμα – έναν αφανή ήρωα που μας κρατάει υγιείς και ένα πιθανό χρυσωρυχείο για την ανάπτυξη νέων θεραπειών.

«Πρόκειται για ένα αριστούργημα βιολογικής μηχανικής», λέει η Καταρίνα Ρίμπεκ, καθηγήτρια βιολογικής μηχανικής στο MIT, το εργαστήριο της οποίας επικεντρώνεται αποκλειστικά στη μελέτη της βλέννας. Η κολλώδης ουσία είναι απαραίτητη για πλήθος ζωτικών λειτουργιών του ανθρώπινου σώματος. Συμβάλλει στην κατάποση και πέψη της τροφής, εξουδετερώνει τα παθογόνα βακτήρια και υποστηρίζει την ανάπτυξη ενός ισορροπημένου μικροβιώματος.

«Η βλέννα έχει κακή φήμη», επισημαίνει ο δρ Ρίτσαρντ Μπουσέ, πνευμονολόγος και διευθυντής του Marsico Lung Institute και του Κέντρου Κυστικής Ινωσης στο Πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας στο Τσάπελ Χιλ. «Ο κόσμος νομίζει ότι είναι κάτι που πρέπει να φτύσεις και να ξεφορτωθείς, ενώ στην πραγματικότητα είναι μια καταπληκτική ουσία».

Δομικά στοιχεία

Αποτελούμενη κατά 95% από νερό, η βλέννα καλύπτει όλες τις υγρές επιφάνειες του σώματος – όχι μόνο της ρινικής κοιλότητας, αλλά και των ματιών, των αυτιών, του λαιμού, των αεραγωγών, των πνευμόνων, του εντέρου και του ουρογεννητικού συστήματος. Τα βασικά δομικά της στοιχεία περιέχουν γλυκοπρωτεΐνες με σύνθετα σάκκαρα, γνωστές ως βλεννίνες.

Τα σάκκαρα αυτά συμβάλλουν στην προσέλκυση νερού, λέει ο δρ Μπουσέ, και οι βλεννίνες σχηματίζουν ένα πλέγμα που θυμίζει γέλη, ικανό να καλύψει μια μεγάλη επιφάνεια, όπως η ρινική κοιλότητα, διατηρώντας την υγρασία και ρυθμίζοντας τη διέλευση ρύπων, βακτηρίων, ιών και φαρμάκων. «Είναι σχεδιασμένη για να μας προστατεύει από εξωτερικούς παράγοντες», αναφέρει.

Οι βλεννίνες δεσμεύουν ρύπους, βακτήρια και ιούς, παγιδευοντάς τους για να διευκολύνουν την αποβολή τους από τον οργανισμό. «Μέσα στα επόμενα δέκα λεπτά θα εισπνεύσετε χιλιάδες βακτήρια και θέλετε ο οργανισμός σας να τα απομακρύνει χωρίς να το αντιληφθείτε», λέει ο δρ Μπουσέ.

Ακριβώς όπως οι βλεννίνες δεσμεύουν τα επιβλαβή βακτήρια, έτσι και τα σάκκαρα τους μπορούν να προσελκύσουν ωφέλιμα μικρόβια, παρέχοντάς τους θρεπτικά συστατικά. Συγκεκριμένα σάκκαρα θα τροφοδοτήσουν συγκεκριμένα βακτήρια, πράγμα που σημαίνει ότι η σύνθεση της βλέννας μπο-

«Πρόκειται για ένα αριστούργημα βιολογικής μηχανικής», λέει η Καταρίνα Ρίμπεκ, καθηγήτρια στο MIT, το εργαστήριο της οποίας επικεντρώνεται αποκλειστικά στη μελέτη της βλέννας.

ρεί να επηρεάσει τη σύνθεση του μικροβιώματος, εξηγεί η Ρεμπέκα Κάριερ, καθηγήτρια χημικής μηχανικής στο Πανεπιστήμιο Northeastern της Βοστώνης, η οποία μελετά την εντερική βλέννα. Οι βλεννίνες μπορούν επίσης

Όταν ένας ιός κατεβαίνει από τη ρινική κοιλότητα στο αναπνευστικό σύστημα, το σώμα προσπαθεί να αμυνθεί παράγοντας περισσότερη βλέννα. Αποτελούμενη κατά 95% από νερό, η βλέννα καλύπτει όχι μόνο τη ρινική κοιλότητα, αλλά και τα μάτια, τα αυτιά, τον λαιμό, τους πνεύμονες, το έντερο και το ουρογεννητικό σύστημα.

να επηρεάσουν τη λειτουργία των ανοσοποιητικών κυττάρων, πολλά από τα οποία ζουν στο έντερό μας, είτε ενισχύοντας είτε καταστέλλοντας τη φλεγμονώδη αντίδραση του οργανισμού, διευκρινίζει η δρ Κάριερ. Όταν ένας ιός κατεβαίνει από τη ρινική κοιλότητα στο αναπνευστικό σύστημα, το σώμα προσπαθεί να αμυνθεί παράγοντας περισσότερη βλέννα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η παραγωγή βλέννας είναι υπερβολική, αναφέρει η δρ Τζούντιθ Βοϊνάου, παιδοπνευμονολόγος στο Νοσοκομείο Παιδών του Ρίτσμοντ στο Πανεπιστήμιο της Κοινοπολιτείας της Βιρτζίνια. Αυτό μπορεί να προκαλέσει ρινική συμφόρηση, φλέγματα ή απόφραξη των αεραγωγών.

Σε παθήσεις των αεραγωγών, όπως το άσθμα, η χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ) ή η κυστική ίνωση, η βλέννα παρουσιάζει υπερβολική συγκέντρωση. Στις περιπτώσεις αυτές, εξηγεί η δρ Βοϊνάου, η βλέννα αδυνατεί να απομακρύνει παθογόνους μικροοργανισμούς, όπως βακτήρια και ιούς. Η βλέννα μπορεί τότε να σχηματίζει

Η κολλώδης ουσία συμβάλλει στην κατάποση και στην πέψη της τροφής, εξουδετερώνει τα παθογόνα βακτήρια και υποστηρίζει την ανάπτυξη ενός ισορροπημένου μικροβιώματος.

αποφρακτικά βύσματα, τα οποία φράσσουν τους αεραγωγούς, οδηγώντας σε χρόνιες λοιμώξεις και φλεγμονώδεις καταστάσεις.

Σε φλεγμονώδεις παθήσεις του ε-

ντέρου, όπως η ελκώδης κολίτιδα και η νόσος του Crohn, η βλέννα αποκτά επίσης μη φυσιολογική σύνθεση, λέει η δρ Κάριερ. Στο υγιές παχύ έντερο, η βλέννα διαχωρίζεται σε δύο στρώματα: ένα πυκνό εσωτερικό στρώμα, απαλλαγμένο από βακτήρια, και ένα πιο αραιό εξωτερικό στρώμα όπου φιλοξενούνται βακτήρια. Αλλά σε μελέτες αυτών των νόσων, οι επιστήμονες έχουν εντοπίσει βακτήρια και στα δύο στρώματα, αφήνοντας τους υποκείμενους ιστούς ευάλωτους σε βλάβες, σημειώνει η δρ Κάριερ.

Αξιοποίηση

Οι επιστήμονες εργάζονται για να κατανοήσουν καλύτερα τη λειτουργία της βλέννας, τους μηχανισμούς που προκαλούν τη δυσλειτουργία της και τις δυνατότητες αξιοποίησής της για τη θεραπεία ασθενειών.

Η έρευνα της δρος Ρίμπεκ έδειξε ότι τα σάκκαρα στις βλεννίνες μπορούν να απενεργοποιήσουν αποτελεσματικά μηχανισμούς βακτηρίων, όπως αυτών που προκαλούν στρεπτοκοκκική φαρυγγίτιδα ή χολέρα, εμποδίζοντάς τα να μετατραπούν από αβλαβή σε παθογόνα.

«Τα μικρόβια συνεχίζουν να πολλαπλασιάζονται κανονικά, αλλά δεν ενεργοποιούν τους επιβλαβείς μηχανισμούς τους, πιθανώς επειδή έχουν επαρκή πρόσβαση σε τροφή», εξηγεί.

Λέει ότι οι επιστήμονες εργάζονται για την ανάπτυξη θεραπειών βασισμένες στις βλεννίνες, όπως η χρήση τεχνητής βλέννας για την αντικατάσταση της ελλείπους ή μη λειτουργικής βλέννας.

Επιπλέον, διερευνούν τη δυνατότητα χορήγησης τροποποιημένων βλεννινών εμπλουτισμένων με συγκεκριμένα σάκκαρα, προκειμένου να ενισχύσουν την άμυνα του οργανισμού απέναντι στις λοιμώξεις, χωρίς τον κίνδυνο ανάπτυξης αντίστασης στα φάρμακα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Επιστροφή
πληθωριστικών
ανησυχιών για τη Fed

Η οικονομία των ΗΠΑ διατήρησε τη δυναμική της το γ' τρίμηνο του έτους με τον ρυθμό μεγέθυνσης να αναθεωρείται απρόσμενα ανοδικά, +0,3 ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.), φτάνοντας στο 3,1% σε ετσιοποιημένη βάση. Η προσωπική κατανάλωση παραμένει η βασική κινητήριος δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης, επιπρεαζόμενη θετικά από την αύξηση των πραγματικών ωριαίων αποδοχών των εργαζομένων, καθώς και από τη σημαντική αύξηση του καθαρού πλούτου των νοικοκυριών τα τελευταία χρόνια (περίπου 40% σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα). Οι συνθήκες στην αγορά εργασίας έχουν χαλαρώσει τους τελευταίους μήνες, αλλά με περιορισμένο ρυθμό, γεγονός που σημαίνει ότι εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από κάποιον βαθμό στενότητας. Χαρακτηριστικά, το ποσοστό ανεργίας, παρά την αύξηση κατά 0,5 π.μ. από τις αρχές του έτους, δεν έχει υπερβεί το φυσικό επίπεδο του, όπως εκτιμάται από τη Fed, ενώ ο λόγος των διαθέσιμων θέσεων εργασίας ως προς τον αριθμό των ανέργων κυμαίνεται στο 1,1 στις αρχές του δ' τριμήνου, οριακά χαμηλότερα από τα προ πανδημίας επίπεδα.

Στο μέτωπο των τιμών, ο αποπληθωρισμός συνεχίζεται αλλά έχει χάσει μέρος της δυναμικής του τους τελευταίους μήνες. Το γεγονός όμως που ανησυχεί ιδιαίτερα τη Fed, είναι το ενδεχόμενο εκ νέου ενίσχυσης των πληθωριστικών πιέσεων ως αποτέλεσμα των πολιτικών που είναι πι-

θανό να εφαρμόσει η κυβέρνηση Τραμπ. Εν μέρει λόγω των ανησυχιών αυτών, αναθεώρησε ανοδικά τις εκτιμήσεις της για την πορεία του πληθωρισμού το 2025 και το 2026 στην τελευταία συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής για το 2024 που ολοκληρώθηκε την Τετάρτη (δομικός δείκτης προσωπικής κατανάλωσης: +0,3 π.μ. και +0,2 π.μ. στο 2,5% και 2,2% αντίστοιχα), ενώ δεν αναμένει πλέον επιστροφή στον μεσοπρόθεσμο στόχο της 2% πριν από το 2027, δηλαδή ένα χρόνο αργότερα σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις της τον Σεπτέμβριο. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη για διατήρηση θετικών συνθηκών στην οικονομία και την αγορά εργασίας, σηματοδοτεί ότι η Fed έχει πιθανότητα φθάσει στο σημείο που θα πρέπει να περιορίσει τον ρυθμό περαιτέρω μείωσης των επιτοκίων, όπως άλλωστε έδειξαν και οι αναθεωρημένες προβλέψεις της για μόλις 50 μ.β. μείωση το 2025 έναντι 100 μ.β. τον Σεπτέμβριο.

Αναμφίβολα, το μείγμα των πολιτικών και η χρονική στιγμή που θα τις εφαρμόσει τελικά ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ, καθώς και οι οικονομικές συνέπειές τους παραμένουν ακόμα αβέβαιες. Εντούτοις, θεωρείται σίγουρο ότι θα περιλαμβάνονται μεταξύ των παραγόντων που θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην πορεία της αμερικανικής αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας το 2025.

EUROBANK RESEARCH

Ισχυρή ανάπτυξη λόγω Ταμείου
Ανάκαμψης και αύξησης μισθών

Βλέπει ο ΟΟΣΑ την επόμενη διετία, ζητεί μείωση εισφορών χαμηλόμισθων

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ισχυρή ανάπτυξη χάρη στην αύξηση των μισθών και στους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης «βλέπει» ο ΟΟΣΑ για την επόμενη διετία στην Ελλάδα, σύμφωνα με το χθεσινό World Economic Outlook. Ωστόσο, οι οικονομολόγοι του οργανισμού επισημαίνουν την ανάγκη για παρεμβάσεις στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ώστε να αυξηθούν οι δημόσιες επενδύσεις όταν εξαντληθούν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, αλλά και να αντιμετωπισθούν οι αυξημένες δαπάνες που θα προκύψουν λόγω δημογραφικού και κλιματικής αλλαγής.

Πιο άμεσα, εξάλλου, προειδοποιούν για πιθανούς κινδύνους σε περίπτωση καθυστέρησης στη διάθεση των κοινοτικών πόρων, υπερβολικών αυξήσεων μ-

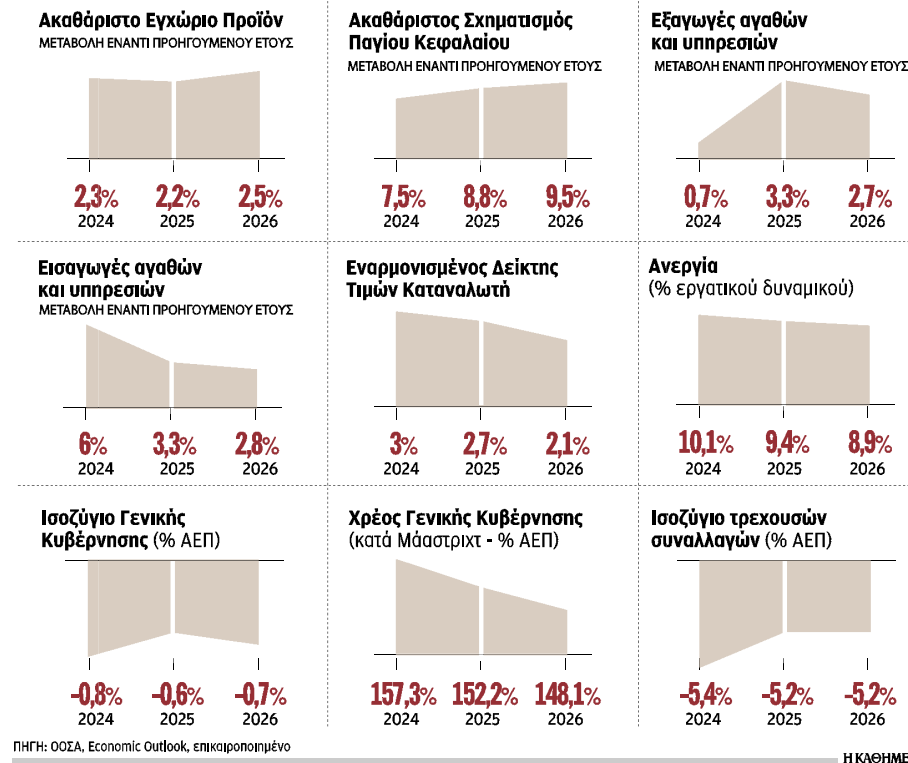
Αντίθετος στη μείωση του ΦΠΑ. Θα επωφεληθούν περισσότερο τα ευκατάστατα νοικοκυριά, λέει ο οργανισμός.

σθών και ακραίων καιρικών φαινομένων. Τάσσονται δε υπέρ της περαιτέρω μείωσης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για τους χαμηλόμισθους.

Ο γενικός γραμματέας του ΟΟΣΑ Μάτιας Κόρμαν θα βρίσκεται σήμερα στην Αθήνα με την ευκαιρία της παρουσίας της τακτικής έρευνας του ΟΟΣΑ για την ελληνική οικονομία. Το κεφάλαιο για την Ελλάδα στο χθεσινό Outlook είναι μια πρόγνωση.

Οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ για την ανάπτυξη ταυτίζονται με αυτές του προϋπολογισμού: 2,3% για φέτος και 2,2% για το 2025, ενώ για το 2026 ο ρυθμός ανεβαίνει στο 2,5%. Κινητήρια δύναμη θα είναι η

Τι προβλέπει ο ΟΟΣΑ για την ελληνική οικονομία

κατανάλωση χάρη στην αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, καθώς η «σφικτή» αγορά εργασίας και οι αυξήσεις του κατώτατου μισθού στηρίζουν τα εισοδήματα, αναφέρει η ανάλυση.

Παράλληλα προβλέπεται και κορύφωση των επενδύσεων, με ρυθμό 7,5% φέτος, 8,8% το 2025 και 9,5% το 2026. Οι προβλέψεις αυτές υπερβαίνουν τις κυβερνητικές –του προϋπολογισμού– για αύξηση επενδύσεων 6,7% φέτος και 8,4% το 2025. Ωστόσο, ο οργανισμός επισημαίνει ότι πιθανές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τους ρυθμούς αυ-

τούς. Ο πληθωρισμός, σημειώνει η έκθεση, είναι επίμονος –ιδίως ο δομικός και στον τομέα των υπηρεσιών: προβλέπεται στο 3% φέτος, 2,7% το 2025 και 2,1% το 2026. Πιο αισιόδοξη η κυβέρνηση προβλέπει 2,7% φέτος και 2,1% ήδη από το 2025. Κατά τον ΟΟΣΑ η αύξηση των μισθών επιβραδύνει την υποχώρηση του πληθωρισμού και μπορεί να καθυστερήσει την αύξηση της απασχόλησης στα χαμηλά εισοδηματικά κλίμακα.

Ο κατώτατος μισθός, επισημαίνει, αυξήθηκε κατά 42% από το 2018 έως τον Απρίλιο του 2024 και προβλέπεται να αυξηθεί περαιτέρω κατά 4,6% το 2025 και το 2026.

Τα τρία μέτωπα που θα κρίνουν την αναβάθμιση της χώρας από τους οίκους

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Χρέος, μεταρρυθμίσεις και τράπεζες βρίσκονται στο ραντάρ των οίκων αξιολόγησης S&P και DBRS όσον αφορά την Ελλάδα, και οι επιδόσεις σε αυτά τα μέτωπα θα κρίνουν εάν το 2025 θα «ξεκολλήσουν» τη βαθμολογία της από το χαμηλό investment grade που βρίσκεται τώρα, ακολουθώντας έτσι την κίνηση της Scope Ratings, η οποία στις αρχές του μήνα αποτέλεσε τον πρώτο οίκο που ανέβασε την αξιολόγηση της χώρας μας ένα σκαλοπάτι υψηλότερα και στο BBB.

S&P

Όπως σημειώνει η S&P, η Ελλάδα είναι μία από τις επτά χώρες που έχουν

Στο μικροσκόπιο της S&P και της DBRS η πορεία του χρέους, η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και οι επιδόσεις των τραπεζών.

θετικές προοπτικές στην Ευρώπη, κάτι που αντανακλά την ισχυρή οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση του χρέους, ενώ οι ισχυρές εξαγωγές υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού, στηρίζουν την οικονομία και την ταχεία βελτίωση των δημοσίων οικονομικών.

Ο οίκος επισημαίνει πως η μείωση των spreads των κρατικών ομολόγων

Η Ελλάδα είναι μία από τις επτά χώρες που έχουν θετικές προοπτικές στην Ευρώπη, τονίζει ο διεθνής οίκος αξιολόγησης S&P, κάτι που αποτυπώνεται στην ισχυρή οικονομική ανάπτυξη και στη σημαντική μείωση του χρέους.

της Ελλάδας και των χωρών του Νότου γενικότερα, έναντι του «πυρήνα» της Ευρωζώνης, υπογραμμίζει την αυξανόμενη σημασία των χωρών της ευρωπαϊκής περιφέρειας ως μηχανών ανάπτυξης και την επιτυχή δημοσιονομική τους εξυγίανση. «Αυτό στηρίζει τις θετικές μας ενέργειες αξιολόγησης και προοπτικές για τα κράτη που στο παρελθόν

βρέθηκαν σε προγράμματα διάσωσης, δηλαδή την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία», τονίζει η S&P.

Οι θετικές προοπτικές που έχει δώσει στην αξιολόγηση BBB- της Ελλάδας αντανακλούν την προσδοκία ότι στους επόμενους 24 μήνες θα συνεχιστεί η μείωση του χρέους, ενώ η αύξηση του

ΑΕΠ θα συνεχίσει να υπεραποδίδει έναντι των περισσότερων χωρών της Ευρωζώνης σε ορίζοντα 24 μηνών, εξηγεί ο οίκος προσθέτοντας πως αναμένει ότι η ανάπτυξη στη χώρα μας θα κινηθεί στο 2,5% το 2025, από 2,6% φέτος.

Για να αναβαθμίσει εκ νέου την αξιολόγηση της Ελλάδας, η S&P θέλει

να δει περαιτέρω μείωση του δείκτη χρέους, κάτι που θα μπορούσε να είναι αποτέλεσμα των συνεχιζόμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα, της πλήρους αξιοποίησης των μεγάλων πόρων που είναι διαθέσιμοι από το Ταμείο Ανάκαμψης και της διατήρησης ισχυρών πρωτογενών πλεονασμάτων για παρατεταμένη περίοδο. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της, ο δείκτης καθαρού χρέους προς ΑΕΠ από το 137,05% φέτος θα υποχωρήσει στο 130,49% το 2025, στο 124,69% το 2026 και στο 119,31% το 2027.

Σε ένα δυσμενές σενάριο, όπως επισημαίνει, θα μπορούσε να υποβαθμίσει τις προοπτικές της Ελλάδας σε σταθερές εάν οι δημοσιονομικές επιδόσεις και οι εξωτερικές ανισορροπίες, όπως το υψηλό έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, επιδεινωθούν πέραν των προσδοκιών της.

Κάτι τέτοιο, όπως εξηγεί, θα μπορούσε να συμβεί εάν οι γεωπολιτικές και εξωτερικές πιέσεις επηρεάσουν την οικονομία περισσότερο από ό,τι αναμένεται.

DBRS

Από την πλευρά της και η DBRS επισημαίνει πως η Ελλάδα αποτελεί μία από τις λίγες χώρες στην Ευρώπη που είδαν αναβαθμίσεις φέτος –καθώς οι προοπτικές της αναβαθμίστηκαν σε θετικές, με την αξιολόγηση να διατηρείται στο BBB (low)– χάρη κυρίως στις βελτιώσεις του τραπεζικού συστήματος και της δυναμικής του χρέους, καθώς

και στην ισχυρή ανάπτυξη και στις επενδύσεις, με στήριξη από τα κεφάλαια της Ε.Ε.

Η DBRS επίσης παραθέτει τους παράγοντες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αναβάθμιση της Ελλάδας το 2025 ή και σε υποβάθμιση.

Ειδικότερα, όπως τονίζει, η βαθμολογία της Ελλάδας θα μπορούσε να αναβαθμιστεί εάν:

- 1) Σημειωθεί περαιτέρω βελτίωση της κατάστασης του τραπεζικού συστήματος.
 - 2) Συνεχιστούν οι υγιείς δημοσιονομικές επιδόσεις, υποστηριζόμενες από διατηρούμενα πρωτογενή πλεονάσματα και σημαντική μείωση του δείκτη χρέους.
 - 3) Συνεχιστεί η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που ενισχύουν τις επενδύσεις, βελτιώνοντας έτσι τις μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης.
- Ο οίκος θα μπορούσε να υποβαθμίσει τις προοπτικές και πάλι σε σταθερές εάν ο τραπεζικός τομέας δεν καταφέρει να μειώσει τις ευπάθειές του, εάν η μείωση του δείκτη χρέους υστερήσει σημαντικά ή εάν η βελτίωση των προοπτικών ανάπτυξης ανασταλεί.
- Τέλος, οι παράγοντες που θα οδηγήσουν τον οίκο να υποβαθμίσει την αξιολόγηση της Ελλάδας περιλαμβάνουν:
- 1) Την παρατεταμένη αποδυνάμωση της δημοσιονομικής πειθαρχίας που να θέτει τον δείκτη του δημόσιου χρέους σε μια διαρκή ανοδική τάση.
 - 2) Την ανατροπή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Deloitte.

Fresh resolutions,
new beginnings, lasting impact.

© 2025 Deloitte Limited

